D.M.A.S.I.
II
432

INSTITUTUL
DE
GEOGRAFIE

D. M. I.
BIBLIOTECA
Inv. 3182
Cota

D4

JUDEȚELE PATRIEI

I. GUGIUMAN * V. CÎRCOTĂ * V. BĂICAN

Județul VASLUI

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

Așezat în partea de sud-est a Podișului Moldovei, JUDEȚUL VASLUI își desfășoară teritoriul său pe majoritatea sectorului mijlociu al bazinului rîului Bîrlad.

Departe de a fi uniform, reliefull lui cuprinde o serie de unități fizico-geografice distincte, ca : partea sudică a Podișului Central Moldovenesc, Dealurile Fălciului, Depresiunea Huși-Elan și colinele Tutovei (sectorul lor estic).

Deși nu are resurse de subsol prea deosebite, în limitele sale terenurile agricole cu soluri foarte bune pentru cultura cerealelor a plantelor tehnice și a celor pomi-viticole au o mare întindere și asigură o producție de calitate superioară.

În anii orînduirii socialiste a luat o mare dezvoltare industria — cu numeroase ramuri — , aproape inexistentă în trecut. O atenție deosebită au dat autorii obiectivelor turistice (naturale, istorice și actuale), prezente peste tot în acest județ, cu peisaje variate și cu populație densă.

https://biblioteca-digitala.ro

II 432

ACADEMIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

INSTITUTUL DE GEOGRAFIE

I. GUGIUMAN, V. CÎRCOTĂ, V. BĂICAN

Județul VASLUI

inv. 3182

D. M. I.
BIBLIOTECA
Inv. 3182
Cota

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
BUCUREȘTI, 1973

https://biblioteca-digitala.ro

D.M.A.S.I.
BIBLIOTECA
Nr. inv. 3182

COMITETUL DE COORDONARE AL COLECȚIEI

dr. L. BADEA
dr. doc. P. GÂȘTESCU
GH. IACOB
dr. doc. V. TUFESCU
dr. I. VELCEA

D.M.A.S.I. Bibliotecă

https://biblioteca-digitala.ro

PREFAȚA

Constituit ca urmare a aplicării în viață a măsurilor adoptate de Conferința Națională a partidului din decembrie 1967, județul Vaslui cuprinde, într-un cadru natural variat, străvechi teritorii din centrul Moldovei de care se leagă atîtea momente importante din istoria milenară a poporului nostru.

Vasluiul a intrat pentru totdeauna în istoria patriei prin faptele de un înalt patriotism înscrise de moldoveni sub conducerea domnitorului patriot Ștefan cel Mare, în luptele pentru apărarea libertății și independenței țării. Aici, în urmă cu aproape cinci sute de ani, s-a dat una din cele mai mari bătălii din șirul luptelor purtate de poporul nostru împotriva ocupației străine, obținîndu-se prin vitejia, înalta conștiință patriotică și spiritul de sacrificiu ale oastei moldovenești o strălucită victorie.

În secolele următoare, locuitorii acestor meleaguri au participat activ la marile evenimente legate de lupta poporului român pentru împlinirea idealurilor sale de libertate, unitate și independență națională.

Apariția și dezvoltarea clasei muncitoare, deși mai puțin numeroasă, consecință a slabei dezvoltări a acestor locuri, a impulsionat lupta maselor populare pentru drepturi și libertăți democratice, pentru înlăturarea exploatării. De la primele începuturi ale organizării proletariatului, pînă la momentele istorice ale

https://biblioteca-digitala.ro

creării partidului comunist și înfăptuirii insurecției naționale antifasciste armate de la 23 August 1944, muncitorimea din orașele Vaslui, Bîrlad, Huși a fost totdeauna prezentă, integrîndu-se în focul luptelor revoluționare care au dus la înlăturarea vechilor rînduieli și la inaugurarea unei etape de ample prefaceri în istoria României.

Astăzi, aceste tradiții glorioase de luptă se îmbină organic cu realizările prezentului socialist care, în contextul avîntului general al țării, imprimat de Congresul al X-lea și Conferința Națională a partidului din iulie 1972, capătă noi semnificații și dimensiuni.

Integrat, asemenea tuturor județelor României socialiste, în amplul program de dezvoltare economică multilaterală, beneficiind de consecințele aplicării în viață a politicii partidului și statului nostru de repartizare rațională a forțelor de producție, a obiectivelor economice pe întreg teritoriul țării și de ridicare mai rapidă a zonelor insuficient dezvoltate, județul Vaslui va urca în perspectiva actualului cincinal noi trepte pe calea înfloririi și afirmării sale. Producția industrială va fi în 1975 de două ori și jumătate mai mare decît în 1970, înregistrîndu-se un ritm mediu anual de aproape 20 la sută, iar volumul de investiții din fondurile centralizate va fi de 5,4 miliarde lei. Obiectivele industriale care vor fi materializate prin alocarea acestor fonduri au și început să prindă contur. În 1972 au intrat în funcțiune, la Vaslui, Filatura de bumbac și parțial Fabrica de materiale izolatoare și se lucrează din plin pe șantierele Fabricii de ventilatoare din Vaslui și al dezvoltării Fabricii de rulmenți din Bîrlad. În următorii ani mai sînt prevăzute, printre altele, o fabrică de radiatoare și una de produse ceramice la Vaslui, o fabrică de elemente pneumatice de automatizare și alta de aparate de măsură și control la Bîrlad, unități ale industriei ușoare și alimentare la Huși și Vaslui etc.

https://biblioteca-digitala.ro

Agricultura, ramura de pondere însemnată în structura economică a județului și în care este angajată o mare parte a forței de muncă active, va cunoaște în această perioadă un proces de modernizare orientat spre extinderea irigațiilor, a mecanizării și chimizării, pentru sporirea continuă a producției vegetale și animale.

Progresele care se vor înregistra în sfera activităților productive vor determina ample prefaceri în domeniile social-cultural și edilitar-urbanistic, în ridicarea continuă a nivelului de trai, țelul suprem al politicii partidului.

Prezentînd evoluția social-economică a județului în toate aspectele sale caracteristice, lucrarea de față evidențiază totodată cadrul natural-geografic, populația și așezările, elemente care influențează în ultimă instanță profilul și structura economică.

Apreciind efortul autorilor pentru elaborarea acestei lucrări, adresăm, pe această cale, cititorilor invitația de a cunoaște tradițiile, oamenii minunați ai acestor locuri, făuritori ai tuturor înfăptuirilor și împlinirilor din anii luminoși ai construcției socialiste.

GHEORGHE TĂNASE,
prim-secretar
al Comitetului județean Vaslui al P.C.R.

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

CADRUL GEOGRAFIC ŞI ISTORIC

Teritoriul judeţului Vaslui se întinde în mare parte pe cursul superior şi mijlociu al rîului Bîrlad, care străbate partea sudică şi sud-estică a Podişului Central Moldovenesc, iar în sud separă Colinele Tutovei (în vest) de Dealurile Fălciului (în est).

În limitele acestui judeţ este cuprinsă în întregime mica Depresiune Huşi, iar în partea estică lunca vastă a Prutului.

Adîncirea văii Prutului şi îndeosebi aceea a Bîrladului, în partea sudică a Podişului Moldovei, a creat o mare diversitate a reliefului — podişuri structurale şi de eroziune, dealuri, coline, depresiuni erozive, înşeuări joase şi lunci largi, care au constituit condiţii prielnice de populare şi de circulaţie.

Pe lîngă aceasta, înălţimea reliefului — frecvenţă mare a dealurilor cu peste 300 m altitudine absolută — a favorizat dezvoltarea pădurilor de foioase (subetajul stejarului şi cel al fagului), care au fost nu numai o sursă economică pentru populaţie, ci şi un loc de refugiu în perioadele tulburi ale istoriei.

Insulele de stepă din depresiunile Huşi şi Elan, ca şi aceea de pe valea superioară a Bîrladului, unde au o răspîndire apreciabilă solurile din categoria cernoziomurilor, au favorizat dezvoltarea culturilor agricole şi creşterea vitelor (bovine, ovine, cabaline).

Lipsa unor resurse de subsol mai deosebite, ca şi volumul mic al resurselor de apă potabilă şi industrială au făcut ca în trecut aici să se dezvolte greu centre urbane mari, deşi acest teritoriu a avut totdeauna şi are şi acum o populaţie numeroasă.

Abia în etapa actuală, modernizarea căilor de comunicaţie şi a mijloacelor de transport, alături de dezvoltarea puternică a

https://biblioteca-digitala.ro

industriei au dat posibilitatea celor trei centre urbane vechi — Vaslui, Bîrlad şi Huşi — să intre într-un ritm nou de evoluţie.

În perimetrul actual al judeţului Vaslui, conturat ca atare din anul 1968, sînt cuprinse trei vechi unităţi administrative — ţinuturile şi apoi judeţele — Vaslui, Tutova şi Fălciu, care sînt delimitate pentru prima dată pe harta Moldovei a lui D. Cantemir (1716) şi apoi repetate, cu unele modificări teritoriale, pe hărţile din 1829, 1864, 1923 şi 1948. Reorganizările administrative produse după anul 1948 au cuprins — total sau parţial — teritoriul actualului judeţ Vaslui fie la regiunea Bîrlad (1950), fie la regiunea Iaşi (1955).

Importanţa politică a judeţului Vaslui în trecut reiese şi din faptul că încă din secolul al XV-lea în tîrgurile Vaslui şi Huşi au fost construite reşedinţe domneşti, iar în secolul al XVI-lea şi o episcopie (la Huşi). O importanţă politică şi administrativă a avut în trecut şi oraşul Bîrlad, care este menţionat, ca tîrg, încă din anul 1408 şi ca punct de vamă în 1422, cînd era şi sediu al Vorniciei Ţării de Jos.

Teritoriul actual al judeţului Vaslui are o întindere de 5 300 km², mărginindu-se la nord cu judeţul Iaşi, la sud cu judeţul Galaţi, iar la vest cu judeţele Vrancea, Bacău şi Neamţ (fig. 1).

RELIEFUL

Consideraţii geologice şi resursele subsolului. În urma forajelor executate în Podişul Moldovei s-a semnalat prezenţa în adîncime a *Platformei Moldoveneşti* (devenită rigidă în proterozoic), care spre sud şi sud-vest se întinde pînă la o linie ce trece prin dreptul localităţilor Berezeni (pe Prut), Crasna, pe la sud de oraşul Roman, de unde mai departe, spre Dunăre şi Siretul inferior, se desfăşoară *Depresiunea Bîrladului* (creată mai tîrziu, la începutul jurasicului). Deasupra acestor unităţi geostructurale vechi s-au depus sedimente mai noi, care spre suprafaţă se termină cu depozite neogene (sarmaţiene, meoţiene, ponţian-daciene şi cuaternare). În aceste ultime depozite sedi-

https://biblioteca-digitala.ro

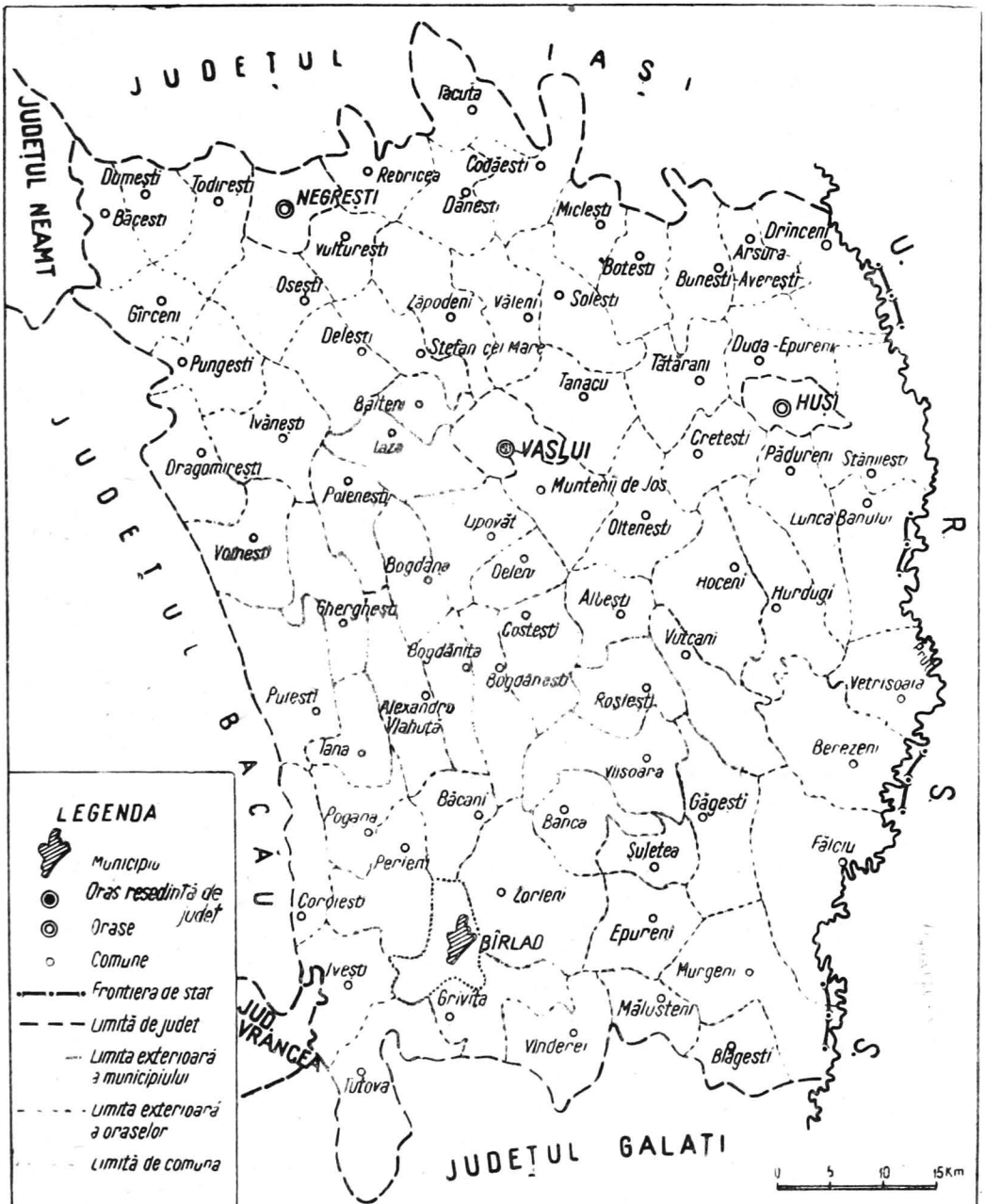

Fig. 1. — Harta administrativă a județului Vaslui.

https://biblioteca-digitala.ro

mentare marine, uşor înclinate spre sud-est, este sculptat relieful.

Formaţiunile neogene au o succesiune gradată de la nord-vest spre sud-est, aşa cum în trecutul geologic s-au retras apele marine, în nord predominînd sarmaţianul mediu, în partea centrală sarmaţianul superior, iar în sud sedimentele meoţiene şi ponţian-daciene (fig. 2).

Din punct de vedere litologic, în toate formaţiunile au o mare răspîndire argilele şi nisipurile. Numai la partea superioară a depozitelor sarmaţianului mediu se află un orizont de gresie calcaroasă şi calcar oolitic, pe alocuri cu o grosime de 10—12 m (fig. 3). Un orizont mai subţire de calcar fosilifer se află şi în cuprinsul sarmaţianului superior. În depozitele meoţiene există un strat de *cinerite* (cenuşă vulcanică andezitică uşor consolidată), ca şi un orizont de blocuri de gresie nisipoasă. Depozitele cuaternare sînt alcătuite din luturi loessoide, aluviuni argilo-nisipoase, prundişuri de terase şi de lunci etc.

Resursele subsolului sînt reprezentate doar prin materiale de construcţie, cum sînt: gresii calcaroase, calcare oolitice, gresii nisipoase gălbui ori cenuşii, exploatate în multe puncte pentru nevoi locale (la zidirea fîntînilor, a temeliilor de case etc.); în numeroase puncte există cariere de nisip (marin ori de rîu), de asemenea folosit numai de către localnici. Nu lipsesc nici carierele de argile şi luturi -loessoide — ca cele din preajma oraşelor Vaslui, Bîrlad şi Huşi etc. — folosite şi la fabricarea cărămizilor.

Pe lîngă materialele de construcţie se mai găsesc şi cîteva izvoare cu ape minerale, în special sulfuroase, ca cele de la Drănceni, Bîrlad, Murgeni, Pungeşti şi Gura Văii, care au debit mic şi de aceea nu pot fi folosite decît pe plan local.

Ca fost teritoriu acoperit multă vreme de apele marine care s-au retras treptat spre sud-est, relieful judeţului Vaslui a avut iniţial aspectul de cîmpie litorală.

De-a lungul milioanelor de ani, suprafaţa acestei cîmpii litorale a fost supusă necontenit activităţii de modelare subaeriană, care a dus la crearea reliefului actual. Fără îndoială însă că această activitate complexă de sculptare şi modelare a relie-

https://biblioteca-digitala.ro

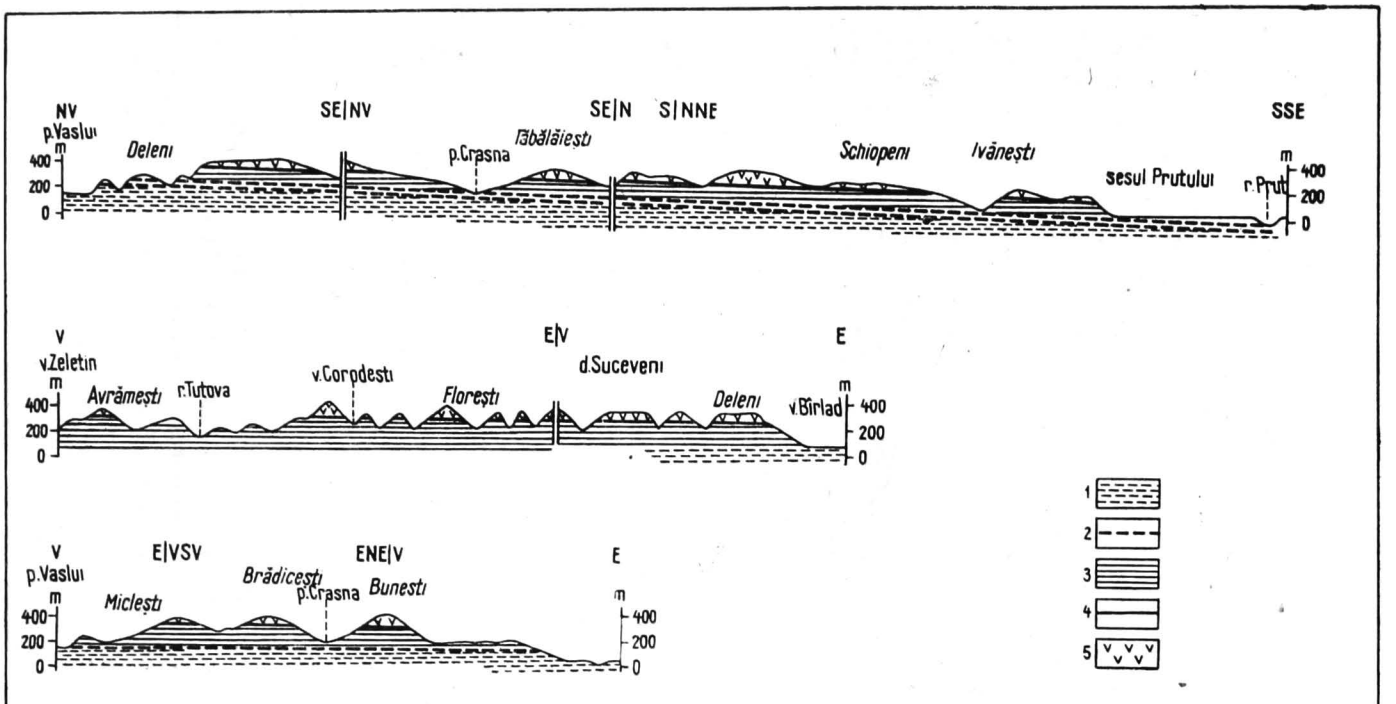

Fig. 2. — Profile geologice în Podişul Moldovei (după P. Jeanrenaud).

1, Bessarabian; *2*, bessarabian — oolit de Repedea; *3*, kersonian; *4*, meoţian — orizontul cineritic; *5*, meoţian — orizontul superior.

https://biblioteca-digitala.ro

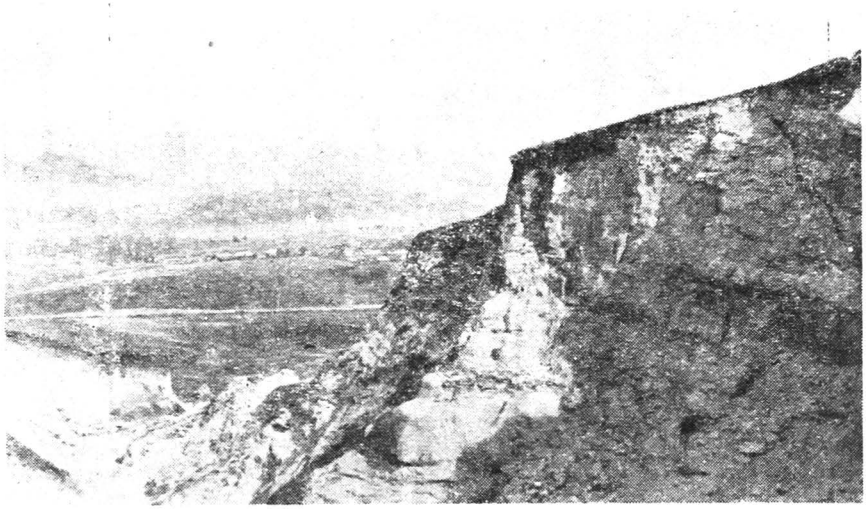

Fig. 3. — Rîpa Mare, de la sud de satul Buneşti, cu strate de nisip şi gresie (foto I. G u g i u m a n).

fului de aici s-a desfăşurat în strînsă legătură cu structura geologică şi cu particularităţile litologice ale depozitelor (înclinare spre sud-est a stratelor, prezenţa argilelor, nisipurilor şi gresiilor etc.).

Privit în ansamblu, relieful judeţului Vaslui se caracterizează printr-o fragmentare medie cuprinsă între 0,7 şi 1,2 km şi o energie medie de relief care variază între 100 m în partea de sud-est în depresiunile Huşi şi Elan şi 250—310 m în partea nordică şi nord-vestică a judeţului. Ca altitudini absolute, relieful variază între 484 m în dealul Cetatea (situat la sud-vest de satul Poieneşti), 475 m în Dealul Fulgului (la nord-vest de localitatea Lăleşti), 463 m în dealul Cuculia (la nord-vest de Gîrceni), 418 m în Dealul Cetăţii (la sud-vest de Dolheşti), 377 m în dealul Busnei (la est de Olteneşti) şi 16—18 în lunca Prutului.

Altitudinea absolută a luncii Bîrladului variază între 53 m la sud de oraşul Bîrlad şi 145 m în nord, la est de Băceşti.

Ca forme dominante de relief menţionăm : relieful structural, relieful sculptural şi relieful de acumulare.

https://biblioteca-digitala.ro

Relieful structural. Este foarte bine reprezentat peste tot în cuprinsul județului, bine individualizat în special pe culmile interfluviilor înalte, unde și paralelismul dintre înclinarea stratelor spre sud-est corespunde cu suprafețele plane ale reliefului.

Dintre culmile structurale menționăm plaiul de la obîrșia pîrîului Lohan, numit *Poiana Mare*, a cărui altitudine absolută variază în jur de 400 m, Dealul Cetățuei de lîngă satul Chircești (421 m), dealul Racovei (444 m) de la izvoarele pîrîului cu același nume, dealul Poienești (451 m) de la sud de satul cu același nume, Dealu Mare (479 m) de la izvoarele pîrîului Tutova ș.a.

Platouri structurale de tipul celor care există în Podișul Central Moldovenesc, la Repedea, Șcheia, Tansa etc. (de pe teritoriul jud. Iași), unde forma structurală este dată de prezența aproape de suprafață a orizonturilor de gresie calcaroasă și de calcar oolitic ale sarmațianului mediu, sînt puține aici, fiind reprezentate doar de crîmpeiele de platouri din dreptul satelor Ghermănești și Mihail Kogălniceanu (Rîpi) de la nord de orașul Huși.

Structura geologică a teritoriului de aici determină și prezența numeroaselor tipuri de *cueste* (coaste) — de la cele normale, pînă la cele inverse și secundare — , precum și diversitatea tipurilor de văi : *consecvente* și *resecvente* (cele mai numeroase), a căror orientare concordă în foarte mare măsură cu direcția de înclinare a stratelor geologice, cum sînt valea Prutului între Ghermănești și Stănilești, valea Bîrladului între Buhăiești și Crasna, apoi valea Tutovei și cea a Similei, cursul superior al văilor Elan și Sărata ș.a. ; *subsecvente*, cum sînt valea superioară a Bîrladului, între Băcești și Buhăiești, ca și între Crasna și confluența cu pîrîul Tutova, valea Racovei, cursul mediu și inferior al pîrîului Vaslui și al pîraielor Crasna și Lohan, cursul mediu al Elanului ori cursurile inferioare ale pîraielor Idrici și Jeravăț, toate puternic asimetrice, unul din versanți fiind abrupt și cu aspect de cuestă; *obsecvente*, adică acele a căror direcție este opusă înclinării stratelor geologice ; deși sînt numeroase — mai ales pe suprafața cuestelor normale — văile sînt scurte și au o evoluție morfologică foarte

https://biblioteca-digitala.ro

activă. Ca exemple din categoria acestor văi citǎm valea pîraielor Păltiniş şi Iezer, de pe dreapta Bîrladului superior, valea pîraielor Broşteni şi Valea Caselor, de pe dreapta Racovei inferioare, apoi toate văile pîraielor de pe stînga Crasnei mijlocii şi a Lohanului inferior, cele de pe cursul inferior al pîraielor Albeşti, Banca, Zorleni, Trestiana şi Jeravăţ etc.

Relieful sculptural. Dat de ansamblul de culmi ce coboară spre văile principale şi secundare, relieful sculptural se găseşte îndeosebi în partea de vest şi de sud-vest a judeţului — în *Colinele Tutovei* —, ca şi în cele două depresiuni sculpturale — a *Huşului* şi a *Elanului* — din partea de est şi de sud-est.

Formarea reliefului sculptural a fost uşurată de faptul că în faciesul litologic domină nisipurile, argilele nisipoase şi argilele asupra cărora ploile şi apele curgătoare acţionează intens.

Alături de formele sculpturale majore, aici au o mare dezvoltare şi formele rezultate în urma diverselor procese de versant (alunecări de strate, prăbuşiri de teren, şiroiri ori crearea de către organismele torenţiale a rîpelor de diverse dimensiuni). Asemenea procese geomorfologice se întîlnesc nu numai pe versanţii cu cueste, ci pe orice versant de vale, din cauza abundenţii stratelor de nisipuri şi argile, a defrişării pădurilor (mai ales în trecut) şi a practicării neraţionale a agriculturii pînă la sfîrşitul celui de al doilea război mondial.

Alunecările de strate şi prăbuşirile de teren, ca şi văile torenţiale sînt mereu active, iar în perioadele ploioase şi după iernile cu multă zăpadă iau pe alocuri mari proporţii. De aceea şi în judeţul Vaslui acţiunea de combatere a eroziunii solului şi a degradărilor de teren, în general, se desfăşoară sistematic în ultimele două decenii, sarcina principală în acest scop avînd-o Staţiunea centrală de cercetări pentru combaterea eroziunii solului din România, care funcţionează de mulţi ani lîngă satul Perieni, spre nord-vest de oraşul Bîrlad.

Cele mai numeroase degradări de teren şi eroziuni ale solului există în Colinele Tutovei, unde alcătuirea litologică a terenului este foarte nisipoasă, iar pădurea intens defrişată în trecut, apoi pe cuesta Bîrladului superior şi mediu, pe stînga văilor Rebricea, Vaslui, Crasna şi Lohan, pe dreapta Racovei mijlocii şi

https://biblioteca-digitala.ro

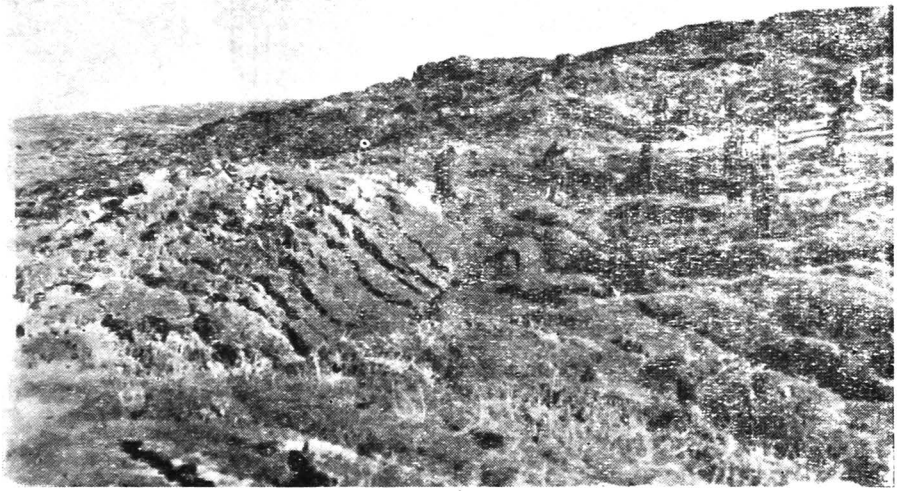

Fig. 4. — Alunecări de strate pe valea Vasluiului, la nord de Soleşti (foto V. Băcăuanu).

inferioare, pe dreapta văii Prutului etc., unde aceste procese geomorfologice acţionează pe mari întinderi de teren, producînd pagube însemnate agriculturii, căilor de comunicaţie şi centrelor populate (fig. 4).

Relieful de acumulare. Acest tip de relief este reprezentat prin terase, şesuri, conuri de dejecţie, glacisuri etc.

Terasele sînt bine dezvoltate pe văile rîurilor principale — Bîrlad şi Prut. Începînd din dreptul localităţii Băceşti, pe stînga Bîrladului se desfăşoară un număr de şapte terase, la : 3—7 m, 15—20 m, 60—70 m, 100—110 m, 130—135 m, 150—170 m şi 190—195 m altitudine relativă. Cea mai largă desfăşurare o au terasele de 15—20 m şi 60—70 m, suprafaţa acestora avînd pe alocuri aspectul de platouri netede, cu soluri cernoziomice foarte bune pentru culturile agricole.

Un număr similar de terase, situate aproximativ la aceeaşi altitudine relativă, există şi pe dreapta văii Prutului (fig. 5),

https://biblioteca-digitala.ro

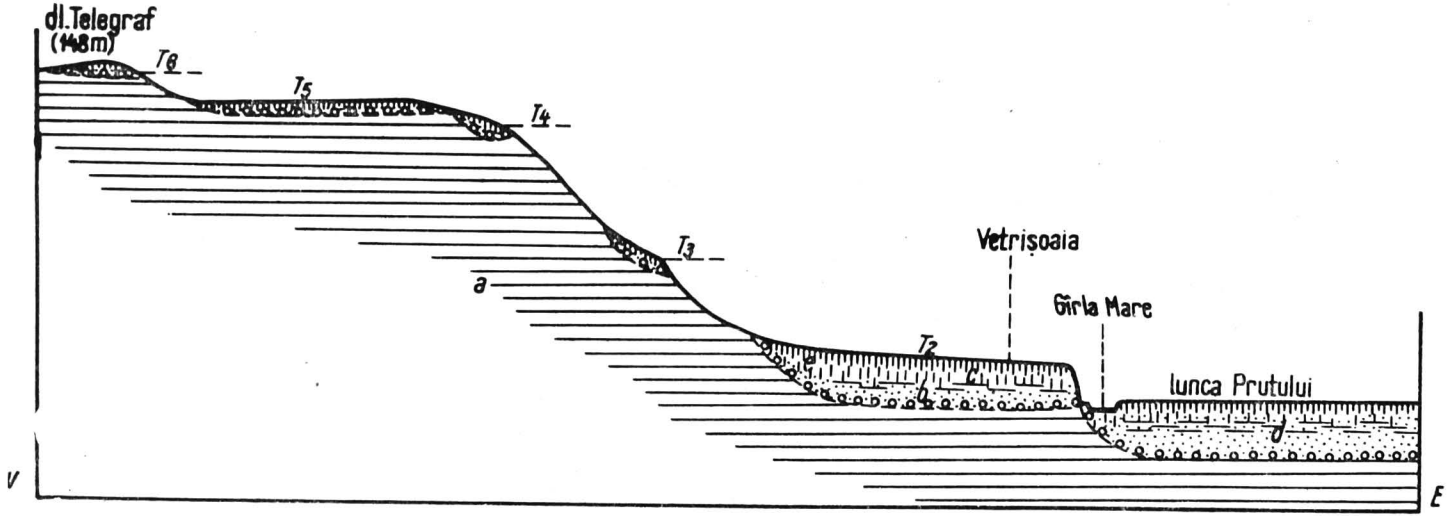

Fig. 5. — Terasele Prutului în dreptul satului Vetrișoaia.

a, Argile sarmatice; *b*, prundișuri și nisipuri; *c*, luturi loessoide; *d*, aluviuni argilo-nisipoase fluviatile; *e*, înveliș de sol.

https://biblioteca-digitala.ro

cu deosebire că aici terasa de 15—20 m are o desfășurare mai mare, de 1—1,5 km lățime în dreptul satului Rîșești și de 2—2,5 km la Vetrișoaia și Fălciu.

Pe văile pîraielor afluente Bîrladului și Prutului, terasele au o răspîndire mult mai redusă, mai bine conturîndu-se doar terasele inferioare (de 3—7 m și de 15—20 m alt. rel.), cum sînt cele de pe cursul inferior al văilor Rebricea, Vaslui, Crasna, Lohan, Simila și Tutova.

Șesurile, ca cele mai bine reprezentate și mai noi forme de acumulare, există pe toate văile, indiferent de lungimea acestora. Lățimea lor este foarte mare în comparație cu albia rîului sau a pîrîului care le-a format și care le străbate : 4—8 km lățimea șesului rîului Prut, 1,5—4 km la Bîrlad, 1—2 km la Racova, Vaslui, Crasna și Elan.

Mare este și grosimea aluviunilor depuse în șesuri : 17—23 m pe șesul Prutului, 13—16 m pe Bîrladul mijlociu, 5—8 m pe șesurile din cursul inferior al pîraielor Racova, Vaslui, Crasna și Tutova etc.

Lățimea șesurilor și grosimea aluviunilor din cuprinsul lor dovedesc că de la sfîrșitul ultimei glaciații cuaternare și pînă în etapa actuală, procesele de eroziune, transport și sedimentare desfășurate de Prut, Bîrlad și afluenții lor au fost puternice. Aceste procese se produc și acum, în perioadele cu mari viituri și inundații fiind revărsate pe șesuri cantități însemnate de aluviuni.

În cuprinsul șesurilor Bîrladului și Prutului există numeroase microforme de relief, ca : *grinduri*, *meandre* (coturi) simple ori complexe (actuale sau părăsite), forme depresionare în care staționează — temporar ori permanent — apa provenită din ploi sau din revărsări, creînd *mlaștini* (numite local *lișiave*) și *bălți* de dimensiuni diferite, *cursuri părăsite* denumite popular *pruțețe* ori *bîrlăzele*, *scruntare* (crîmpeie din terasele inferioare izolate în cuprinsul șesurilor), *conuri de dejecție* și mici *glacisuri* înfiripate la marginea dinspre terase a șesurilor, datorate aluviunilor aduse de unii afluenți și torenți etc.

În privința multitudinii acestor microforme de relief, șesul Bîrladului — între gura Crasnei și confluența cu pîrîul Tutova — este poate cel mai interesant din țara noastră (fig. 6).

https://biblioteca-digitala.ro

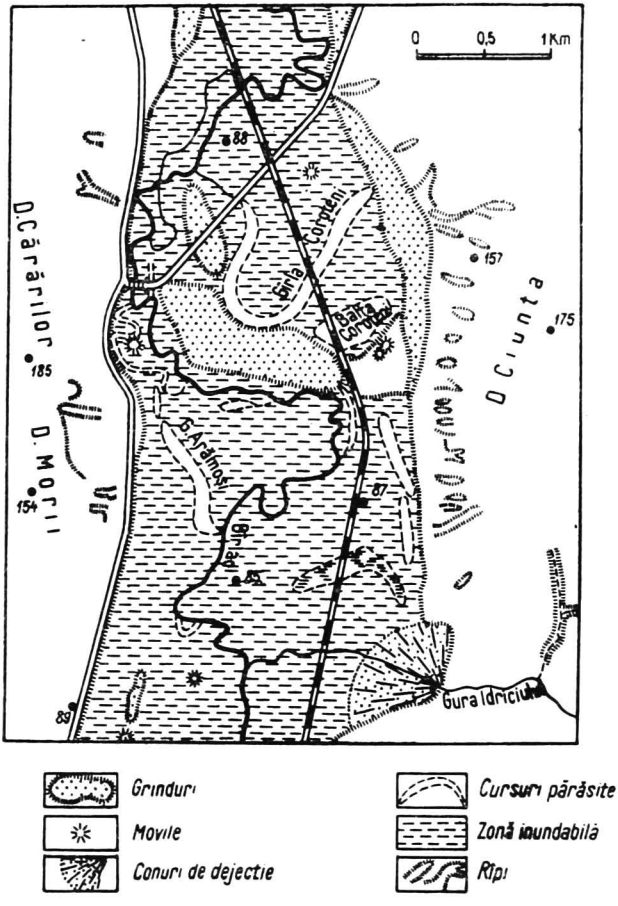

Fig. 6. — Lunca Bîrladului la sud de Crasna.

Prezența acestor microforme de relief a dus la o utilizare diferențiată a lor în economie : grindurile și scruntarele, foarte rar inundate, sînt terenuri bune pentru practicarea agriculturii și îndeosebi a grădinăritului (cultura zarzavaturilor), terenurile mai joase, dar totuși mai rar inundate, sînt folosite ca locuri pentru pășunat și pentru fînețe naturale ori sînt acoperite cu

https://biblioteca-digitala.ro

păduri de luncă[1], depresiunile cu bălți permanente pentru piscicultură etc.

Lucrările pentru hidroameliorații care se desfășoară de cîțiva ani în lunca Prutului au lărgit considerabil suprafețele terenurilor agricole puse la adăpost de inundații, sporind totodată și potențialul piscicol al bălților de aici.

Lupta împotriva inundațiilor păgubitoare a început și în bazinul rîului Bîrlad, realizarea primelor lacuri mari de pe Racova (la Pușcași) și de pe Vaslui (la nord de satul Soleşti) fiind exemple concludente în această privință.

Conurile de dejecție, *glacisurile* și *depozitele coluviale* sînt microforme ale reliefului de acumulare care în județul Vaslui au de asemenea o largă răspîndire. Ele abundă la poalele tuturor cuestelor, dar nu lipsesc nici de la baza oricărui deal mai mare sau mai mic.

În punctele de confluență a tuturor pîraielor mai mari cu Bîrladul (Racova, Buda, Rebricea, Vaslui, Crasna, Idrici, Simila, Tutova etc.) ori cu lunca Prutului (Șopîrleni, Drăslăvăț —Huși, Sărata și Elan) există conuri de dejecție puternice și unele cu structură complexă, un fel de formațiuni microdeltaice.

În Colinele Tutovei, materialul argilo-nisipos acumulat pe șesuri sub formă de conuri de dejecție și de glacisuri împiedică scurgerea apelor prin crearea de contrapante în spatele cărora se formează terenuri mlăștinoase. Geologul M i l t i a d e F i l i p e s c u (1950), care a observat și cercetat acest fenomen geomorfologic, i-a dat denumirea de *îmbătrînire prematură a văilor*. Acest fenomen produce greutăți atît în circulație, cît și în valorificarea agricolă a șesurilor. Iată de ce înierbarea, împădurirea și plantarea livezilor se desfășoară în Colinele Tutovei într-un ritm intens și de mulți ani.

---

[1] Nu este lipsit de interes a menționa aici că populația acestui județ face deosebire netă între termenii *șes*, *luncă* și *baltă*. Astfel, prin *șes* se înțelege o albie majoră sau o porțiune din aceasta a cărei suprafață este zvîntată, cum este albia majoră a Bîrladului în dreptul orașului Negrești, iar prin *luncă*, o albie majoră cu multe grinduri și terenuri rar inundate, pe care cresc păduri de esențe moi și de stejar, se fac culturi agricole etc.; *baltă* se spune numai acelei părți din albia majoră unde depresiunile acvatice sînt numeroase (peste 50 % din suprafața terenului respectiv,), cum este pe valea Prutului în dreptul localităților Berezeni, Fălciu și Cîrja.

https://biblioteca-digitala.ro

Suprafețele de nivelare — nivelele de denudație sau platformele, în vechea terminologie geomorfologică — sînt reprezentate prin platforma plaiurilor înalte (360—480 m alt. abs.), foarte bine realizată spre izvoarele pîrîului Lohan, apoi spre marginea de sud a interfluviului Crasna—Vaslui, la sud de cuesta Bîrladului superior și a Racovei, pe interfluviul Tutova — Zeletin și la sud de cuesta Lohanului inferior.

Prezența unor suprafețe netede și mai jos de această altitudine, între 260 și 340 m, ca cele din dealurile Ciomaga (307 m) și Mănăstirii (337 m), de la vest de localitatea Murgeni, și din dealul Rediu Mîrzac (273 m), de la est de satul Poșta Elan, ne face să credem că aici, ca dealtfel și în tot Podișul Moldovei, ar putea să existe și o a doua platformă sau suprafață de nivelare, deși majoritatea geomorfologilor români nu sînt de această părere.

★

Evoluția proceselor geomorfologice, desfășurate în strînsă legătură cu particularitățile litologice diferite, a dus la crearea unor diferențieri regionale ale reliefului din această parte a Podișului Moldovei, denumite, cu termeni apropiați de aspectul peisajului ori de poziția lor geografică, Podișul Central Moldovenesc, Colinele Tutovei, Dealurile Fălciului, Depresiunea Huși, ținutul sau Depresiunea Sărata — Elan etc. (fig. 7).

Podișul Central Moldovenesc. Pe teritoriul județului Vaslui intră partea cea mai puțin caracteristică a acestei subunități geomorfologice a Podișului Moldovei (sectorul de sud și de sud-est).

Spre sud-vest, limita Podișului Central Moldovenesc este formată de cuesta Racovei, iar spre sud-est această limită este dată de cuesta de pe stînga Lohanului inferior, continuată cu aceea de pe dreapta pîrîului Drăslăvăț — Huși.

Altitudinea reliefului are valori maxime spre izvoarele pîrîului Racova (463 m), în dealul Cuculia situat la nord-vest de satul Gîrceni. Spre partea de est, înălțimile reliefului variază între 421 m în dealul Cetățuii de la nord-est de satul Chircești și 384 m în dealul Draxeni, situat la est de satul cu același nume.

https://biblioteca-digitala.ro

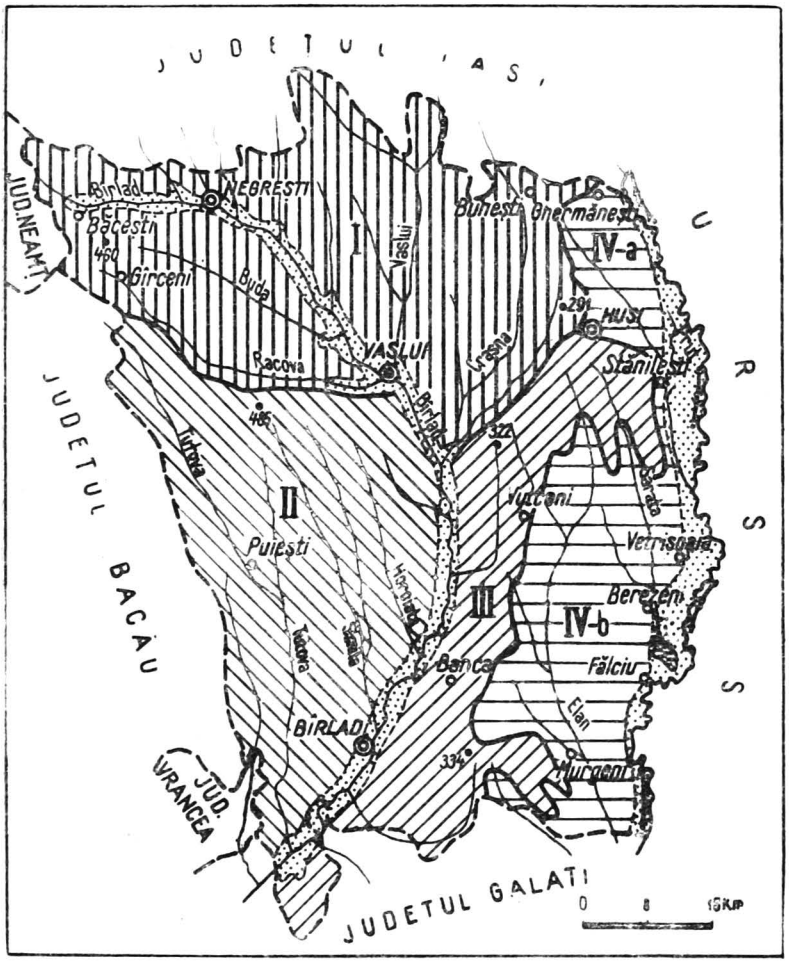

Fig. 7. — Regionarea geomorfologică (după *Harta geomorfologică* a *R.S.R.* și după I. G u g i u m a n).

I. Podișul Central Moldovenesc (partea sudică); **II**, Colinele Tutovei (partea estică); **III**, Dealurile Fălciului, **VI**, cîmpii deluroase;

a, Depresiunea Huși; *b*, Depresiunea Elan — Sărata.

https://biblioteca-digitala.ro

Peste tot relieful are aspect de dealuri înalte, cu plaiuri uşor ondulate la partea lor superioară, care uneori au pînă la 3-4 km lungime şi 1—2 km lăţime. Relieful cel mai coborît se află în lunca Bîrladului (145 m alt. abs. la est de Băceşti şi 90 m în dreptul gării Crasna).

Energia maximă a reliefului (adîncimea văilor) depăşeşte 200 m şi se întîlneşte mai ales în zona cursului mijlociu al văilor Buda, Racova, Vaslui şi Crasna.

Deşi orizontul de gresie calcaroasă se află aici sub 300 m altitudine, totuşi suprafaţa dealurilor înalte are în majoritate aspect structural, slaba înclinare spre sud-est a stratelor geologice coincizînd cu aplecarea lină în aceeaşi direcţie a plaiurilor.

În categoria reliefului structural intră dealurile Draxeni, Poiana Mare — Lohan, părţi din dealurile Dumbrăveni (de la sud-est de Băceşti), Zarea — Oşeşti (de la sud de Negreşti) etc.

Cu mici excepţii, toate celelalte dealuri intră în categoria formelor sculpturale de relief.

Văile torenţiale şi alunecările de strate, care se dezvoltă pe cuestele ce flanchează masivele deluroase de aici, reduc necontenit suprafaţa acestora. Un exemplu clasic în această privinţă îl constituie pătrunderea văii torenţiale de la obîrşia pîrîului Ruginosu (din bazinul hidrografic al Prutului) în arealul dealului Poiana Mare — Lohan, întorcînd, prin *captare recentă*, un afluent al Lohanului către sud-est, spre partea nordică a Depresiunii Huşi (fig. 8). Mai mult decît atît, asupra aceluiaşi masiv deluros acţionează violent, dinspre vest, şi văile torenţiale de pe stînga pîrîului Crasna, în special văile torenţiale din dreptul satelor Buneşti, Armăşeni, Avereşti, Plopi şi Tăbălăieşti, reducîndu-i suprafaţa.

Alături de mulţimea cuestelor (normale, inverse şi secundare), aici au o răspîndire foarte largă şi formele de relief rezultate în urma desfăşurării proceselor geomorfologice actuale, ca : alunecări de strate, rîpi de diverse mărimi, rigole create de şiroire şi de acţiunea torenţială a apelor rezultate din ploi şi din topirea zăpezilor etc.

Spre obîrşia pîraielor torenţiale dezvoltate pe relieful cuestelor, bazinul de recepţie al multor pîraie ia aspect de jumătate

https://biblioteca-digitala.ro

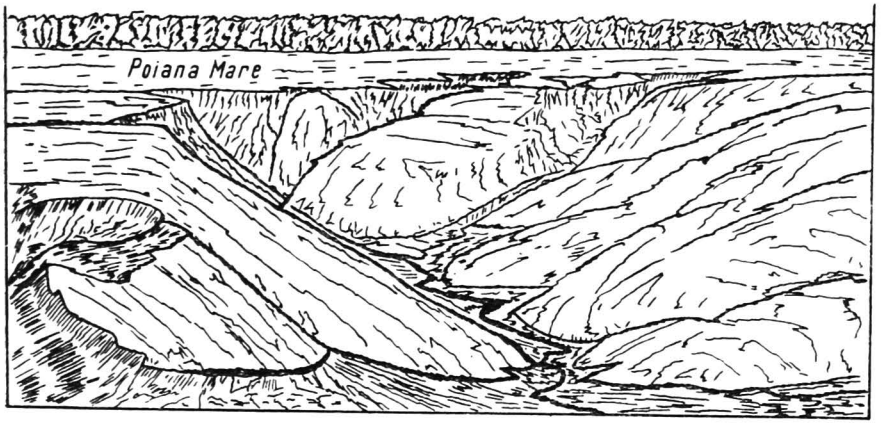

Fig. 8. — Captări la izvoarele Lohanului.

de cuib de rîndunică, care popular poartă numele de *hîrtop*, cum sînt îndeosebi cele de pe cuestele văilor Bîrlad, Vaslui, Crasna, Lohan și Racova. Aproape că nu există hîrtop care să nu aibă în cuprinsul lui un sat, de obicei foarte vechi, deși relieful este foarte frămîntat și în necontenită evoluție.

Fixarea satelor în hîrtoape nu s-a făcut întîmplător, ci a fost impusă de condițiile istorice și sociale din trecut, populația găsind aici adăpost, apă potabilă, piatră și lemn de foc și pentru construcții, terenuri bune pentru cultura viței de vie și a pomilor fructiferi, posibilități de dezvoltare a apiculturii etc.

Dintre formele de acumulare, cel mai important loc îl ocupă *terasele* — îndeosebi cele de pe stînga Bîrladului superior — și *șesurile*.

Din cele șapte trepte de terase, cea mai largă și mai netedă desfășurare o au cele de 15—20 m și 60—70 m altitudine relativă.

Șesurile de pe Bîrlad, Racova, Tutova, Vaslui și Crasna sînt foarte late în comparație cu matca actuală a acestor artere hidrografice, iar panta lor este extrem de redusă (15—25 $^{0}/_{00}$), din care cauză firul apei are aproape peste tot curs șerpuitor.

Panta mică a șesurilor și regimul hidrologic continental al rețelei hidrografice, care are o frecvență mare a inundațiilor

https://biblioteca-digitala.ro

şi o scurgere foarte lentă a apelor revărsate, au făcut ca centrele populate să nu se fixeze în cuprinsul lor, ci periferic. Cu toată stăruinţa de a se dezvolta un sat în jurul gării Crasna, pînă la urmă cele cîteva gospodării înjghebate acolo au fost mutate dincolo de şosea, pe coasta dealului vecin dinspre est, din cauza neajunsurilor provocate îndeosebi de inundaţiile din vara anilor 1969 şi 1970.

Dealtfel, aceleaşi inundaţii sedimentînd după fiecare revărsare cantităţi însemnate de aluviuni pe suprafaţa şesului rîului Bîrlad — îndeosebi de la confluenţa cu Rebricea, Vaslui şi Racova în avale — au ridicat periodic nivelul şesului, obligînd prin aceasta şi la o înălţare periodică — aproximativ din 25 în 25 ani — a terasamentului căii ferate în sectorul de la sud de oraşul Vaslui.

Depresiunea Huşi. Ca cea mai sud-estică subunitate a Podişului Central Moldovenesc, Depresiunea Huşi a fost generată de o seamă de afluenţi scurţi de pe dreapta rîului Prut. Relieful ei este scund (înălţimea medie a dealurilor de aici este de 140—150 m), văile aproape paralele sînt orientate de la NV spre SE, pe lîngă formele sculpturale individualizîndu-se şi mici crîmpeie de nivele structurale, ca cele de la sud de satele Ghermăneşti, Mihail Kogălniceanu şi Valea Grecului, dezvoltate datorită existenţei aproape de suprafaţă a orizontului de gresie calcaroasă al sarmaţianului mediu. Pe valea Prutului şi pe cea a unor afluenţi ai acestuia, terasele au o largă răspîndire.

Albia majoră a rîului Prut are aspect de luncă şi de cîţiva ani este în întregime prinsă în sistemul de hidroamelioraţii.

Colinele Tutovei. Din această subunitate de relief a Podişului Moldovei, pe teritoriul judeţului Vaslui intră aproape în întregime jumătatea ei de est.

Relieful are un aspect tipic colinar, dealurile orientate de la NNV spre SSE fiind înguste, înalte şi prelungi. Fragmentarea reliefului este mare, iar energia foarte accentuată. Traseul văilor este în cea mai mare parte consecvent. Spre obîrşia pîraielor principale de aici relieful atinge înălţimile maxime: 460—480 m altitudine absolută la izvoarele Similei, 496 m spre

https://biblioteca-digitala.ro

cursul superior al Tutovei, 475 m către izvoarele Pereschivului etc. Formele dominante de relief sînt cele sculpturale, deseori avînd aspectul de plaiuri înguste şi prelungi.

Pe versanţii colinelor, procesele geomorfologice actuale sînt extrem de frecvente şi de active, iar materialul rezultat şi transportat în şesul văilor ridică an de an nivelul suprafeţii acestora, obligînd aici înălţarea periodică a terasamentului şoselelor, cel puţin în unele sectoare, adică acolo unde *îmbătrînirea prematură a văilor* devine prea evidentă.

Terasele au o răspîndire redusă în cuprinsul Colinelor Tutovei. Doar spre confluenţa pîraielor Simila, Tutova şi Pereschivul cu rîul Bîrlad acestea sînt mai bine individualizate.

Dealurile Fălciului. În arealul acestei subunităţi geomorfologice intră fîşia de dealuri situate la est de cursul mijlociu al Bîrladului, de la sud de cuesta Lohanului inferior în nord, pînă la cuesta de pe stînga pîrîului Jeravăţ în sud. Culmile dealurilor de aici sînt în general scurte şi plate, iar înălţimile lor variază între 300 şi 370 m altitudine absolută în nord şi 250—330 m în sud. Aspectul de plaiuri netede punctate cu mici depresiuni lacustre de culme este prezent peste tot. Procesele de versant sînt mai frecvente şi mai active spre valea rîului Bîrlad, a Lohanului şi a pîrîului Floreni (de pe dreapta cursului inferior al Elanului). Tot aici există unul din cele mai interesante şi mai frumoase fenomene de captare complexă — din tot Podişul Moldovei — în urma căruia a luat naştere pîrîul Idrici.

Depresiunea Elan — Sărata. Această depresiune ocupă partea sud-estică a judeţului Vaslui.

Relieful are în majoritatea lui aspect de coline joase, direcţia principală a interfluviilor şi a văilor fiind de la NV spre SE.

Numai valea pîrîului Elan şi a afluentului său de pe dreapta, pîrîul Floreni, au în cursul mijlociu o direcţie subsecventă, cu profil asimetric şi cu cueste. Vale cu profil asimetric şi cu aspect de cuestă are de asemenea şi pîrîul Stuhuleţ, afluent pe dreapta din cursul inferior al pîrîului Sărata.

Relieful este în marea lui majoritate de tip sculptural şi acumulativ. Înălţimile maxime abia se apropie de 270—275 m

https://biblioteca-digitala.ro

altitudine absolută, punctul culminant (273 m) fiind în dealul *Rediu Mîrzac*. Pe valea Elanului şi a Săratei terasele sînt puţin dezvoltate. În schimb, şesurile se întîlnesc peste tot, chiar şi pe văile de ordinul al III-lea.

Caracterul continental al climei, cu nuanţe extreme, din această subunitate de relief a obligat populaţia să construiască o seamă de iazuri — îndeosebi în bazinul Elanului — care, deşi nu sînt prea mari, ele constituie o sursă importantă de apă, mai ales în perioadele secetoase din timpul anului.

Pe partea dreaptă a văii Prutului, terasele (în număr de şapte) se etajează distinct, cele cu înălţimea relativă de 15—25m şi 60—70 m avînd o mai largă desfăşurare. Pe suprafaţa terasei de 15—25 m, care frecvent este în contact direct cu lunca Prutului şi a cărei lăţime are pe alocuri 1—2 km, s-au stabilit şi s-au dezvoltat de multă vreme cîteva aşezări mari, ca : Stănileşti, Lunca Banului, Vetrişoaia, Berezeni, Fălciu şi Bogdăneşti.

Deşi prinsă complet în reţeaua de hidroamelioraţii, albia majoră a Prutului îşi păstrează încă aspectul său de *luncă* pînă la nord de satul Berezeni şi pe cel de *baltă*, la sud de acesta.

Depresiunea Elan — Sărata se continuă spre sud şi în bazinul pîrîului Horincea, din care însă numai partea superioară a acestuia intră în perimetrul judeţului Vaslui (masivul deluros Ciomaga — Măluşteni). Interfluviile au şi aici tot aspect de coline-platou, iar versantul drept al văii Horincea, uşor subsecventă, sub formă de cuestă, cu alunecări de strate, pornituri de teren şi rîpi.

★

În oricare din aceste subunităţi de relief ale Podişului Moldovei ne vom afla, pe lîngă formele create de procesele geomorfologice vechi şi noi, de versanţi şi de vale, pretutindeni se întîlnesc şi forme de relief create de om, aşa-numitul *relief antropic*.

În rîndul acestor forme menţionăm :

—carierele de piatră, de nisip şi de luturi loessoide deschise pentru exploatarea materialelor de construcţie ;

https://biblioteca-digitala.ro

— reţeaua digurilor şi a canalelor din incinta luncii Prutului;

— terasările şi lucrările antierozionale din cuprinsul cuestelor mai mari sau mai mici, forme ce se extind mereu;

— terasamentele mai vechi şi mai noi de şosele, drumuri şi căi ferate, cu ramblee şi deblee, ca şi recentele trasee ale conductelor de alimentare cu apă a oraşelor Vaslui, Bîrlad şi Huşi;

— digurile iazurilor — reconstruite, construite şi în curs de construire — din bazinul Bîrladului, al Elanului şi de pe unele văi mici din Depresiunea Huşi.

Aceste forme de relief antropic se vor înmulţi pe măsură ce şi teritoriul acestui judeţ va intra treptat în acţiunea de organizare şi de folosinţă economică mereu mai intensă şi mai complexă.

CLIMA

Principalele caracteristici ale climei judeţului Vaslui sînt cele existente în Podişul Moldovei, accentuate aici de particularităţile poziţiei geografice şi latitudinale (46°01′ N şi 46°59′N), ca şi de diversitatea altitudinii şi orientarea culmilor şi văilor.

Astfel, frecvenţa mare a culmilor cu peste 300 m altitudine absolută, lăţimea considerabilă a văilor rîurilor Prut şi Bîrlad, fragmentarea şi energia mare de relief — îndeosebi în Colinele Tutovei — sînt condiţii fizico-geografice care fac ca în judeţul Vaslui clima să prezinte o variaţie destul de însemnată, care a avut şi are repercusiuni în geneza solurilor, în răspîndirea vegetaţiei, în folosirea diferenţiată agricolă etc.

De exemplu, pe lîngă amplitudinile lunare şi anuale pe care le are aici temperatura aerului, există şi o deosebire accentuată

https://biblioteca-digitala.ro

în răspîndirea precipitaţiilor atmosferice, acestea fiind mai numeroase în sectoarele cu dealuri înalte din vest, nord-vest şi nord şi mai puţine în sectoarele cu dealuri mai joase şi în lunci.

Aceeaşi fragmentare şi energie mare a reliefului favorizează producerea inversiunilor de temperatură, care de obicei duc la formarea brumei şi îngheţului mai timpuriu toamna şi mai tîrziu primăvara, pe toate văile de aici şi îndeosebi pe Prut şi Bîrlad.

★

Radiaţia solară globală variază anual în judeţul Vaslui între 110 kcal/cm² în nord şi nord-vest şi 120 kcal/cm² în sud şi sud-est (fig. 9).

Durata de strălucire a soarelui (insolaţia) înregistrează în sectoarele de dealuri înalte şi împădurite 1 900—1 950 de ore anual, iar în sud, în est şi în sud-est, în sectoarele depresionare şi în luncile largi (Prut şi Bîrlad), circa 2 100—2 150 de ore (fig. 10). În unii ani, cînd domină circulaţia atmosferică din sud şi sud-est, cum a fost în anul 1963, durata de strălucire a soarelui pe cer a depăşit la Huşi, de exemplu, 2 400 de ore anual, apropiindu-se de valorile pe care insolaţia le-a avut în Cîmpia Dunării şi pe litoralul Mării Negre.

Este apoi util a menţiona că peste tot în judeţul Vaslui, dar mai ales în sectorele cu relief scund, regimul anual al insolaţiei se caracterizează prin existenţa valorilor mari şi în lunile de toamnă (septembrie şi octombrie), prin aceasta favorizînd coacerea în condiţii optime a strugurilor din podgoriile de aici.

Temperatura aerului (fig. 11) este cea specifică ţinuturilor temperat-continentale cu nuanţe excesive. Media anuală este de 9,2° la Vaslui, 9,5° la Huşi şi 9,8° la Bîrlad (fig. 12). Media lunii ianuarie variază între —4,2° şi —3,5°, iar aceea a lunii iulie între 21 şi 21,7° C.

Ca valori extreme de temperatură au fost înregistrate: —32°C la Negreşti, la 20.II.1954, şi +40,6° C la Murgeni, la 21.VIII.1952, ceea ce dă o amplitudine maximă absolută de temperatură de 72,6° C.

Ţinînd seama de faptul că în Colinele Tutovei, în Dealurile Fălciului, în partea de sud-est a Podişului Central Moldovenesc

https://biblioteca-digitala.ro

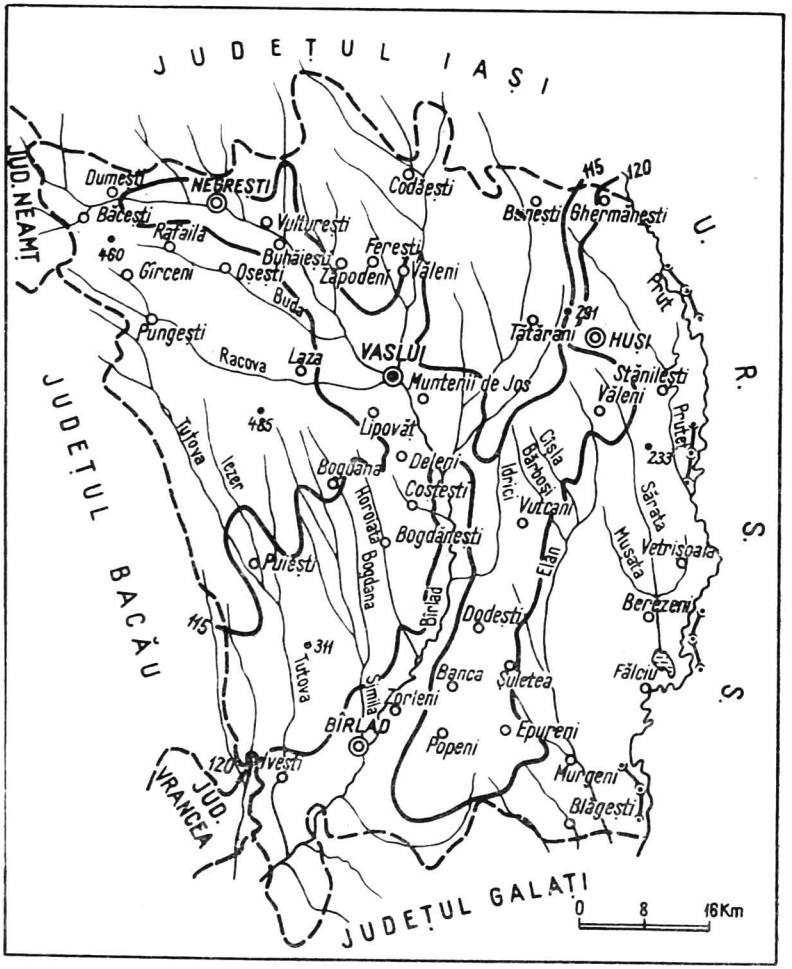

Fig. 9. — Radiația solară globală (kcal/cm²) după O. Neacșa și C. Popovici).

de pe teritoriul județului Vaslui și în culmea de pe stînga Lohanului înălțimea reliefului depășește în multe sectoare altitudinea de 300 și chiar 400 m, deducem că acolo tenperatura medie anuală este cu 1—1,5°C mai coborîtă decît în locurile unde se află

https://biblioteca-digitala.ro

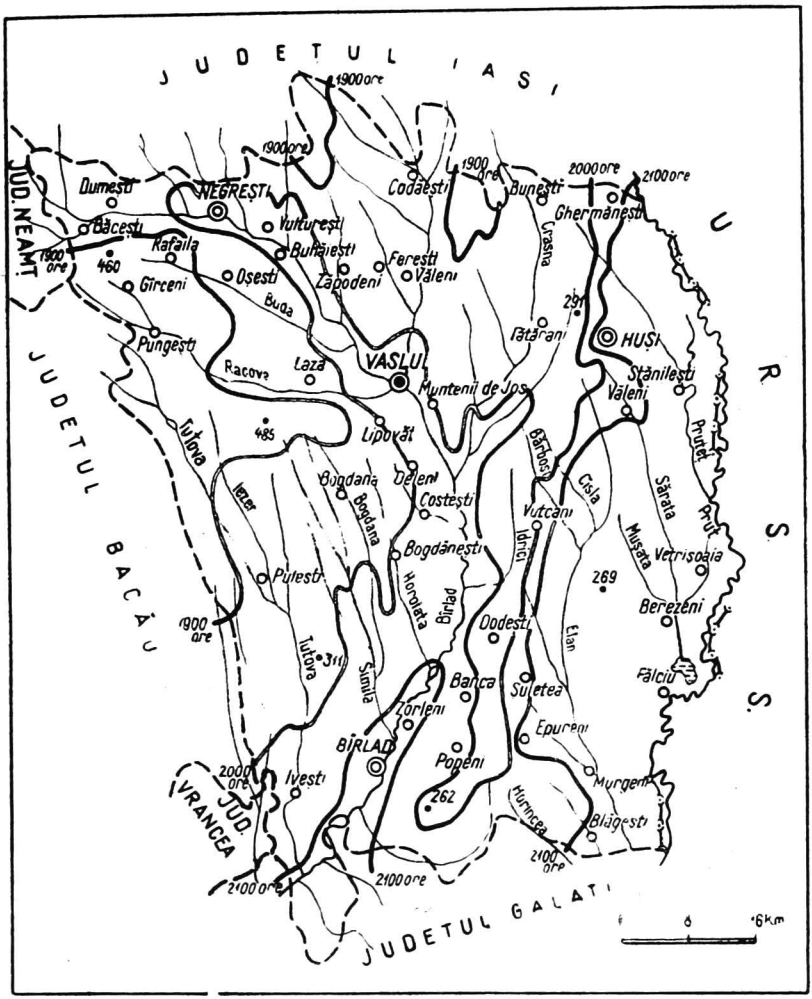

Fig. 10. — Durata de strălucire a soarelui (după O. Neacşa şi C. Popovici).

instalate staţiile meteorologice de la Huşi, Vaslui, Negreşti, Bîrlad şi mai ales de la Murgeni.

Acest lucru este atestat nu numai de cantitatea mai mare de precipitaţii care cad pe dealurile înalte, ci şi de natura solurilor de aici, de prezenţa pădurii de fag etc.

https://biblioteca-digitala.ro

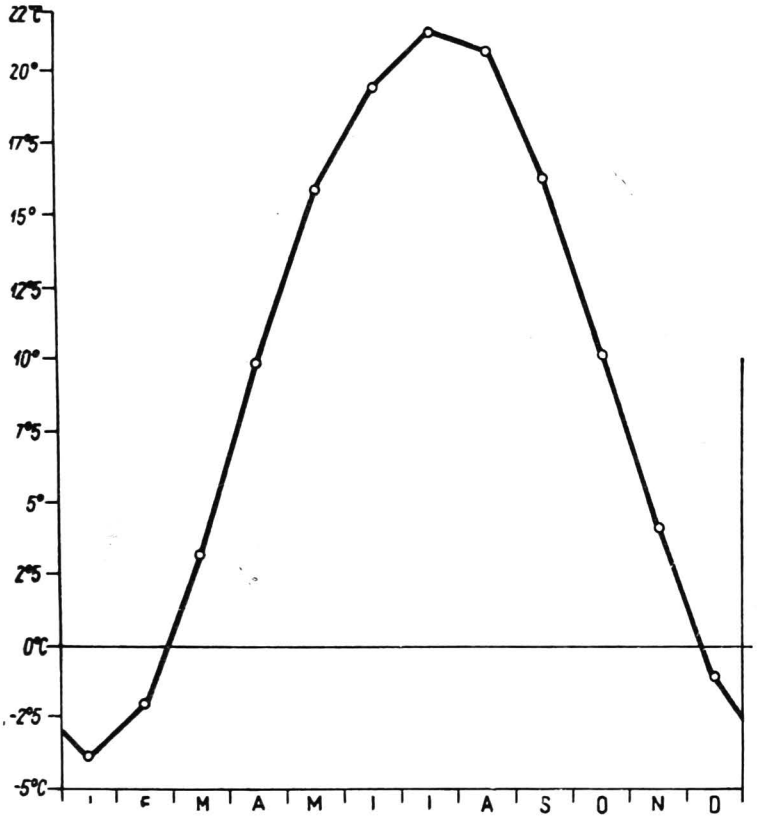

Fig. 11. — Regimul temperaturii aerului (media pe staţiunile meteorologice de la Vaslui, Bîrlad şi Huşi).

Tot în legătură cu diferenţele termice care există în cuprinsul judeţului Vaslui ca rezultat al creşterii înălţimii reliefului şi al poziţiei geografice a diverselor sectoare, amintim că numărul de zile cu temperaturi de vară ($\geqslant 25°C$) este mai mare în sud (102,6 zile la Bîrlad) decît în nord (97,3 zile la Vaslui). La fel şi numărul de zile cu temperaturi tropicale ($\geqslant 30°C$), care la Bîrlad este de 38,1 zile, iar la Vaslui de 28,9 zile.

Îngheţul începe să se producă, în medie, toamna după 15 octombrie şi se termină primăvara după 15 aprilie. Pe lunci şi

https://biblioteca-digitala.ro

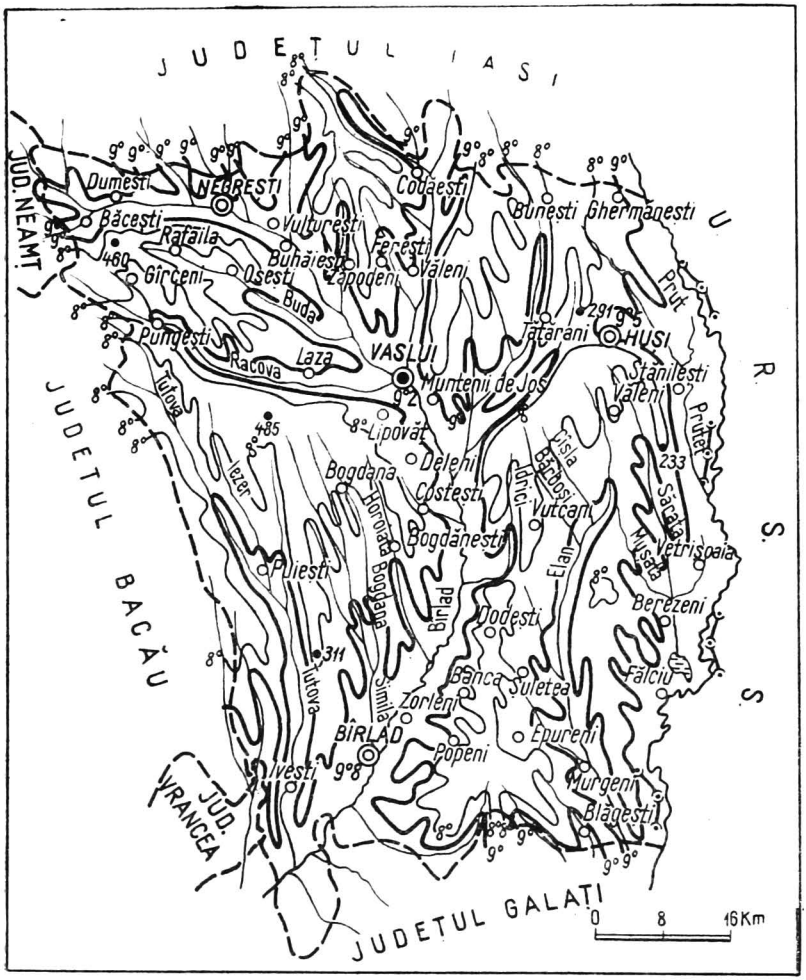

Fig. 12. — Temperatura aerului. Izoterme anuale (după *Atlasul climatologic al R. S. R.*).

în văile adînci, pînă la înălțimea relativă de 60—80 m deasupra solului, brumele și înghețul se produc cu circa 10—15 zile mai devreme toamna și mai tîrziu primăvara, ca efect al inversiunilor de temperatură, aerul mai rece și deci mai greu de pe culmi

https://biblioteca-digitala.ro

coborînd în văi. Exemplul cel mai grăitor a fost cel din noaptea de 20 spre 21 mai 1952, cînd masa de aer rece, de origine polară, care a pătruns şi peste ţara noastră, a dat brumă groasă numai pe văi şi foarte slabă sau deloc pe versanţi şi pe dealuri.

O răspîndire inegală au şi *precipitaţiile atmosferice*. De exemplu, în sectoarele cu masive deluroase din nordul, nord-vestul, vestul şi nord-estul judeţului cantitatea medie anuală de precipitaţii se apropie de 600 mm, pe cînd în sectoarele cu relief mai jos (în zona luncilor şi a teraselor inferioare sau în depresiunile Huşi şi Elan ori în zona depresionară de la Negreşti) acestea sînt între 400 şi 500 mm anual şi chiar mai puţin (fig.13).

Lunile cu cele mai mari cantităţi de precipitaţii sînt mai, iunie şi iulie (cînd cad circa 36% din totalul anual de precipitaţii), iar cu cele mai puţine februarie şi martie (circa 17% din totalul anual) (fig. 14).

Secetele sînt fenomene meteorologice frecvente aici. Această situaţie este confirmată şi de faptul că anii cu cantităţi de precipitaţii sub media plurianuală reprezintă circa 48% din întreaga perioadă de observaţii meteorologice de pînă acum (1896—1972), iar în unii ani, ca 1896, 1921, 1937, 1945, 1946, 1948 etc., au căzut sub 300 şi chiar sub 200 mm precipitaţii (176,8 mm la Soleşti în 1921, 218,1 mm la Vaslui în 1948, 234 mm la Măluşteni în 1945, 255,9 mm la Drănceni în 1896, 259,8 mm la Bîrlad în 1945 etc.).

Ploile torenţiale şi cu grindină au o frecvenţă mai mare (1—2 cazuri de grindină anual) în valea Bîrladului şi a Prutului, ca şi pe suprafaţa cuestelor înalte, producînd pagube serioase, îndeosebi plantaţiilor viti-pomicole şi de zarzavat. Astfel, la Avrămeşti, în Colinele Tutovei au căzut în 24 de ore 204,6mm precipitaţii (în ziua de 6 iulie 1907), la Fălciu 110,1 mm (la 11 oct. 1905), la Huşi 132,4 mm (în ziua de 4 iunie 1952) etc.

Zăpada este prezentă în fiecare iarnă, însă numărul de zile cu ninsoare şi durata de acoperire a solului cu zăpadă diferă de la an la an şi de la sector la sector. În general, pe dealurile mai înalte de 300 m zăpada cade mai devreme şi se topeşte mai tîrziu (cu 3—5 zile). La nivelul celor trei staţii meteorologice cu durată mai mare de funcţionare (Vaslui, Bîrlad, Huşi),

https://biblioteca-digitala.ro

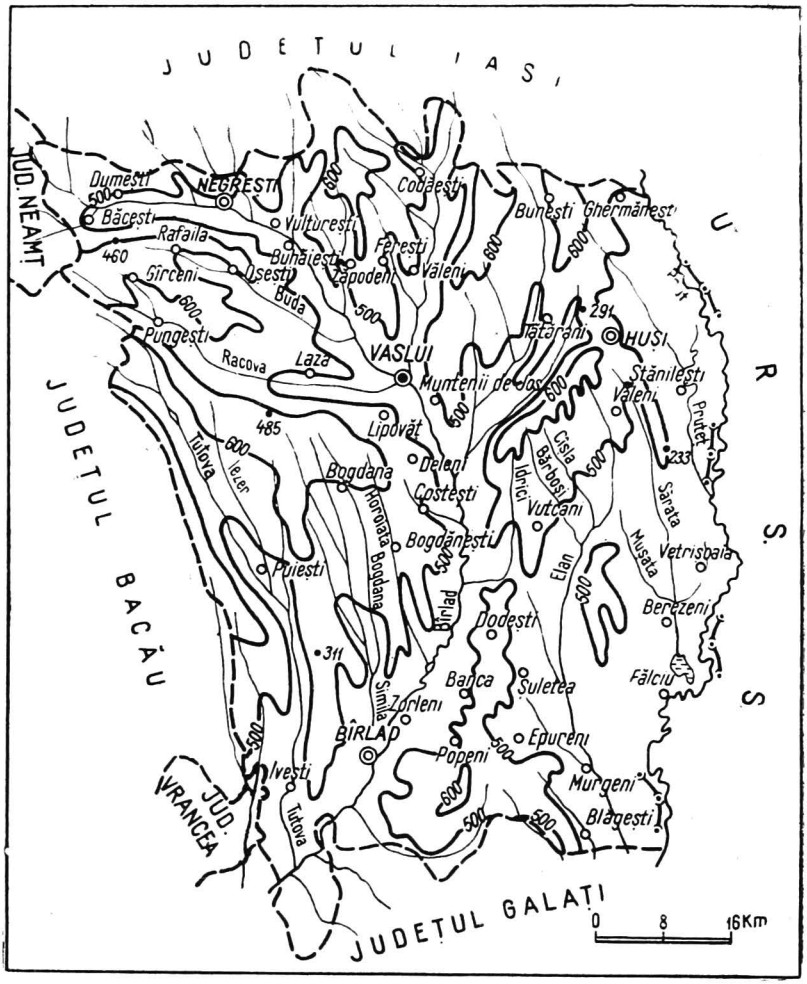

Fig. 13. — Răspîndirea precipitațiilor atmosferice. Izohiete anuale (după *Atlasul climatologic al R. S. R.*).

numărul mediu de zile cu ninsoare este de 18 anual, durata de acoperire a solului cu zăpadă de circa 60 de zile, iar grosimea stratului de zăpadă nu depășește 10—12 cm anual.

https://biblioteca-digitala.ro

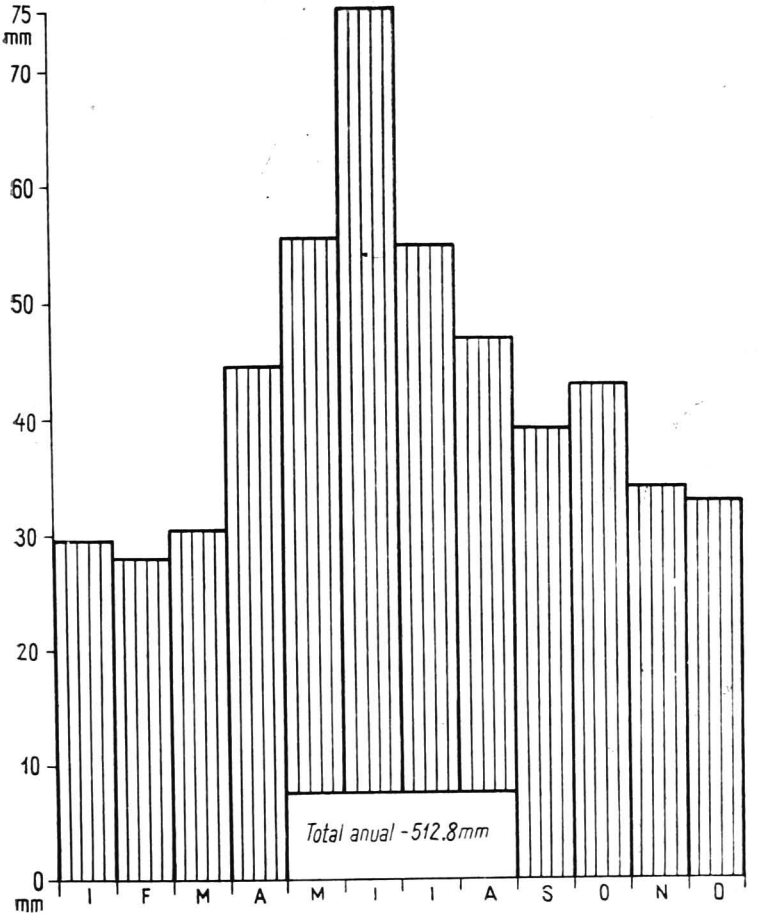

Fig. 14. — Regimul precipitaţiilor atmosferice (media pe staţiunile meteorologice de la Vaslui, Bîrlad şi Huşi).

Vînturile. În ceea ce priveşte dinamica atmosferei din cuprinsul judeţului Vaslui, aceasta se caracterizează printr-o mare frecvenţă a vînturilor de NV şi de N, urmate de cele de SE şi de S (fig. 15).

https://biblioteca-digitala.ro

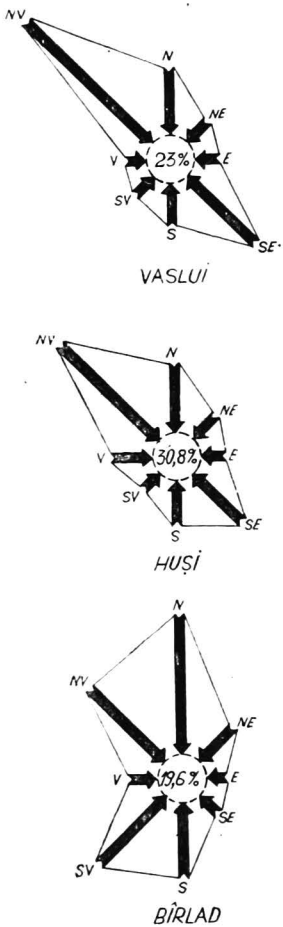

Fig. 15. — Frecvența vînturilor (1961—1970).

Chiar în dreptul orașului Bîrlad, valea largă și adîncă a acestui rîu, orientată de la NE spre SV, modifică puțin direcțiile obișnuite ale vînturilor la est de Carpați.

O constatare interesantă dedusă din analiza datelor dintr-un șir mare de observații de la stațiile meteorologice din acest județ, ca și din întregul Podiș al Moldovei, este și aceea că vînturile de NE și de E, vestite prin frigul pe care-l aduc iarna (Crivățul) și prin aerul dogorîtor din unele zile de vară (asemenea vînturilor uscate și fierbinți — Suhovei — existente în partea de sud-est a U.R.S.S. și în republicile sovietice socialiste din Asia Centrală), au aici o frecvență redusă (6—9%). Aceste vînturi dau de obicei stări de vreme cu urmări negative pentru culturi, animale și oameni, fiind însoțite de geruri cumplite iarna și de secete grave vara.

Viteza vînturilor nu are valori medii prea mari, aceasta variind de la 6,5 m/s la cele dinspre nord-vest iarna, pînă la 1,6 m/s la cele dinspre est vara. Viteza vînturilor, mai ales a celor dinspre nord-vest, nord-est și sud-est, este însă mai mare spre suprafața terenului de pe văile mari, ca și pe culmile dealurilor înalte.

Aceste particularități ale frecvenței și vitezei vînturilor au dat în trecut posibilitate populației să folosească energia lor în punerea în mișcare a multor *mori de vînt*, amplasate în locuri potrivite, dintre care unele au persistat pînă în zilele noastre (cum a fost moara de la marginea de nord-vest a satului Șuletea).

https://biblioteca-digitala.ro

Despre existența în trecut a multor mori de vînt vorbesc unele toponimice de aici, ca : „dealul morii de vînt" sau „în deal la moară" etc., care se întîlnesc în multe locuri din județul Vaslui.

Sectoare climatice. Diferența de altitudine a reliefului din diversele subunități geomorfologice ale județului Vaslui, ca și adîncimea, lățimea și orientarea văilor au introdus în clima de aici o etajare și o diversificare a acesteia în plan vertical și orizontal, oglindită în bună parte în răspîndirea vegetației și a solurilor (fig. 16).

Așa, de exemplu, pe culmile și pe versanții dealurilor cu peste 300 m altitudine absolută, temperatura medie anuală a atmosferei este în jur de 8°C, brumele au toamna și primăvara o frecvență și o intensitate mai redusă, precipitațiile atmosferice cad în cantități mai mari (550—600 mm anual), iar vînturile au o viteză mai sporită.

În aceste condiții climatice, pădurea de fag are condiții prielnice de dezvoltare, mai ales acolo unde înălțimea reliefului depășește 400 m altitudine absolută.

Sub această altitudine (de 300 m), clima are un mai vădit caracter temperat-continental : temperaturi medii și extreme mai mari, inversiuni termice foarte accentuate, îndeosebi pe văile Prutului, Bîrladului, Racovei și Tutovei, unde se produc și cele mai numeroase brume păgubitoare. Tot pe aceste văi și vînturile au viteze mai mari.

În lunca Prutului și a Bîrladului, pe terasele inferioare de aici, ca și în depresiunile Huși și Elan, clima are un caracter continental accentuat. Amplitudinea medie anuală de temperatură a atmosferei depășește 25°C (25,2° la Vaslui și la Bîrlad), cantitatea de precipitații atmosferice scade sub 500 mm anual (476,6 mm la Bîrlad, 490 mm la Bîrsăști, 460,2 mm la Oltenești, 432,9 mm la Zorleni, 379 mm la Drănceni etc.), iar secetele — mai ales în depresiunile Huși și Elan ori în valea Bîrladului, la sud de acest oraș — sporesc în frecvență și intensitate.

În sfîrșit, trebuie să mai menționăm și faptul că peste tot în județul Vaslui, pe versanții cu expunere sudică, sud-vestică și vestică, precum și pe versanții opuși direcției domi-

https://biblioteca-digitala.ro

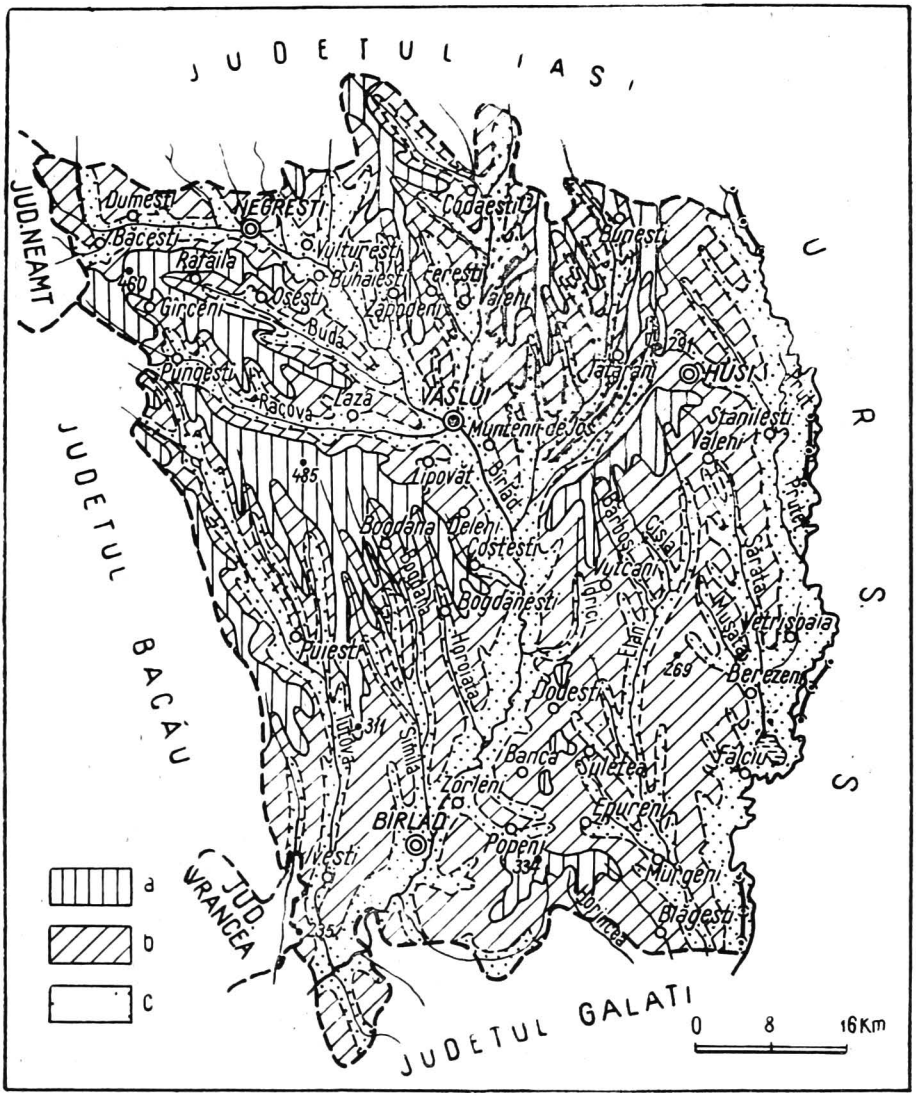

Fig. 16.— Regionarea climatologică (după I. G u g i u m a n).

a, Climat de dealuri înalte; *b*, climat de dealuri mijlocii și joase; *c*, climat de lunci și șesuri.

https://biblioteca-digitala.ro

nante a vînturilor (unde au loc uşoare procese de foehnizare a aerului în coborîre), insolaţia este mai puternică, prin aceasta creîndu-se condiţii foarte favorabile dezvoltării culturilor pomiviticole, dintre care unele, ca cele din zona oraşului Huşi, au dat totdeauna produse de veche şi meritată faimă.

Pe valea Bîrladului şi în lunca Prutului, alte culturi tradiţionale, de mult cunoscute în economia regională, sînt cele de legume şi zarzavaturi; neajunsurile produse aici de inversiunile de temperatură sînt atenuate de umezeala mare din sol şi din aer, de insolaţia accentuată din timpul verii şi de viteza mai mare a vînturilor canalizate în lungul acestor văi largi, care reduc deseori intensitatea brumelor.

Crearea iazurilor pe multe din văile judeţului Vaslui, ca şi lucrările de hidroamelioraţii efectuate deja în lunca Prutului vor reduce simţitor unele aspecte negative ale climei de aici, şi îndeosebi cele legate de intensitatea secetelor, aerul avînd totdeauna o cantitate sporită de vapori de apă, iar culturile agricole din lunci beneficiind la timpul necesar de irigaţii.

HIDROGRAFIA

Din punct de vedere hidrografic, teritoriul judeţului Vaslui aparţine bazinului rîului Prut, care cuprinde partea de est şi de sud-est, ca şi bazinului rîului Siret, către care, prin intermediul Bîrladului, este drenată cea mai mare parte (peste 2/3) din suprafaţa acestuia.

Caracteristicile litologice şi morfologice ale teritoriului condiţionează formarea rezervelor de apă în stratele acvifere subterane, în văile care fragmentează relieful sau în lacurile care se înşiră în lungul unor văi.

https://biblioteca-digitala.ro

Legătura apelor de suprafaţă cu cele subterane şi rolul acestora din urmă în practică, îndeosebi în alimentarea centrelor populate, a industriei şi a unităţilor agrozootehnice, fac necesară cunoaşterea atît a stratelor acvifere de adîncime, cît şi a celor freatice.

Apele subterane de adîncime. Se găsesc acumulate în depozitele cuverturii sedimentare care acoperă fundamentul precambrian peneplenizat al Podişului Moldovenesc.

Cele mai importante strate acvifere, interceptate de foraje, sînt înmagazinate în depozitele sarmaţiene şi pliocene.

După studiile efectuate pînă acum, rezultă că pe teritoriul judeţului Vaslui se pot identifica mai multe unităţi hidrogeologice (fig. 17).

Astfel, în partea de nord, apele de adîncime sînt cantonate în formaţiunile sarmaţianului mediu şi au calităţi potabile corespunzătoare, îndeosebi cele localizate în nisipuri şi în calcarele cu congerii. Aceste orizonturi de apă, interceptate de forajele efectuate la Vaslui, Moara Grecilor şi la Muntenii de Jos la adîncime de circa 82 m, au miros slab de hidrogen sulfurat, care dispare însă prin aerare, o mineralizare redusă (reziduu fix = 500 mg/l) şi pe alocuri caracter artezian, ca de pildă în preajma gării Vaslui.

A doua unitate hidrogeologică o formează apele salmastre de adîncime înmagazinate în depozitele sarmaţianului superior, care au fost interceptate de forajele săpate la Crasna şi Huşi pînă la peste 100 m adîncime. Ele au o mineralizare ridicată (reziduu fix = 1 020 — 1 470 mg/l), o duritate mare (80—90 grade germane) şi un conţinut apreciabil de clorură (10—38 mg/l).

În partea de sud a judeţului, grosimea şi permeabilitatea mare a nisipurilor pliocene, ca şi structura monoclinală a acestora (cu uşoară înclinare spre sud) au favorizat acumularea unor rezerve importante de ape cu caracter ascendent sau chiar artezian, ca de exemplu pe valea Bîrladului, în avale de confluenţa cu pîrîul Horoiata, sau pe valea Elanului, la nord de Murgeni.

Apele înmagazinate în depozitele ponţiene au în general debite mici (sub 0,5 l/s). În schimb, la sud de Bogdăneşti,

https://biblioteca-digitala.ro

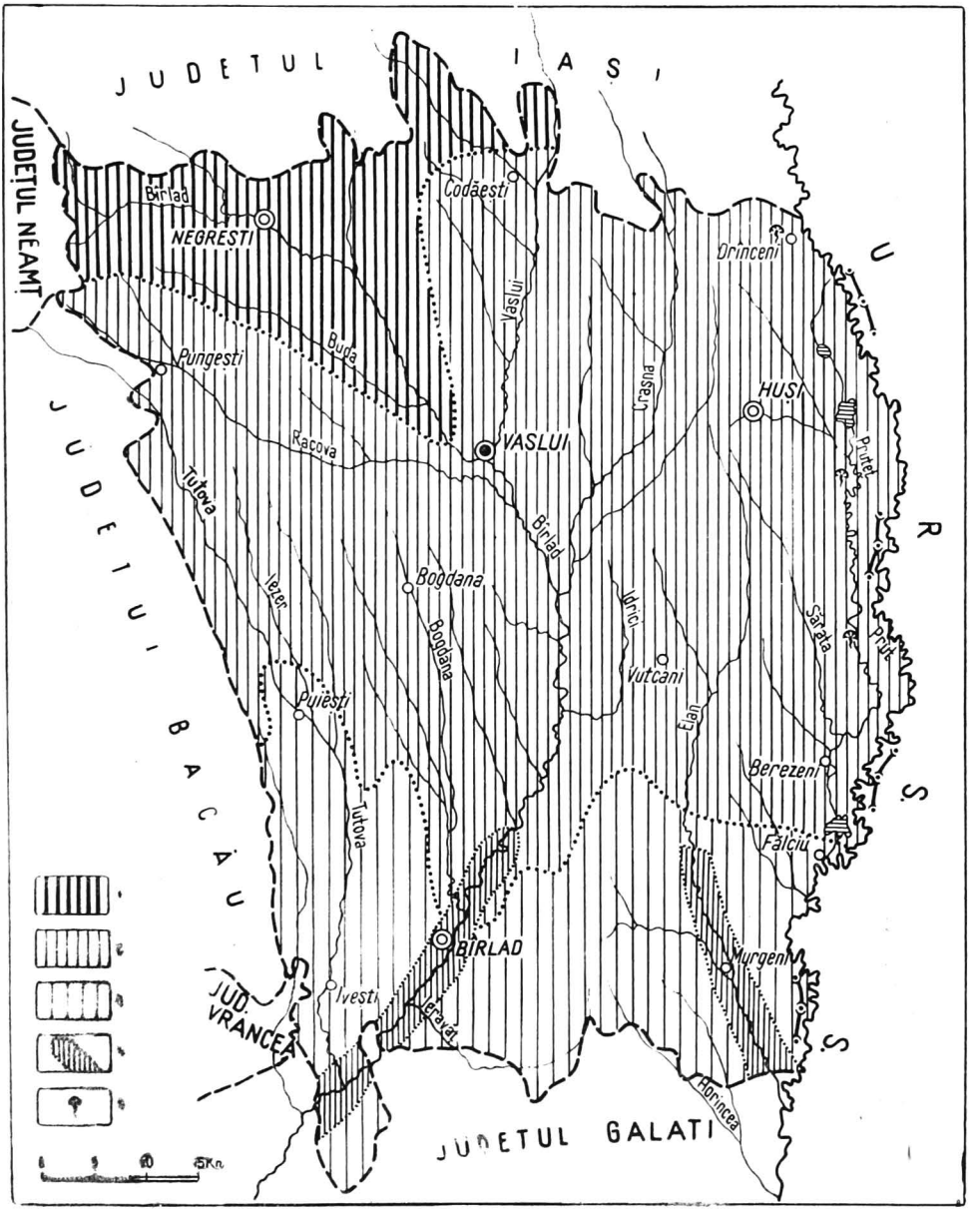

Fig. 17. — Regionarea apelor de adincime (după M. N i c o l e s c u).

1, Ape potabile cu H_2S in depozitele sarmaţianului mediu; *2*, ape salmastre in depozitele sarmaţianului superior; *3*, ape potabile in depozitele pliocene; *4*, zone cu ape arteziene; *5*, izvoare minerale.

https://biblioteca-digitala.ro

unde sînt răspîndite formaţiunile daciene, stratele acvifere sînt mai bogate, debitele fiind cuprinse frecvent între 1 şi 5 l/s. Aceste ape, interceptate în forajele de la Murgeni, Bîrlad şi Banca, se menţin în limitele de potabilitate prevăzute de STAS (1342/961), avînd o mineralizare foarte mică (reziduu fix = 436 mg/l) şi o duritate slabă (2—5 grade germane). Sînt însă dificultăţi în exploatarea lor, din cauza răspîndirii nisipurilor fine care duc la colmatarea forajelor şi la mişcorarea treptată a debitelor.

Apele freatice. Prezintă o gamă destul de bogată, ca rezultat al variaţiilor morfologice şi geologice pe care le prezintă teritoriul judeţului Vaslui.

În interfluviile din partea nordică, unde se află platouri structurale, condiţiile fizico-geografice locale, ca: abundenţa nisipurilor, a gresiilor şi a calcarelor oolitice, precipitaţii mai multe şi evaporaţie mai redusă, vegetaţie arborescentă bine reprezentată etc., au favorizat formarea unor rezerve importante de ape freatice de bună calitate, care alimentează prin izvoare atît reţeaua hidrografică, cît şi sursele de apă din fîntîni şi cişmele pentru numeroase aşezări omeneşti.

Mai sărace în apă freactică sînt sectoarele în care sarmaţianul este format din argile acoperite cu nisipuri meoţiene fine, îndeosebi la sud de linia care uneşte localităţile Codăeşti — Pungeşti. Din categoria acestor strate acvifere, în general puţin studiate, trebuie remarcate cele citate de I. Gugiuman (1959) la baza nisipurilor meoţiene din dealul Lohanului, a căror apă de bună calitate a fost în parte captată, asigurînd un debit de 4—5 l/s pentru alimentarea satului Arsura. Ele mai apar pe versanţii dealurilor Drăslăvăţ — Huşi de unde se alimentează cu apă o parte a acestui oraş.

În partea de sud a judeţului, stratele acvifere din depozitele pliocene ale interfluviilor ocupă suprafeţe reduse. Ele au favorizat apariţia pe coasta dealurilor de aici a numeroase izvoare cu apă de bună calitate.

Debitele mici ale izvoarelor care provin din nisipurile meoţiene şi daciene (în general sub 1 l/s) sînt depăşite de cele ce provin din stratele levantine, dinspre sud, care în multe cazuri sînt

https://biblioteca-digitala.ro

captate pentru alimentarea cu apă a centrelor populate, inclusiv orașul Bîrlad.

O altă categorie a apelor freatice sînt cele cantonate în depozitele deluviale, care au o mare răspîndire pe versanții văilor ce brăzdează teritoriul județului. În nord, materialul deluvial avînd un procent ridicat de argile conține cantități mici de apă, care sînt și de calitate foarte variată. În sudul județului, unde depozitele deluviale au un procent mai mare de nisipuri, stratele acvifere, al căror nivel hidrostatic nu depășește 5 m adîncime și prezintă mari fluctuații pe verticală, sînt ceva mai bogate. Apa este de calitate mai bună decît cea din nord, fiind folosită la alimentarea populației din numeroase sate.

O largă răspîndire au și stratele acvifere din depozitele aluvionare (de terase și de lunci) existente atît pe văile Prutului și Bîrladului, cît și în lungul afluenților lor. Aceste strate acvifere, înmagazinate în nisipuri fine pînă la grosiere și în pietrișuri cu particule argiloase și prăfoase, au în general debite mici, variind între 0,1 și 1 l/s. Apa, avînd o mineralizare medie și chiar ridicată, este acceptabilă cînd provine din depozitele de terasă și mai puțin corespunzătoare cînd provine din luncile rîurilor.

Pe lîngă importanța apelor subterane la alimentarea așezărilor urbane și rurale, nu trebuie neglijată nici calitatea terapeutică a unora din izvoarele stratelor acvifere sarmatice. În această privință amintim izvoarele cu ape sulfato-bicarbonatate magneziano-sodice de la Dănești, cele sulfuroase bicarbonatate-sodice de la Pungești și îndeosebi izvoarele de la Drînceni-sat a căror apă cloruro-sodică bicarbonatată iodo-bromurată este de mult cunoscută etc.

Rețeaua hidrografică. Teritoriul județului Vaslui este drenat de două rîuri mai mari — Prutul și Bîrladul — cu obîrșia și vărsarea în afara limitelor județului. Acestor rîuri li se adaugă și o rețea hidrografică autohtonă, reprezentată de afluenții lor.

Bîrladul, izvorînd din preajma curmăturii de la Valea Ursului (370 m), străbate județul Vaslui desfășurîndu-și cursul

https://biblioteca-digitala.ro

pe o lungime de 173 km, de la confluența cu pîrîul Bozieni și pînă la aceea cu Pereschivul. Valea sa, cu aspect de uluc depresionar care se lărgește spre sud, are caracter subsecvent în amunte de confluența cu Rebricea, ca și în avale de localitatea Crasna.

Din Podișul Central Moldovenesc, Bîrladul primește o seamă de afluenți, ca Fundătura, Dagîța, Sacovăț, Stavnic, Rebricea, Vaslui și Crasna, pe stînga, iar pe dreapta pe Buda și Racova. Lungimea acestor pîraie variază între 15 și 65 km.

În avale de confluența cu Crasna, de unde valea rîului se orientează spre sud-vest, Bîrladul primește pe dreapta pîraiele ce vin din Colinele Tutovei, ca Horoiata, Simila, Valea Seacă, Tutova și Pereschivul, iar pe stînga pîraiele Albești, Idrici, Zorleni, Trestiana, Jeravăț, Hobana și Bîrzota, ale căror văi scurte (7—28 km) coboară dinspre Dealurile Fălciului și ale Covurluiului.

La limita de est a județului, Prutul își desfășoară cursul său pe o distanță de circa 160 km, de la est de satul Ghermănești, în nord, și pînă în amunte de confluența cu Elanul, în sud.

Primul afluent pe care-l primește Prutul pe teritoriul județului este pîrîul Șopîrleni, care spre izvoare, la nord-vest de satul Arsura, a pătruns prin eroziunea regresivă a unui afluent mai mic în bazinul superior al Lohanului. Apele pîrîului Șopîrleni nu ajung în albia rîului Prut, ci într-un curs părăsit al acestuia numit „Pruteț", astăzi intrat într-un canal al sistemului de hidroameliorații ce s-au executat de cîțiva ani aici. În același vechi „Pruteț" debușează și apele pîrîului Gura Văii, care drenează printr-un mănunchi de artere hidrografice mici toată Depresiunea Huși. La fel și pîrîul Sărata din avale.

Cel mai important tributar al Prutului de pe teritoriul județului Vaslui este pîrîul Elan (70 km lungime), care își adună apele din depresiunea cu același nume, primind printre afluenții săi mai de seamă pe pîrîul Floreni pe dreapta și pîrîul Hulubăț — mai mult sec — pe stînga.

Lungimea totală a arterelor hidrografice care brăzdează județul Vaslui, exceptînd Prutul, este apreciată la 1 960 km, ceea ce dă o densitate medie de 0,37 km/km².

https://biblioteca-digitala.ro

Densitatea rețelei hidrografice nu este uniform repartizată, cele mai mari valori (0,50—0,70 km/km²) existînd în partea nordică și central-vestică a județului (în bazinul superior al Vasluiului și spre izvoarele afluenților de pe dreapta Bîrladului), ca urmare a reliefului înalt (peste 400 m), a pantelor mari și a precipitațiilor mai abundente (500—600 mm). Valorile cele mai mici ale densității hidrografice (0,10—0,30 km/km²) sînt în partea de est și de sud-est a județului, unde relieful este mai scund și unde cad mai puține precipitații (400—500 mm anual).

Majoritatea arterelor hidrografice din județul Vaslui au scurgere semipermanentă. Chiar Bîrladul nu face excepție în cea mai mare parte a cursului său, unde în cel mai bun caz secarea se produce periodic cam din 3 în 3 ani.

Scurgerea permanentă, excptînd Prutul, este caracteristică doar cîtorva sectoare din rețeaua hidrografică, unde alimentarea subterană este mai bogată. Între acestea amintim Bîrladul în avale de confluența cu Hobana, apoi Jeravățul, Hobana, Bîrzota, Elanul inferior ș.a.

Creșterea continuă a consumului de apă în diverse sectoare ale economiei județului impune cunoașterea complexă, cantitativă și calitativă, a rezervelor pe care le au apele de suprafață. Arterele hidrografice din județul Vaslui se alimentează în principal din surse superficiale (apă provenită din ploi și zăpezi), care contribuie cu 75—85 % la formarea scrgerii în partea vestică și cu peste 85 % în est, în bazinul Prutului. Valoarea medie a indicelui de alimentare din zăpezi variază între 35 % în vest și 50 % în est.

Alimentarea subterană este redusă, participînd doar cu 15—25 % la scurgerea anuală a arterelor hidrografice din bazinul Bîrladului și cu mai puțin de 15 % la arterele hidrografice afluente Prutului. Ca atare, cel mai răspîndit mod de alimentare a arterelor hidrografice din județul Vaslui este cel pluvial moderat și subteran moderat, caracterizat printr-o perioadă de ape mari în lunile februarie-martie, după topirea zăpezii, o serie de viituri în lunile mai-iunie, după care urmează o perioadă de ape mici, relativ stabile pînă la sfîrșitul toamnei. Numai în partea estică arterele hidrografice afluente Prutului

https://biblioteca-digitala.ro

au o alimentare de tip pluvio-nival şi subteran moderat, cu ape mari în lunile martie-aprilie şi cu viituri în lunile mai-iunie şi chiar iulie-august.

Scurgerea medie anuală variază de la un sector la altul, în funcţie de caracteristicile litologice şi geomorfologice ale teritoriului, de cantitatea precipitaţiilor, ca şi de mărimea suprafeţii bazinului hidrografic.

Astfel, în cursul superior al Bîrladului (la Negreşti) se înregistrează 0,92 m^3/s, iar la Bîrlad cantitatea de apă scursă este de 3,75 m^3/s. Dintre afluenţii săi, cel mai mare aport îl are Vasluiul (0,72 m^3/s la Moara Domnească) şi Tutova (0,64 m^3/s la Pogoneşti), care izvorăsc din zone cu precipitaţii mai bogate. Celelalte pîraie au debite reduse (Elanul la Murgeni 0,42 m^3/s, Crasna la Cordeni 0,27 m^3/s).

O cantitate apreciabilă de apă se scurge pe Prut (82,1 m^3/s la Leova), dar fiind rîu de graniţă are regim special de cunoaştere şi utilizare.

Ca debit specific (l/s/km^2), scurgerea medie anuală are valori cuprinse între 1 şi 2 l/s/km^2 pentru pîraiele care drenează regiunile înalte din cursul superior al Tutovei şi pentru cele care coboară din Podişul Central Moldovenesc, ca şi pentru zona cuprinsă între Crasna, Idrici şi afluenţii de pe dreapta Elanului (Bîrladul la Negreşti 1,13 l/s/km^2, Vasluiul la Moara Domnească 1,45 l/s/km^2, Tutova la Rădeni 1,39 l/s/km^2). În cea mai mare parte a judeţului Vaslui, valorile scurgerii specifice sînt însă sub 1 l/s/km^2, din cauza cantităţii reduse de precipitaţii şi a pierderii mari prin evapotranspiraţie.

De la an la an, debitele medii variază foarte mult, în raport cu variaţia cantitativă a elementelor climatice.

Analizînd, de pildă, scurgerea pe rîul Bîrlad, se constată că într-un an mediu acesta transportă prin dreptul postului hidrometric Bîrlad 118 mil.m^3 apă; în anii ploioşi însă (1966 sau 1969), volumul de apă scurs pe Bîrlad a fost de 221 mil.m^3 şi, respectiv, 514 mil.m^3, în timp ce în 1954 scurgerea pe rîu în dreptul acestui oraş a fost doar de 33 milioane m^3 de apă.

De mare importanţă pentru gospodărirea judicioasă a apei este cunoaşterea variţiei scurgerii în timpul anului, ca rezultat al aportului diferit pe care îl au principalele surse de

https://biblioteca-digitala.ro

alimentare, influențate la rîndul lor de variația factorilor climatici.

În județul Vaslui, debitele medii lunare maxime se produc frecvent în martie (33 % pe Vaslui, la Moara Domnească, 44 % pe Bîrlad, în dreptul orașului Bîrlad). Excepție fac pîraiele din partea de nord-vest a județului unde, datorită topirii mai tîrzii a zăpezilor, scurgerea medie lunară cea mai ridicată se înregistrează în aprilie (36 % din cazuri pe Bîrlad la Negrești).

Debitul mediu din luna martie sau, respectiv, aprilie este de două sau de trei ori mai mare decît debitul mediu multianual și reprezintă 22—26 % din volumul scurgerii anuale.

Scurgerea medie lunară cea mai redusă se produce frecvent la sfîrșitul verii sau la începutul toamnei; pe Vaslui (la Moara Domnească) sau pe Bîrlad (la Negrești), debitele minime sînt în octombrie (2,76 % și, respectiv, 2,20 % din volumul anual de apă). Mai spre sud, datorită temperaturilor mai mari și pierderii sporite prin evapotranspirație, scurgerea lunară cea mai redusă se înregistrează mai timpuriu toamna (în septembrie).

În ceea ce privește variațiile sezoniere, se constată că la toate arterele hidrografice din județul Vaslui cea mai mare cantitate de apă se scurge primăvara (martie-mai), depășind în general 50 % din volumul anual (Bîrladul la Negrești 54 %, iar la Bîrlad 51 %, Vasluiul la Moara Domnească 46,8 %).

Anotimpul cu cea mai mică scurgere este toamna (7—10 % și chiar mai puțin din volumul anual). Aceste valori cresc însă puțin spre regiunea înaltă din nord, nord-vest și vest.

În timpul verii, scurgerea are valori ceva mai mari în nord și mai reduse în sud, unde indicele de ariditate este mai ridicat (19,5 % din scurgerea anuală la Ngrești, 18,8 % la Bîrlad; 19,8 % pe Vaslui la Moara Domnească și în jur de 15 % pe Elan, la Murgeni).

Iarna, deși înghețul reduce alimentarea superficială, cantitatea de apă scursă sporește, ajungînd în medie la 20—25 % din totalul anual.

Scurgerea maximă a rîurilor din județul Vaslui este mai ales de proveniență pluvială (76 %) sau mixtă, ploi și zăpezi (24 %).

https://biblioteca-digitala.ro

Apele mari şi viiturile se pot produce în orice perioadă a anului, fără însă a fi simultane în toate bazinele hidrografice. De pildă, în 1966, scurgerea maximă lunară s-a produs pe Bîrladul superior în aprilie, pe Tutova în iulie, iar în februarie pe cursul mijlociu al Bîrladului, pe rîul Vaslui şi pe Elan.

Cele mai mari debite din întreaga perioadă de observaţii s-au înregistrat cu ocazia ploilor din iulie 1969 (Bîrladul 301 m^3/s la Negreşti şi 380 m^3/s la Bîrlad ; Vasluiul 135 m^3/s la Moara Domnească, Tutova 87,8 m^3/s la Rădeni). Pe Tutova inferioară, la Pogoneşti, debitul maxim multianual s-a produs totîn 1969, dar în martie (91,5 m^3/s), provenind din topirea zăpezilor şi din apa ploilor.

Dat fiind caracterul torenţial al scurgerii, pantele mici ale rîurilor—ca de exemplu pe Bîrlad în avale de Vaslui — apele ies frecvent din matcă fie primăvara după topirea bruscă a zăpezii, fie vara şi toamana după ploile torenţiale, inundînd sute de hectare, periclitînd căile de comunicaţie şi unele aşezări omeneşti. Pe Bîrlad, inundaţiile încep să se producă chiar din cursul superior, apele acoperind şesul pe o lăţime de 200—300 m. Între satele Voineşti şi Crasna albia majoră este acoperită de ape aproape în fiecare an. Inundaţiile iau amploare în avale de Crasna şi îndeosebi la confluenţa cu Tutova, unde apele revărsate acoperă şesul pe o lăţime de 2 km. Din această cauză, pentru apărarea oraşului Bîrlad, s-au luat o serie de măsuri de regularizare şi indiguire a rîului.

Inundaţii se produc de asemenea şi pe afluenţii Bîrladului : Sacovăţ, Rebricea, Vaslui, Crasna, Racova, Simila şi Tutova. Fenomenul este prezent şi la o parte din afluenţii Prutului, ca de pildă pe Elan în avale de confluenţa cu pîrîul Barboşi şi pe Sărata în avale de confluenţa cu pîrîul Şchiopeni.

Dintre anii în care s-au produs inundaţii de proporţii mai mari amintim : 1932, 1933, 1937, 1940, 1955, 1963, 1965, 1969, 1970, 1971 şi 1972.

Scurgerea minimă a arterelor hidrografice din judeţul Vaslui se produce atît în timpul iernii, datorită îngheţului şi micşorării aportului de apă de suprafaţă, cît şi în perioada de vară-toamnă (mai frecvent în luna august), cînd cantitatea mică de precipitaţii nu compensează consumul mare al evapo-

https://biblioteca-digitala.ro

transpirației. În aceste perioade, alimentarea se face în prinpal din sursele subterane și de aceea în funcție de abundența și volumul stratelor acvifere, ca și de modul de drenare al acestora depinde caracterul scurgerii rîurilor (permanent, semipermanent sau intermitent).

Debitul mediu lunar minim cu asigurarea de 95% are valori sub 0,1 l/s/km² la arterele hidrografice din partea de est a județului și de 0,1—0,2 l/s/km² la cele din vest.

O fază importantă din punct de vedere economic în scurgerea minimă a unui mare număr din arterele hidrografice ale județului Vaslui este fenomenul de secare. La aceasta contribuie atît condițiile climatice, cît și cele geologice, respectiv prezența pe suprafețe întinse a depozitelor pliocene permeabile (nisipuri), care favorizează infiltrarea apei din ploi și zăpezi. În categoria pîraielor care seacă în fiecare an amintim : Stavnicul, Vaslui, Racova, Simila, parte din afluenții Săratei ș.a. Dealtfel, pe majoritatea pîraielor din județul Vaslui secarea se produce, cel puțin în unele sectoare, în anii cu secete prelungite. Chiar Bîrladul în cursul superior și mijlociu (pînă aproape de orașul Bîrlad) intră în categoria arterelor hidrografice cu scurgere semipermanentă.

Scurgerea minimă din perioada caldă a anului creează dificultăți atît în ceea ce privește consumul de apă pentru nevoile gospodărești ale județului, cît și la evacuarea deversărilor menajere și industriale urbane, prin aceasta mărind gradul de poluare a apelor de aici.

Turbiditatea depășește în numeroase cazuri media anuală de 1 000 g/m³ (Bîrladul la Negrești 3 200 g/m³ și la Bîrlad 1 960 g/m³). Valori mai reduse se întîlnesc în bazinul Tutovei (940 g/m³ la Pogonești), al Crasnei (800 g/m³ la Cordeni) și al Elanului.

Debitul solid, ca și cel lichid crește proporțional cu suprafața bazinelor hidrografice. Astfel, pe Bîrlad, mediile multianuale au valori de 3 kg/s la Negrești și 7,6 kg/s în dreptul orașului Bîrlad; Crasna transportă la Cordeni 0,200 kg/s aluviuni în suspensie, iar Tutova, la Pogonești, 0,600 kg/s.

Scurgerea medie specifică a aluviunilor prezintă de asemenea valori care variază în jur de 0,5 t/ha/an în partea estică (bazinul hidrografic al Prutului), între 0,5 și 1 t/ha/an în partea

https://biblioteca-digitala.ro

centrală şi între 1 şi 5 t/ha/an în partea sud-vestică a judeţului, în avale de confluenţa Bîrladului cu Tutova.

Data medie de producere a *îngheţului* apelor este la sfîrşitul lunii noiembrie — începutul lunii decembrie (27.XI. pe Bîrlad, la Băceşti, şi 3.XII. pe Elan, la Murgeni).

Cele mai timpurii apariţii ale formaţiunilor de gheaţă s-au produs între 1 şi 7 noiembrie, iar cele mai tîrzii între 14 şi 17 ianuarie.

După 10—20 de zile, în medie, de la apariţia îngheţului se formează podul de gheaţă, care este prezent în fiecare lună de iarnă pe majoritatea rîurilor şi pîraielor din judeţul Vaslui. Frecvenţa este mai redusă în estul şi sud-estul teritoriului (81 % din ani pe Elan şi 93,8 % din ani pe Bîrlad, la Bîrlad). El se menţine în medie 47 de zile pe Bîrlad, la Vaslui, şi 59 de zile pe Elan, la Murgeni.

Durata maximă a podului de gheaţă a fost de 115 zile.

La începutul primăverii, pe măsură ce bilanţul radiativ devine pozitiv, iar acţiunea mecanică a apei de scurgere creşte, prin mărirea debitului şi ridicarea nivelului, se produce distrugerea podului de gheaţă. Dispariţia acestuia are loc, în medie, în ultima decadă a lunii februarie în est şi sud-est şi în prima decadă a lunii martie în vest şi nord-vest. Sloiurile care se formează după ruperea podului de gheaţă se menţin în medie 4—11 zile. Durata medie a formaţiunilor de gheaţă este de 70—85 de zile, dar în unii ani poate ajunge pînă la 120—140 de zile.

Dispariţia completă a gheţii de pe rîuri şi pîraie are loc în medie în decada a doua a lunii martie, în general data aceasta întîrziind în raport cu creşterea altitudinii reliefului.

Cele mai tîrzii date de dispariţie a formaţiunilor de gheaţă de pe arterele hidrografice de aici s-au înregistrat în iarna 1963—1964 (28.III pe Bîrlad, la Vaslui, şi 1.IV pe Crasna, la Mînjeşti).

Caracteristicile hidrochimice ale arterelor hidrografice din judeţul Vaslui indică un conţinut apreciabil de săruri, media anuală oscilînd între 700 şi 900 mg/l.

Valorile cresc de la NNV spre SSE, pe măsură ce altitudinea reliefului scade şi indicele de ariditate creşte. În timpul

https://biblioteca-digitala.ro

anului, mineralizarea minimă se înregistrează primăvara, după topirea zăpezilor, şi vara, după ploile torenţiale (236 mg/l, pe Vaslui, la Moara Domnească, şi 348 mg/l, pe Bîrlad, la Negreşti), iar cea maximă se produce în perioada apelor mici de vară-toamnă, sau iarna, cînd alimentarea se face mai mult din apele subterane (1 679 mg/l, pe Bîrlad, la Vaslui, la 28.XII. 1967 şi 1 412 mg/l, pe pîrîul Vaslui, la Moara Domnească, la 20.XII.1968).

Duritatea apei variază în paralel cu mineralizarea, valorile ei medii fiind cuprinse, în cea mai mare parte, între 16,8 grade germane în nord şi vest şi peste 25,2 grade germane în sud şi est. La ape mici, duritatea ajunge pînă la 48,2 grade germane pe Bîrlad, la postul hidrometric Negreşti, şi 43,7 grade germane la Vaslui ori 32,4 grade germane pe Elan, la Murgeni.

Majoritatea arterelor hidrografice se încadrează în clasa apelor bicarbonatate, grupa mixtă, cu predominarea calciului, magneziului sau natriului, în funcţie de mineralizare şi de condiţiile locale.

Ţinînd seama de faptul că afară de rîul Prut toate celelalte artere hidrografice din judeţul Vaslui au debit mic, scurgere intermitentă, aluviuni multe, mineralizare şi duritate mare, reiese că pentru alimentarea cu apă a centrelor populate şi a dezvoltării culturilor irigate este necesar a se face apel şi mai mult la sursele acvatice existente în adîncime, ca şi la cele două rîuri cu debit permanent şi sigur — Siretul în vest şi Prutul în est —, lucru care a şi început a fi realizat.

Lacurile. În cuprinsul judeţului Vaslui se află un număr însemnat de lacuri formate fie în mod natural, fie mai ales de om.

Lacurile naturale sînt puţine la număr. Mai importante sînt cele din lunca Prutului, intrate deja în sistematizarea reţelei de hidroamelioraţii de aici (lacurile Grosu, Ulmu, Broscăria, Hîrşetei).

Cele mai multe lacuri din judeţul Vaslui au fost şi sînt construite de om, prin bararea văilor constituindu-se adesea adevărate salbe de lacuri, numite aici *iazuri*. Dintre acestea

https://biblioteca-digitala.ro

sînt în funcţiune 44, cărora li se adaugă cîteva eleştee şi pepiniere piscicole.

Suprafaţa productivă este de circa 800 ha, iar volumul de apă acumulată anual de peste 21 milioane m³.

Iazuri mai mari sînt pe valea Buda, pe Valea Seacă, pe Simila, cele de la Gugeşti, din bazinul mijlociu al Crasnei, de lîngă Negreşti şi de la Şuletea. Pe Racova, în dreptul satului Puşcaşi, a intrat recent în funcţiune cel mai mare iaz din judeţul Vaslui, care împreună cu cel care se construieşte pe valea pîrîului Vaslui în amunte de satul Soleşti vor asigura apa potabilă şi industrială necesară oraşului Vaslui, contribuind în acelaşi timp şi la regularizarea scurgerii rîului Bîrlad.

Refacerea iazurilor de pe vechile vetre şi construirea altora noi vor contribui nu numai la regularizarea scurgerii apelor din bazinul rîului Bîrlad, care la viituri produc pagube însemnate în agricultură şi transporturi, dar va da putinţă dezvoltării şi culturilor irigate, mai mult ca pînă acum, ca şi creşterii producţiei piscicole.

VEGETAŢIA, FAUNA, SOLURILE

Vegetaţia. Sub aspect fitogeografic, pe teritoriul judeţului Vaslui se interferează elementele central-europene, specifice pădurilor, cu cele est-europene, specifice stepelor şi silvostepelor continentale.

Dacă în trecut influenţele climatice central-europene favorabile dezvoltării pădurilor de gorunete-făgete erau dominante pe cea mai mare întindere a judeţului, în ultimele secole, datorită unui proces de uşoară aridizare naturală a climei, accentuat şi de intervenţia omului, a avut loc o înaintare

https://biblioteca-digitala.ro

spre vestul și nord-vestul județului a domeniului continental est-european, pădurea cedînd parțial locul stepei și silvostepei.

În etapa actuală, pe teritoriul județului Vaslui distingem două mari zone de vegetație : una de *păduri de foioase*, în vestul și nord-vestul teritoriului, și alta de *stepă* și *silvostepă*, în est și în sud-est (fig. 18).

1. *Zona de pădure* ocupă, așa cum am menționat, partea vestică și nord-vestică a județului, unde înălțimea reliefului depășește obișnuit 300 m altitudine absolută. Un areal mai redus al acestei zone se află și în partea estică și sud-estică, între Bîrlad și Prut, pe culmile mai înalte ale dealurilor Crasnei și Fălciului.

Extinderea culturilor agricole și pomi-viticole a creat discontinuități în aria pădurilor, care pe alocuri au rămas sub forma unor fîșii ce acoperă cu precădere culmile dealurilor și partea superioară a versanților. Numai în sectorul nord-vestic al județului pădurile coboară mult, îndeosebi pe versanții cu expoziție nordică și nord-vestică, formînd codri întinși, ca cei de la Rafaila, Obîrșeni, Florești, Bogdănești etc., ori spre izvoarele Crasnei, în nord-est.

În zona pădurii, variația compoziției floristice impune delimitarea a două subzone, care se întrepătrund pe un spațiu destul de larg.

a) Subzona de gorun-fag, în partea cea mai de nord-vest a județului, unde influențele climatice sînt mai pregnant central-europene, iar relieful mai înalt. În această subzonă se întîlnesc frecvent următoarele esențe : gorunul (*Quercus petraea*), fagul (*Fagus silvatica*), carpenul (*Carpinus betulus*), fiecare din ele putînd ajunge pe alocuri dominante sau chiar să formeze masive pure. Obișnuit, însă, ele sînt însoțite de paltin (*Acer pseudoplatanus*), arțar (*Acer platanoides*), frasin (*Fraxinus excelsior*), ulm (*Ulmus montana*), tei (*Tilia tomentosa*, *T. cordata*) etc.

Pădurea fiind masivă, arbuștii și vegetația ierboasă au o dezvoltare redusă. Dintre arbuști, o participare mai frecventă o are alunul (*Corylus avellana*), sîngerul (*Cornus sanguinea*), voniceriul (*Evonymus europaeus*) ș.a.

https://biblioteca-digitala.ro

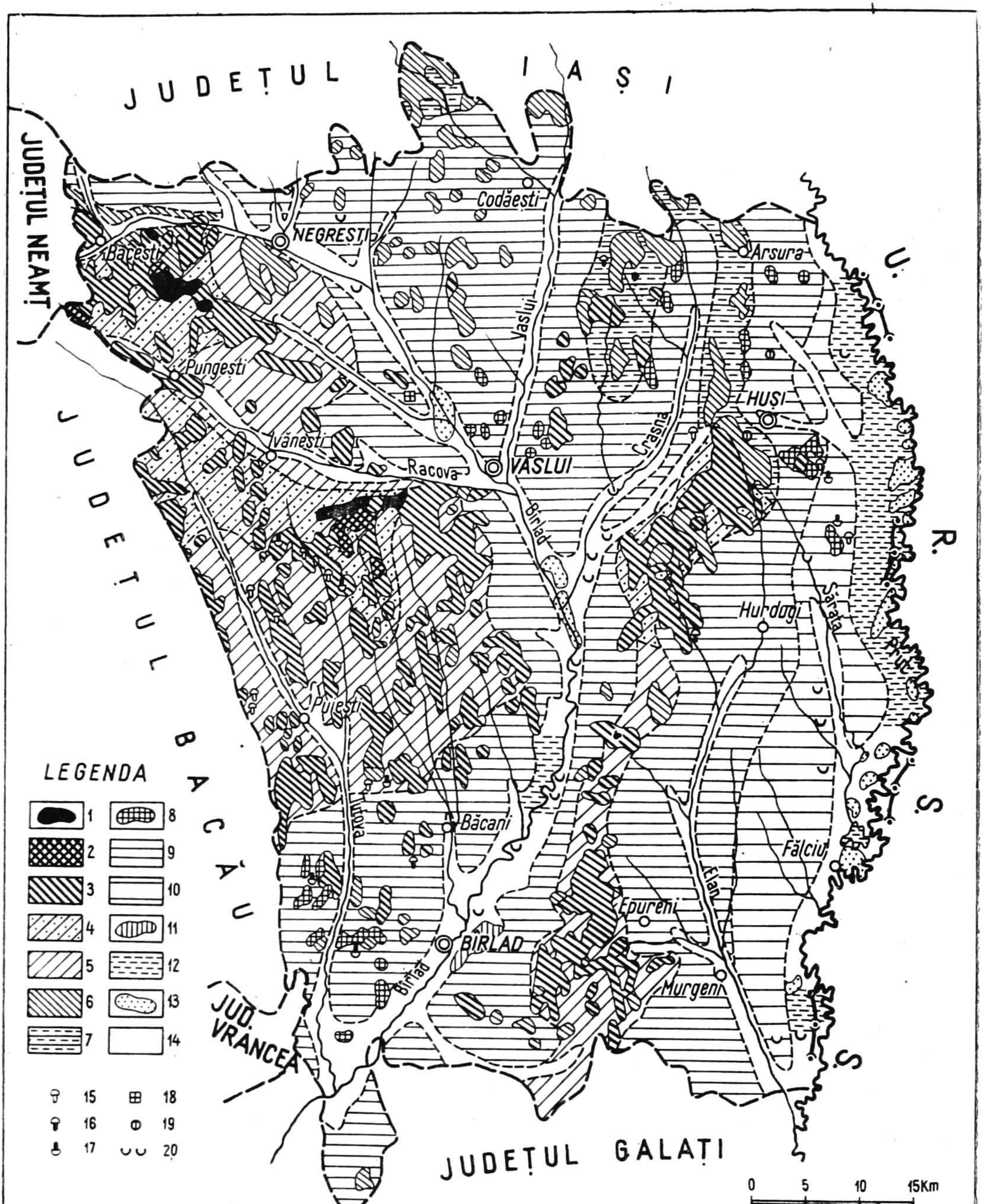

Fig. 18. — Harta vegetației (după *Harta geobotanică a României*).

1, Păduri de fag; *2*, alternanță de păduri de fag *(Fagus silvatica)* cu păduri de gorun *(Quessus petraea)*; *3*, păduri de gorun; *4*, terenuri agricole și pajiști secundare, pe locul pădurilor de fag și al pădurilor amestecate de fag și gorun; *5*, terenuri agricole pe locul pădurilor de gorun; *6*, păduri de stejar *(Quercus robur)*; *7*, terenuri agricole pe locul pădurilor de stejar; *8*, păduri de stejar pufos *(Quercus pubescens)*; *9*, terenuri agricole și pajiști silvostepice; *10*, terenuri agricole și pajiști stepice; *11*, păduri de salcîm (plantații); *12*, vegetație de zone mlăștinoase; *13*, păduri de luncă (plop, salcie, stejar); *14*, terenuri agricole și pajiști de luncă; *15*, *Quercus pedunculiflora* (C.Koch); *16*, *Quercus pubescens* (Wild.); *17*, *Quercus virgiliana* (Ten.); *18*, *Evonimu nana* M.B.; *19*, *Continus coggyria* (L) Scop.; *20*, vegetație halofilă continentală.

https://biblioteca-digitala.ro

b) Subzona de gorun-stejar corespunde teritoriului cu relief de altitudine mijlocie — de 250—300 m, uneori coborînd și mai jos, acolo unde versanții sînt umbriți — și este reprezentată prin două areale mai importante: unul în partea centrală a Colinelor Tutovei — ca o continuare spre sud-est a zonei anterioare — și altul pe dealurile Crasnei, Hușului și Fălciului, sub forma unei fîșii înguste.

În cuprinsul acestei subzone, pădurile sînt limitate aproape exclusiv la culmile dealurilor și apar ca păduri puternic amestecate (șleauri), în cuprinsul cărora, pe lîngă gorun — care este dominant pe înălțimi — și stejar (*Quercus robur*) — în părțile mai joase — se întîlnesc mult jugastrul (*Acer campestre*), arțarul, glădișul (*Acer tataricum*), teiul și ulmul de cîmp (*Ulmus campestris*).

În părțile mai înalte sau mai umbrite apar sporadic și carpenul, paltinul ori fagul, veniți din subzona anterioară, iar în părțile mai joase și mai însorite din partea de sud-est a județului în componența pădurilor intră și specii de stejari termofili, ca stejarul pufos (*Quercus pubescens*, *Q. virgiliana*) și stejarul brumăriu (*Quercus pedunculiflora*).

Pădurile din această subzonă sînt mai luminoase și au poieni, astfel încît stratul arbuștilor și vegetația ierboasă sînt mai bine reprezentate. Între arbuști, mai des se întîlnește alunul, voniceriul, lemnul rîios (*Evonymus verrucosa*), lemnul cîinesc (*Ligustrum vulgare*), cornul (*Cornus mas*), sîngerul, dîrmozul (*Viburnum lantana*), călinul (*Viburnum opulus*), clocotișul (*Staphylea pinnata*), mărul pădureț (*Malus silvestris*), părul sălbatic (*Pyrus communis*), măceșul (*Rosa canina*), păducelul (*Crataegus monogyna*), porumbarul (*Prunus spinosa*), scumpia (*Rhus cotinus*) ș.a., iar dintre plantele ierboase care cresc aici menționăm ca mai caracteristice: dintre graminee firuța de pădure (*Poa nemoralis*), obsiga de pădure (*Brachypodium silvaticum*), mărgica (*Melica uniflora*), iar dintre dicotiledonate mărgeluța (*Lithospermun purpureo-coeruleum*), lintea sălbatecă (*Lathyrus niger*, *L. vernus*), turița mare (*Agrimonia eupatoria*), umbra iepurelui (*Asparagus officinalis*, *A. tenuifolius*), năprasnica (*Geranium robertianum*), fragii (*Fragaria vesca*), curpenul de pădure (*Clematis vitalba*), laptele cîinelui (*Euphorbia amygda-*

https://biblioteca-digitala.ro

loides), pochivnicul (*Asarum europaeum*), iedera (*Hedera helix*), vinariţa (*Asperula odorata*), viorica (*Scilla bifolia*), toporaşul (*Viola odorata*), lăcrămioarele (*Convallaria majalis*), brebeneii (*Corydalis solida*), mierea ursului (*Pulmonaria officinalis*), pecetea lui Solomon (*Polygonatum latifolium*) etc.

2. *Zona de stepă şi silvostepă* este răspîndită în estul şi sud-estul judeţului, pe teritoriul cu relief mai jos de 250 m.

Şi aici se pot distinge două subzone : de silvostepă şi de stepă.

a) Subzona silvostepei are cea mai mare extindere, ocupînd o mare parte din bazinul Bîrladului şi dealurile cu relief ceva mai înalt dinspre valea Prutului, cele două areale fiind separate între ele de fîşia de păduri de pe dealurile Crasnei, Huşului şi Fălciului.

Caracteristic silvostepei de aici este prezenţa peticelor răzleţe de pădure pe fondul ierbos xeromezofit. Este vorba de pădurici de amestec, intens poienite, adesea brăcuite şi ruderalizate de om şi de animale, formate îndeosebi din stejar, stejar pufos, stejar brumăriu, tei, jugastru, ulm, la care se adaugă un mare număr de arbuşti şi de elemente din vegetaţia ierboasă.

Pajiştile primare au fost aproape complet înlocuite de culturi, iar acolo unde aceste pajişti se mai păstrează — pe terenurile improprii pentru agricultură — au fost intens degradate şi ruderalizate prin păşunat intens, încît astăzi cu greu mai poate fi reconstituită compoziţia lor iniţială. Remarcăm totuşi prezenţa aici a păiuşului (*Festuca vallesiaca*, *F. pratensis*), coliliei (*Stipa capillata*, *S. joannis*) şi a pirului (*Agropyron cristatum*) etc., iar pe imaşurile mai erodate şi mai intens păşunate, prezenţa bărboasei (*Andropogon ischaemum*) şi a firuţei (*Poa bulbosa*, *P. pratensis*). Aceste graminee împreună cu cîteva specii de leguminoase, ca lucerna sălbatică (*Medicago falcata*, *M. sativa*, *M. lupulina*), trifoiul sălbatic (*Trifolium pratense*, *T. arvense*, *T. campestre*, *T. medium*), ghizdeiul (*Lotus corniculatus*), sulfina (*Melilotus officinalis*), sparceta (*Onobrychis viciaefolia*), măzărichea (*Vicia sativa*, *V. cracea*) ş.a., sînt cele mai valoroase din punct de vedere furajer. Însă, abundenţa speciilor din alte genuri şi familii (crucifere, composee,

https://biblioteca-digitala.ro

labiate, boraginacee, cariofilacee, scrofulariacee, umbelifere), din care multe sînt buruieni sau plante toxice, reduce mult din calitatea pajiștilor.

Între plantele ruderale (buruieni) care invadează pășunile, mai comune sînt: troscotul (*Polygonum avuculare*), știrița (*Amaranthus retroflexus*), urda vacii (*Lepidium ruderale*), peliniță (*Artemisia austriaca*), holera (*Xanthium spinosum*), scaietele (*Xanthium strumarium*), scaiul de cîmp (*Eryngium campestre*), ciulinul (*Carduus nutans*), pălămida (*Cirsium arvense*), iarba șarpelui (*Echium vulgare*), laptele cîinelui (*Euphorbia* sp.) etc.

Pe locurile necultivate (pîrloage) se dezvoltă pajiști secundare cu firuță, pir gros (*Cynodon dactylon*), păiuș, mohor (*Setaris viridis*, *S. glauca*), volbură (*Convolvulus arvensis*), muștar sălbatic (*Sinapis arvensis*), pălămidă, neghină (*Agrostemma githago*) și multe alte plante ruderale.

b) Subzona stepei se întinde în partea estică a județului, formînd o fîșie continuă pe dreapta văii Prutului, cu pătrunderi largi pe văile Hușului, Săratei, Elanului și Horincii. Ea se suprapune reliefului de dealuri joase și de terase și corespunde maximului de continentalism climatic — cu precipitațiile cele mai reduse (în jur de 400—450 mm anual) și cu temperaturile medii anuale cele mai ridicate (9,5—10°C).

Pajiștile de stepă primară nu se mai păstrează decît pe porțiuni reduse, iar compoziția lor floristică este aproape asemănătoare cu a celor de silvostepă. Vegetația lemnoasă este reprezentată doar prin pîlcuri sau tufișuri de arbuști spinoși, ca: porumbarul, măceșul, păducelul, migdalul pitic (*Amygdalus nana*), caragana (*Caragana mollis*) etc.

Vegetația intrazonală este reprezentată prin vegetația șesurilor, a luncilor și a bălților de pe văile rîurilor Bîrlad și Prut și a afluenților acestora.

Plantele ierboase ocupă suprafețele cele mai întinse și, datorită condițiilor variate de microrelief și apelor freatice, ele se grupează în asociații mezofite (pe scruntare, pe grinduri și pe șesuri), higrofite (în locurile mai joase și cu înmlăștiniri frecvente), hidrofite (în zonele cu bălți) și halofite (pe terenurile sărăturoase).

https://biblioteca-digitala.ro

Șesurile și mari părți din lunci sînt acoperite cu asociații de plante mezofite, ca: iarba cîmpului (*Agrostis alba*), păiuș (*Deschampsia caespitosa*), coada vulpii (*Alopecurus pratensis*), firuță, pir, zîzanie (*Lolium perenne*) ș.a.

Plantele higrofite și hidrofite cresc mai mult în lunca și bălțile Prutului și mai puțin în lunca Bîrladului și a Crasnei, ori în cîteva locuri de pe văile pîraielor Rebricea, Racova, Vaslui, Lohan, Idrici, Simila, Tutova, Pereschiv, Elan, Horincea etc.

În aceste asociații vegetale se întîlnesc frecvent: rogoz (*Carex* sp.), papură (*Typha latifolia*), stuf (*Phragmites communis*), pipirig (*Scirpus lacustris*), mana apei (*Glyceria aquatica, G. fluitans*), săgeata apei (*Sagittaria sagittifolia*), limbaria (*Alisma plantago*), lintița (*Lemna trisulea, L. minor*), broscărița (*Potamogeton natans*), diverse alge etc.

Valoarea furajeră a vegetației de mlaștină și de bălți este foarte redusă și de aceea asanarea acestor teritorii este imediat necesară.

Tot pe văile celor două rîuri (Prut și Bîrlad), ca și pe unii afluenți ai acestora (pe Crasna inferioară, pe Simila și pe Elan ori Sărata), acolo unde sînt terenuri sărăturoase, crește o vegetație halofilă și hidrohalofilă de asemenea cu valoare furajeră slabă.

În lunci există și o vegetație lemnoasă, reprezentată prin plop (*Populus alba* și *Populus nigra*), salcie (*Salix fragilis*), arin negru (*Alnus glutinosa*), grupată în păduri și crînguri sau ca indivizi izolați. Pe lîngă aceste esențe moi mai există stejar, ulm, glădiș, etc.

De subliniat este și faptul că peste tot în cuprinsul județului Vaslui cresc și plante cu calități medicinale, care reprezintă circa 30% din componentele învelișului vegetal al teritoriului județului.

Dintre acestea, unele sînt foarte numeroase, ca: teiul alb, măceșul, păducelul, pojarnița (*Hypericum perforatum*), sovîrvul (*Origanum vulgarae*), pecetea lui Solomon, coada șoricelului (*Achillea setacea*), cicoarea (*Cichorium ihtybus*), spînzul (*Helleborus purpurescens*), dobița (*Genista tinctoria*) ș.a., și constituie o importantă sursă de venituri pentru populație.

https://biblioteca-digitala.ro

De asemenea, o răspîndire apreciabilă au și plantele melifere, cum sînt teiul, salcîmul, cireșul sălbatic, ca și florile de cîmp, plantele agricole și pomii fructiferi, care contribuie la dezvoltarea intensă a apiculturii din localitățile situate în preajma pădurilor cu poieni și fînețe, a culturilor de floarea-soarelui etc.

Pe lîngă plantele utile omului și animalelor, pe teritoriul județului crește însă și un număr apreciabil de plante toxice (peste 250 de specii) pentru animale, cum sînt mana apelor, piciorul cocoșului (*Ranunculus sceleratus*), muștarul sălbatic (*Sinapis arvensis*,) poirul (*Cynanchum vincetoxicum*), cucuta (*Conium maculatum*), ciumafaiul (*Datura stramonium*), măsălariță (*Hyosciamus niger*), zîrna (*Solanum nigrum*), mătrăguna (*Atropa belladonna*), mărul lupului (*Aristolochia clematitis*), ploșnicarul (*Ceratocephalus orthoceras*), laptele cîinelui (*Euphorbia stepposa*), ș.a.

Intoxicarea, uneori în masă, a animalelor domestice aduce pagube serioase fondului zootehnic al județului. De aceea se impune luarea din timp a măsurilor de depistare și distrugere a acestor plante, care devin foarte periculoase mai ales în perioadele de secetă, cînd animalele sînt nevoite să pască și astfel de plante.

Fauna. În spațiul geografic al județului Vaslui distingem trei biotopuri preferențiale pentru fauna terestră : *a pădurilor de foioase, a silvostepei* și *stepei* și *a luncilor.*

În fiecare din aceste biotopuri domină în primul rînd mamiferele și păsările, apoi reptilele, amfibiile, insectele etc.

1. Fauna pădurilor de foioase era mult mai abundentă în trecut, cînd nu era așa mult vînată de om. În prezent, din cauza marii densități de populație de aici și a reducerii suprafeței ocupată cu păduri, fauna este mult stînjenită în înmulțirea și răspîndirea ei.

Dintre mamifere, mai comune sînt : lupul (*Canis lupus*), vulpea (*Vulpes vulpes*), mistrețul (*Sus scrofa*), căprioara (*Capreolus capreolus*), iepurele (*Lepus europaeus*), veverița (*Sciurus vulgaris*), pîrșul (*Glis glis*), bursucul (*Meles meles*), jderul (*Martes martes*), dihorul (*Putorius putorius*), pisica sălbatică (*Felis*

https://biblioteca-digitala.ro

silvestris), diverşi şoareci de pădure etc. În ultimul timp a fost colonizat în pădurile de la nord de satul Viişoara şi de pe dealul Dobrina (Huşi) cerbul lopătar (*Dama dama*).

Păsările cele mai des întîlnite sînt coţofana (*Pica pica*), grangurul (*Oriolus oriolus,*), dumvrăveanca (*Coracias garrula*), botgrosul (*Coccothraustes coccothraustes*), gaiţa (*Garrulus glandarius*), cinteza (*Fringilla coelebs*), piţigoiul (*Parus caudatus*), mierla (*Turdus merula*), sturzul (*Turdus philomelos*), ciocănitoarea (*Picus viridis*), codobatura (*Motacilla alba*), privighetoarea (*Luscinia luscinia*), măcăleandrul (*Erithacus rubecula*), turturica (*Streptopelia turtur*), cucul (*Cuculus canorus*), pupăza (*Upupa epops*), porumbelul gulerat (*Columba palumbus*), porumbelul de scorbură (*Columba oenas*), guguştiucul (*Streptopelia decaocto*), corbul (*Corvus corax*), cioara (*Corvus corone*, *C. frugilegus*), stăncuţa (*Corvus monedula*), iar dintre răpitoare huhurezul (*Strix alupo*), cucuveaua (*Athene noctua*), bufniţa (*Bubo bubo*), uliul găinilor (*Accipiter gentilis*), uliul păsărelelor (*Accipiter nisus*).

Reptilele sînt mai puţin răspîndite, mai reprezentative fiind şopîrla (*Lacerta agilis*), guşterul (*Lacerta viridis*), şarpele de pădure (*Coluber longissimus*), iar dintre amfibii broasca comună (*Rana temporaria*), broasca rîioasă (*Bufo bufo*), brotăcelul (*Hyla arborea*), salamandra (*Salamandra salamandra*) şi diverşi tritoni.

Lumea insectelor este numeroasă şi variată, atît în etajul arborescent, cît şi mai ales în frunzarul pădurilor. Coleopterele (cărăbuşii), lepidopterele (fluturii), cinipidele etc., împreună cu multe alte nevertebrate (viermi, miriapode, moluşte) îşi găsesc aici mediul favorabil de dezvoltare. Multe din ele sînt dăunătoare, provocînd pagube însemnate diferitelor esenţe forestiere, de unde necesitatea combaterii lor.

2. Fauna de stepă şi silvostepă este mai săracă şi mai puţin variată, unele specii fiind complet dispărute (dropia, spurcaciul) sau pe cale de dispariţie, datorită înlocuirii peisajului natural prin cel al culturilor agricole.

Mamiferele sînt reprezentate îndeosebi prin rozătoare vătămătoare culturilor, ca: popîndăul (*Citellus citellus*), hîrciogul (*Cricetus cricetus*), căţelul pămîntului (*Spalax* sp.) şi

https://biblioteca-digitala.ro

numeroși șoareci de cîmp (*Microtus arvalis*). Aici mai pătrund și unele animale din zona de pădure, ca vulpea, lupul, viezurele (bursucul) și iepurele.

Dintre păsările mari, mai specifice sînt prepelița (*Coturnix coturnix*), potîrnichea (*Perdix perdix*), iar dintre păsărelele mici abundă ciocîrlia de cîmp (*Alauda arvensis*), fîșa de cîmp (*Anthus campestris*), presura (*Emberiza aurea*), sticletele (*Carduelis carduelis*), cîneparul (*Corduelis canabina*), inărița (*Corduelis flammea*), cristeiul (*Crex crex*), răpitorul uliu alb (*Circus macrourus*), stoluri de grauri (*Sturnus vulgaris*), de prigorii (*Meraps apiaster*), de vrăbii (*Passer domesticus*) și de ciori (*Corvus* sp.).

Reptilele sînt reprezentate prin șerpi (*Coluber sauromatis*) și șopîrla (*Lacerta agilis*, *Eremias arguta*), iar insectele prin cosași (*Locusta viridis*), greieri (*Liogryllus campestris*), scarabei (*Scarabeus affinis*), numeroși fluturi de cîmp etc.

3. Fauna luncilor, bălților și apelor curgătoare este formată din animale terestre iubitoare de umezeală și din animale acvatice.

Dintre mamifere, pe malurile apelor Bîrladului și mai ales ale Prutului trăiesc vidra (*Lutra lutra*) și nurca (*Lutreola lutreola*).

În pădurile de luncă își mai găsesc adăpost vulpea, lupul, mistrețul, iepurele ș.a.

Păsările își găsesc aici un loc favorabil de dezvoltare, unele fiind sedentare, altele în pasaj. Între acestea amintim: prigoria, lăstunul de mal (*Riparia riparia*), pițigoiul de stuf (*Panurus biarmicus*), codobatura, grelușelul de zăvoi (*Locustella fluviatilis*), privighetoarea de stuf (*Locustella buscinioides*), cristeiul de baltă (*Rallus aquaticus*), lăcarul (*Acrocephalus arundinaceus*), apoi lișița (*Fulica atra*), rața sălbatică (*Anas plathyrhinca*), gîsca sălbatică (*Anser cinereus*), găinușa de baltă (*Galinula chloropus*), sitarul (*Scolopax rusticola*), precum și răpitoare ca vulturul pescar (*Pandion haliaetus*), vulturul cudalb (*Haliaetus albicilla*) și uliul de baltă (*Circus aeruginosus*).

Dintre reptile menționăm șarpele de apă (*Natrix tessellata*), broasca țestoasă de baltă (*Emys orbicularis*), iar dintre batracieni:

https://biblioteca-digitala.ro

broasca de lac (*Rana ridibunda*), buhaiul de baltă (*Bombina bombine*) şi diverse specii de tritoni (şopîrle de apă).

Fauna piscicolă, dezvoltată mai ales în apele şi bălţile Prutului, este reprezentată prin peşti semimigratori — crapul (*Cyprinus carpio*), şalăul (*Lucioperca lucioperca*), somnul (*Silurus glanis*), ştiuca (*Esox lucius*), plătica (*Abramis brama*), mreana (*Barbus barbus*), cleanul (*Leuciscus cephalus*), scobarul (*Chondostroma nasus*) şi prin peşti stagnofili (îndeosebi în bălţi) — linul (*Tinca tinca*), carasul (*Carassius cauratus*), caracuda (*Carassius carassius*), băbuşca (*Rutilus rutilus*), bibanul (*Perca fluviatilis*), chişcarul (*Misgurnus fossilis*), obletul (*Alburnus alburnus*), morunaşul (*Vimba vimba*) ş.a.

Solurile. Condiţiile variate de relief, de climă şi de vegetaţie, la care se adaugă, local, diversitatea faciesului litologic, excesul de umiditate şi acţiunea omului au determinat apariţia unei game variate de soluri zonale şi intrazonale.

1. Solurile zonale au cea mai mare dezvoltare şi în răspîndirea lor se reflectă interferenţa dintre zonalitatea orizontală — determinată de caracteristicile climatice şi ale vegetaţiei — şi verticală — datorită variaţiei înălţimii reliefului de aici.

Din analiza hărţii solurilor (fig. 19) se constată că pe teritoriul judeţului Vaslui există două mari grupe de soluri : s o l u r i l e d e p ă d u r e şi s o l u r i l e c e r n o z i o m i c e d e s t e p ă şi s i l v o s t e p ă.

a) S o l u r i l e d e p ă d u r e formează un areal întins şi compact în partea de vest şi de nord-vest a teritoriului, unde relieful este mai înalt, clima mai răcoroasă şi mai umedă, iar vegetaţia dominantă dată de pădurea de foioase.

Al doilea areal cu soluri de pădure, mai redus ca întindere, cu direcţie de orientare meridiană, se află pe dealurile înalte ale Crasnei, Huşului şi Fălciului, cu relief, climă şi vegetaţie în mare parte asemănătoare cu cele din primul areal.

În ambele areale, solurile de pădure au o extindere mai mare decît subetajul pădurilor de foioase de aici, dovedind că în trecutul nu prea îndepărtat domeniul forestier era mai larg răspîndit decît acum, dar că prin defrişări a cedat locul culturilor agricole.

https://biblioteca-digitala.ro

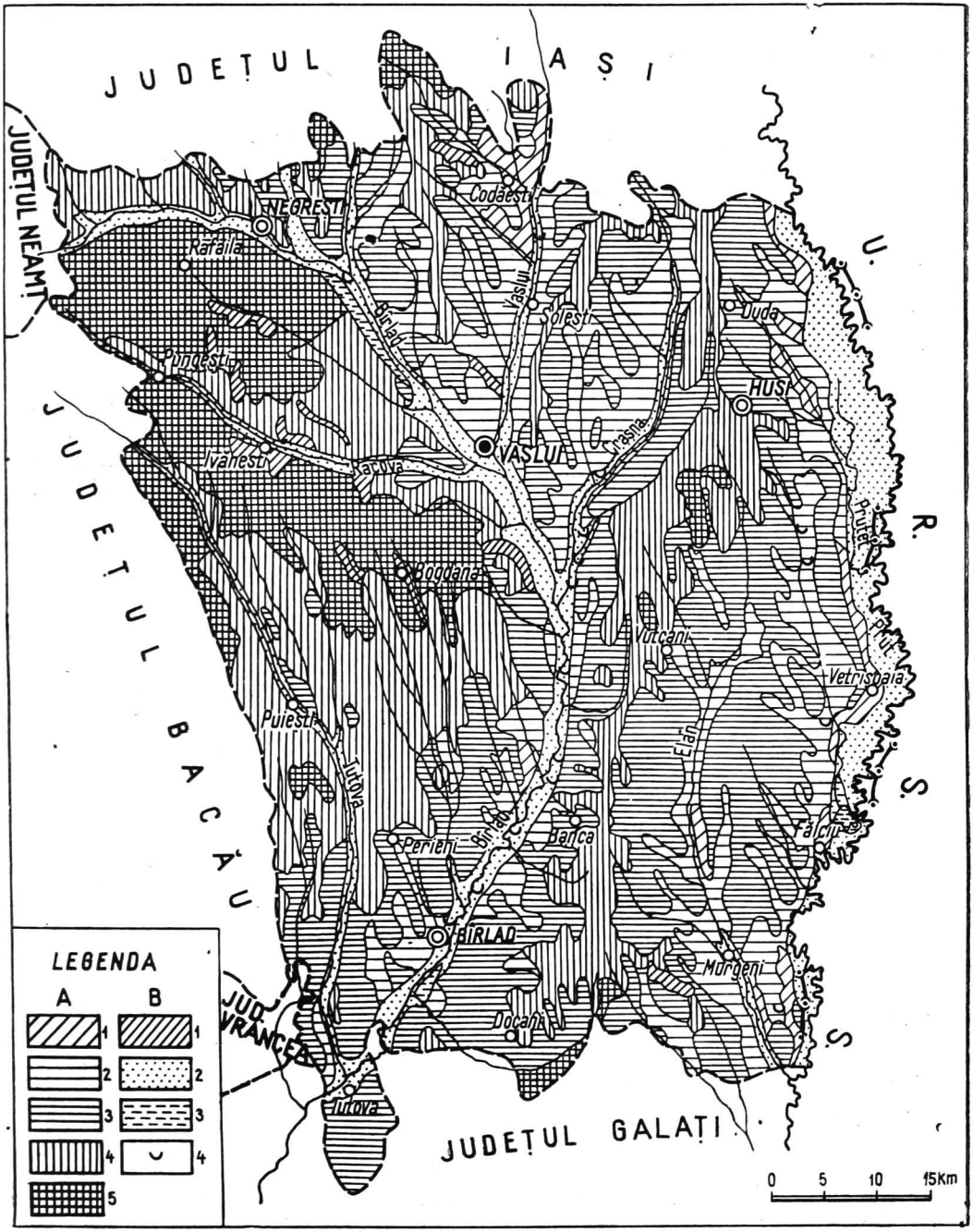

Fig. 19. — Răspîndirea solurilor (după *Harta pedologică a R.S.R.*, 1970).

https://biblioteca-digitala.ro

Principalele tipuri de soluri din această grupă sînt :

— solurile brune şi brune podzolite, localizate în extremitatea vestică şi nord-vestică a judeţului, ocupă înălţimile cele mai mari ale reliefului (peste 400 m), în zona arealului pădurilor compacte de gorunete cu fag, ca o consecinţă a influenţii climatului mai răcoros şi mai umed, de nuanţă central-europeană. Dintre solurile zonale, acestea au cea mai avansată evoluţie şi cea mai pronunţată aciditate.

— solurile brune cenuşii de pădure — slab pînă la moderat podzolite — au o răspîndire mai mare spre partea nordică a Colinelor Tutovii şi redusă la cîteva insule pe dealurile Crasnei, ale Huşului şi ale Fălciului. Prezenţa acestor soluri reflectă influenţa climatului temperat-continental mai puţin răcoros şi ploios ca în nord-vest.

— solurile cenuşii de pădure sînt răspîndite în partea centrală şi sud-estică a Colinelor Tutovii, în dealurile Crasnei, ale Huşului şi ale Fălciului, unde clima are un vădit caracter continental sud-est european, iar relieful coboară sub 300 m.

b) Grupa cernoziomurilor cuprinde cernoziomuri levigate, cernoziomuri tipice şi cernoziomuri carbonatice, datorită accentuării caracteristicilor continentale ale climatului, cu cît înaintăm spre estul şi spre sudul judeţului, unde şi înălţimea reliefului se reduce.

Din această grupă de soluri fac parte :

— cernoziomurile levigate (slab, moderat şi puternic), care sînt soluri caracteristice regiunilor de silvostepă şi au o largă răspîndire în zona reliefului colinar de joasă altitudine (sub 250 m) din bazinul Bîrladului şi din depresiunile de pe dreapta Prutului ;

— cernoziomurile tipice, care ocupă sectoarele cu climat şi vegetaţie de stepă propriu-zisă din acest judeţ, în special suprafaţa teraselor inferioare de pe valea Bîrladului şi a Prutului, ca şi cea din cuprinsul depresiunilor Huşi şi Elan — Sărata.

Soluri cernoziomice, în diferite stadii de evoluţie, mai există şi pe versanţii dealurilor din zona cernoziomului levigat şi chiar a solurilor cenuşii de pădure, determinate de procesele

https://biblioteca-digitala.ro

geomorfologice de pantă, care împiedică evoluția solului pînă la tipul zonal;

— cernoziomurile carbonatice — cele mai puțin evoluate soluri zonale cu carbonați și efervescență de la suprafață — au cea mai redusă participare la învelișul pedologic de aici. Acestea pot fi considerate zonale numai unde apar ca petice — pe terasele cele mai joase ale Prutului și ale afluenților acestuia —; sînt formate pe depozite aluviale de vîrstă recentă și în condiții climatice de stepă secetoasă.

Existența cu totul redusă a unor astfel de soluri pe unii versanți de dealuri cu climat de stepă și silvostepă trebuie considerată ca rezultatul unei evoluții pedologice întîrziate, datorită proceselor de eroziune și nu ca aparținînd solurilor zonale.

Privite în ansamblu, solurile zonale își păstrează caracterele tipice numai pe formele netede sau slab înclinate ale reliefului.

În restul teritoriului, datorită reliefului puternic fragmentat, cu pante aflate în diverse stadii de degradare pedologică și geomorfologică, solurile sînt mai mult sau mai puțin erodate și de aceea fertilitatea lor agricolă este mai redusă.

Dintre solurile zonale, fertilitatea cea mai ridicată în agricultura județului o au cele din grupa cernoziomurilor, urmate de cele din grupa solurilor cenușii de pădure.

Celelalte soluri de pădure corespund îndeosebi pentru utilizare silvică și pomicolă, aici existînd și condiții climatice corespunzătoare. Deoarece în culturile agricole ele au o fertilitate mai redusă, pentru o astfel de utilizare trebuie să li se administreze cantități importante de îngrășăminte organo-minerale. Dealtfel și pentru solurile din grupa cernoziomurilor adaosul rațional de îngrășăminte organo-minerale și practicarea unei tehnici agricole chibuzite contribuie la mărirea substanțială a producției.

2. *Solurile intrazonale* — formate în condiții speciale de relief cu exces de umiditate — sînt mult mai puțin răspîndite în cuprinsul județului Vaslui. Dintre acestea, menționăm r e g o s o l u r i l e — pe versanți — și s o l u r i l e a l u v i a l e, l ă c o v i ș t i l e și s ă r ă t u r i l e — pe văi.

https://biblioteca-digitala.ro

a) Regosolurile sînt formaţiunile pedologice cele mai puţin evoluate şi apar în areale reduse pe versanţii puternic înclinaţi, unde procesul de formare a solului este depăşit de eroziune. Se ajunge astfel la roca de bază slab înţelenită de către vegetaţia pionieră (asociaţii de firuţă, păiuş, pir etc.), din a cărei descompunere rezultă o cantitate mică de humus.

Astfel de soluri apar mai frecvent, sub formă de petice, pe versanţii văilor din bazinele Racovei, Crasnei şi Similei.

b) Solurile aluviale au răspîndire largă pe şesurile şi luncile tuturor arterelor hidrografice de aici, şi îndeosebi pe Prut şi în valea Bîrladului.

Ele s-au format pe aluviunile lut-argiloase cu drenaj slab pînă la moderat, unde se dezvoltă asociaţiile vegetale mezofite şi mezohigrofite. În funcţie de gradul de solificare, se întîlneşte întreaga gamă de soluri aluviale — de la aluviuni recent înţelenite şi soluri aluviale incipiente, cu carbonaţi de la suprafaţă şi cu conţinut redus de humus, dezvoltate mai ales în lunca Prutului, pînă la cernoziomuri aluviale, cu carbonaţii levigaţi din partea superioară a profilului, cu conţinut mare de humus şi cu fertilitate ridicată, cum sînt cele de pe grindurile rar sau deloc inundate.

În cele mai multe locuri, solurile aluviale sînt gleizate în partea lor inferioară, din cauza pînzelor acvatice aflate la mică adîncime.

Atunci cînd nivelul apelor din subsol ajunge la suprafaţă, se formează solurile hidromorfe.

c) Solurile hidromorfe — de tipul lăcoviştelor aluviale calcaroase şi al solurilor de mlaştină —, sub vegetaţia mezohidrofită şi hidrofită, sînt mai frecvente în lunca Prutului şi în aceea a Bîrladului, pe afluenţii lor principali avînd o răspîndire mai mult locală.

Dacă lăcoviştile mai sînt prielnice dezvoltării pajiştilor şi culturilor tîrzii de primăvară, solurile de mlaştină şi semimlaştină nu pot fi folosite decît dacă sînt drenate.

d) Solurile halomorfe — de tipul sărăturilor de luncă — care se formează în condiţii de exces de umiditate stagnantă, bogată în săruri solubile (cloruri, sulfaţi etc.) apar

https://biblioteca-digitala.ro

local în luncile și șesurile Prutului, Bîrladului, Crasnei, Elanului și Săratei.

Ele au o fertilitate agricolă extrem de redusă și numai în urma unor lucrări speciale de desalinizare și aplicarea de amendamente cu gips, însoțite de irigare cu apă dulce, pot deveni rentabile.

Diversitatea solurilor existente în cuprinsul județului Vaslui constituie o premisă favorabilă dezvoltării unei economii agricole variate — de la cultura cerealelor și a plantelor tehnice, pînă la cultura legumelor și a zarzavaturilor, aici cu o veche tradiție.

POPULAȚIA ȘI AȘEZĂRILE

Considerații privind populareа teritoriului

Permanența omului pe teritoriul județului Vaslui se poate urmări din cele mai vechi timpuri. Cercetările arheologice au arătat că sînt numeroase stațiunile cu urme de viețuire umană din paleolitic. Dovada o constituie faptul că, pînă în prezent, au fost descoperite 12 puncte de locuire din această perioadă, răspîndite pe întreaga suprafață a județului, ca cele de la Dănești, Tăcuta, Șuletea, Mălușteni ș.a.

Din epoca neolitică (mileniile V și II î.e.n.) au fost, de asemenea identificate numeroase stațiuni — peste 30. Cultura „Criș", în care oamenii descoperă meșteșugul olăritului, a fost semnalată la Perieni și Trestiana.

Așezările din neoliticul superior (cultura „Cucuteni") depășesc pe teritoriul județului cifra de o sută. Din interpretarea

https://biblioteca-digitala.ro

materialului arheologic de la Negreşti, Dăneşti, Arsura, Pungeşti etc. se deduce că în această perioadă oamenii cultivau grîul, meiul şi orzul şi creşteau animale, ca ovine, porcine, bovine. Unele reprezentări umane (idoli) descoperite la Igeşti (com. Blăgeşti) redau sugestiv elemente vestimentare, interesante pentru cunoaşterea stării climei de aici în neolitic.

Aşezările paleolitice şi neolitice din judeţul Vaslui sînt situate, în general, la poalele dealurilor, în preajma unor surse de apă. În valea Bîrladului ele ocupă grindurile din luncă, glacisurile de contact şi terasa inferioară.

În vatra aşezărilor din epoca aramei şi a bronzului s-au găsit, ca material de inventar, unelte de lucru, arme şi podoabe. Astfel, la Berezeni, pe Prut, s-a descoperit un depozit de seceri şi topoare de bronz. Din etapa de mijloc a epocii bronzului s-au găsit la Fedeşti (com. Şuletea), Berezeni, Orgoieşti (com. Bogdăneşti) topoare de tip occidental, fără a lipsi însă şi cele de tip oriental. Spre sfîrşitul epocii bronzului, activitatea pastorală se intensifică, devenind precumpănitoare. Păstorii construiau aşezări temporare în preajma luncilor. În unele aşezări, ca cele de la Unţeşti (com. Bogdăneşti) şi Murgeni, au fost găsite piese de harnaşament, atestînd creşterea şi folosirea calului.

Epoca fierului a fost identificată în aşezările de la Bîrlad, Trestiana, Arsura, Dăneşti, Zăpodeni ş.a. În viaţa pastorală, populaţia a început să practice transhumanţa, preferînd cîmpiile deschise în locul regiunilor deluroase.

Mobilitatea mai mare a grupurilor omeneşti în etapa mijlocie a epocii fierului a determinat cristalizarea definitivă, prin unitate culturală şi de factură materială, a grupului tracic, care a constituit populaţia geto-dacă.

Cultura specific dacică se întîlneşte în etapa superioară a fierului. Populaţia ajunsese să practice o agricultură evoluată. Diviziunea socială a muncii se adîncise prin separarea olăritului şi a altor meşteşuguri de agricultură şi de creşterea animalelor.

Materialul ceramic bogat, lucrat la roată, dintr-o pastă fină, găsit în unele aşezări care aparţin secolelor II şi III e.n.

https://biblioteca-digitala.ro

(Bîrlad, Oltenești, Bîrlălești, Giurcani, Măluștеni, Cîrja), atestă că locuitorii autohtoni erau meșteri foarte iscusiți.

Din această etapă este cunoscută *cultura carpică de tip Poienești*, identificată pe teritoriul județului Vaslui în peste douăzeci de așezări și necropole.

Descoperirea la Fîntînele (Zorleni) a unui cuptor de olărie în șarjă, aparținînd culturii materiale *de tip Sîntana de Mureș* (sec. IV e.n.) este apreciată ca fiind de o deosebită importanță arheologică (V. P a l a d e , 1970). Studiul formei vaselor și structura principalelor elemente ornamentale confirmă locuirea neîntreruptă aici a geto-dacilor. Vestigii de aceeași vechime au fost descoperite și pe Valea Seacă.

Probabil că între populația autohtonă și neamurile vizigoților, prezenți la acea dată în Moldova, existau relații relativ pașnice, favorizînd dezvoltarea unei economii prospere, bazată pe cultura plantelor, creșterea animalelor și practicarea unor meșteșuguri, dacă ținem seama că în așezarea de pe Valea Seacă s-au găsit rîșnițe, seceri și alte unelte. Ceea ce este deosebit de interesant pentru această stațiune arheologică este faptul că pentru prima dată în Moldova — din ceea ce se cunoaște și în tot sud-estul Europei — s-au găsit piepteni lucrați din corn de cerb (V. P a l a d e , 1966). Ulterior au mai fost identificate ateliere rudimentare de piepteni la Fedești (com. Șuletea), Ivești și Dodești.

Intensificarea migrațiilor de la sfîrșitul secolului al IV-lea și în cursul secolului al V-lea a determinat abandonarea tehnicii de lucru a ceramicii. Chiar numărul așezărilor din secolul al V-lea este relativ redus.

Începînd cu a doua jumătate a secolului al VII-lea și în special în secolele VIII—XII viața economică revine pe făgașul progresului. Numărul așezărilor crește, iar obiectele ceramice arată rodul unei tehnici avansate, avînd decor și forme specific autohtone.

Din orînduirea feudală, documentele scrise și materialele cartografice confirmă o populare însemnată a teritoriului, dar și o evoluție zbuciumată a așezărilor.

În etapa întîi și a doua a feudalismului dezvoltat a existat un proces de retragere parțială a populației spre pădure,

https://biblioteca-digitala.ro

pentru ca în etapele următoare să se producă o revenire a acesteia spre locurile prielnice culturilor agricole şi în lungul căilor de comunicaţie.

Procesul de roire spre văi şi în special în lungul căilor de comunicaţie a continuat şi în orînduirea capitalistă.

În tot acest timp, activitatea economică a populaţiei a fost legată de diferite preocupări agricole—cultura cerealelor, a viei şi pomilor fructiferi, ori creşterea animalelor. Documentele istorice amintesc şi de activităţile meşteşugăreşti, ca blănărie, dogărie, cizmărie, olărie etc., care prelucrau materia primă existentă din belşug în mediul înconjurător (păduri, piei de animale, lînă ş.a.).

Aceste activităţi, frecvent menţionate în perioada secolelor XV—XVIII, se mai practică şi astăzi în multe sate şi tîrguri din judeţ, îndeosebi în Colinele Tutovei, produsele lor apărînd din belşug pe piaţa iarmaroacelor anuale care se ţin aici.

Pe seama acestor meşteşuguri tradiţionale, valorificate actualmente în multe centre, s-au înfiinţat unele întreprinderi judeţene mari, ca aceea de produs butoaie din oraşul Huşi, care dă produse şi pentru export.

În orînduirea capitalistă, activitatea industrială s-a înfiripat şi în acest judeţ, însă s-a dezvoltat încet şi haotic.

Un proces propriu-zis de industrializare a început să se desfăşoare în orînduirea socialistă, proces care în ultimele două decenii a luat un avînt puternic.

Numărul, dinamica densitatea şi structura populaţiei

Numărul şi dinamica populaţiei. Judeţul Vaslui face parte din teritoriile unde indicii demografici nu au fluctuaţii mari de la o etapă la alta. Aceasta reiese şi din analiza datelor cuprinse în recensămintele efectuate în anii 1912, 1930, 1948, 1956 şi 1966, ca şi din datele estimative pentru anul 1972, care arată o cretere constantă a numărului de locuitori de aici.

https://biblioteca-digitala.ro

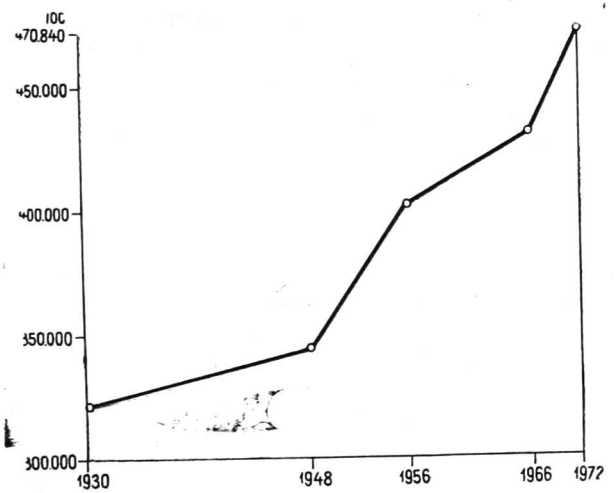

Fig. 20. — Evoluția numerică a populației.

De exemplu, în anul 1930, pe teritoriul județului Vaslui trăiau 321 936 de locuitori. În perioada 1930—1948 a fost o creștere de 7,1 % a numărului populației. La recensământul din anul 1956 s-au înregistrat 401 626 de locuitori, iar la cel din anul 1966, 431 550 , deci un spor de 25,1 % față de 1948 (344 916 loc.) (fig. 20). Acest fapt se datorește, în primul rînd, organizării socialiste a producției economice (industriale și agricole). Datele estimative pentru anul 1972 dau 470 840 de locuitori.

Creșterea numărului de locuitori este și o urmare a indicelui ridicat al sporului natural de populație, județul Vaslui făcînd parte dintre județele unde acest indice are valori mari. Astfel, în anul 1966, sporul natural a fost de 11,7‰. Peste un an, acest indice a atins valoarea de 25,9‰, reprezentînd cea mai ridicată valoare din evoluția demografică a județului. După această perioadă, indicele sporului natural al populației s-a stabilizat în jurul procentului de 18‰, fiind ceva mai ridicat în mediul rural.

Migrațiile de populație activă din județ spre alte părți ale țării au fost reduse, iar spre acest județ, foarte reduse. După

https://biblioteca-digitala.ro

1950, odată cu începerea construirii unor obiective industriale mari în județul Vaslui, s-au accentuat deplasările populației rurale spre orașele de aici. Pînă în anul 1968, numărul intrărilor de populație rurală în orașe era în jur de 2 000 de locuitori anual. După această dată, numărul s-a ridicat la 3 000—3 600 de locuitori pe an. Orașul care în ultimii ani a primit cel mai mare număr de populație rurală a fost Vasluiul, cu o medie anuală de 1 500 de locuitori. Cu toate că anual din acest județ mai pleacă un oarecare număr de locuitori, dinamica sporului populației este ascendentă, datorită natalității ridicate.

Densitatea populației. Analizînd evoluția densității populației pe teritoriul județului Vaslui, se constată o relativă stabilitate în timp a acesteia. Astfel, în anul 1930, densitatea medie a populației a fost de 60,7 loc./km², valoare apropiată de media pe țară. În anul 1972, valoarea densității populației ajunsese la cifra de 88,8 loc./km², deci cu puțin mai mare decît media pe țară, care era de 87 loc./km².

În 11 comune densitatea populației este mai mare decît media pe județ. Cele mai multe din aceste comune sînt situate în partea de sud a Podișului Central Moldovenesc și în nordul Colinelor Tutovei; așa sînt: Băcești (94 loc./km²), Codăești (91 loc./km²), Dragomirești (89,4 loc./km²), Ivănești (91,7 loc./km²), Laza (114,4 loc./km²), Todirești (94,9 loc./km²), Văleni (128,8 loc./km²), Ștefan cel Mare (90,8 loc./km²). Alte comune cu densitate mare sînt Berezeni (171,8 loc./km²) și Iana (89,8 loc./km²). Densități mari de populație există și în zona orașelor (fig. 21).

Densitățile mici de populație sînt în partea de est a județului, unde unele comune au între 40 și 50 loc./km² (Grivița, Coroiești, Găgești, Crețești și Hurdugi).

Factorii care au determinat existența unor deosebiri în repartiția geografică a densităților de populație au fost în primul rînd cei social-istorici și apoi cei naturali.

Structura populației. Structura actuală a populației, pe grupe de vîrstă și sexe, este un factor favorabil dezvoltării economice a județului Vaslui și evidențiază totodată o perspec-

https://biblioteca-digitala.ro

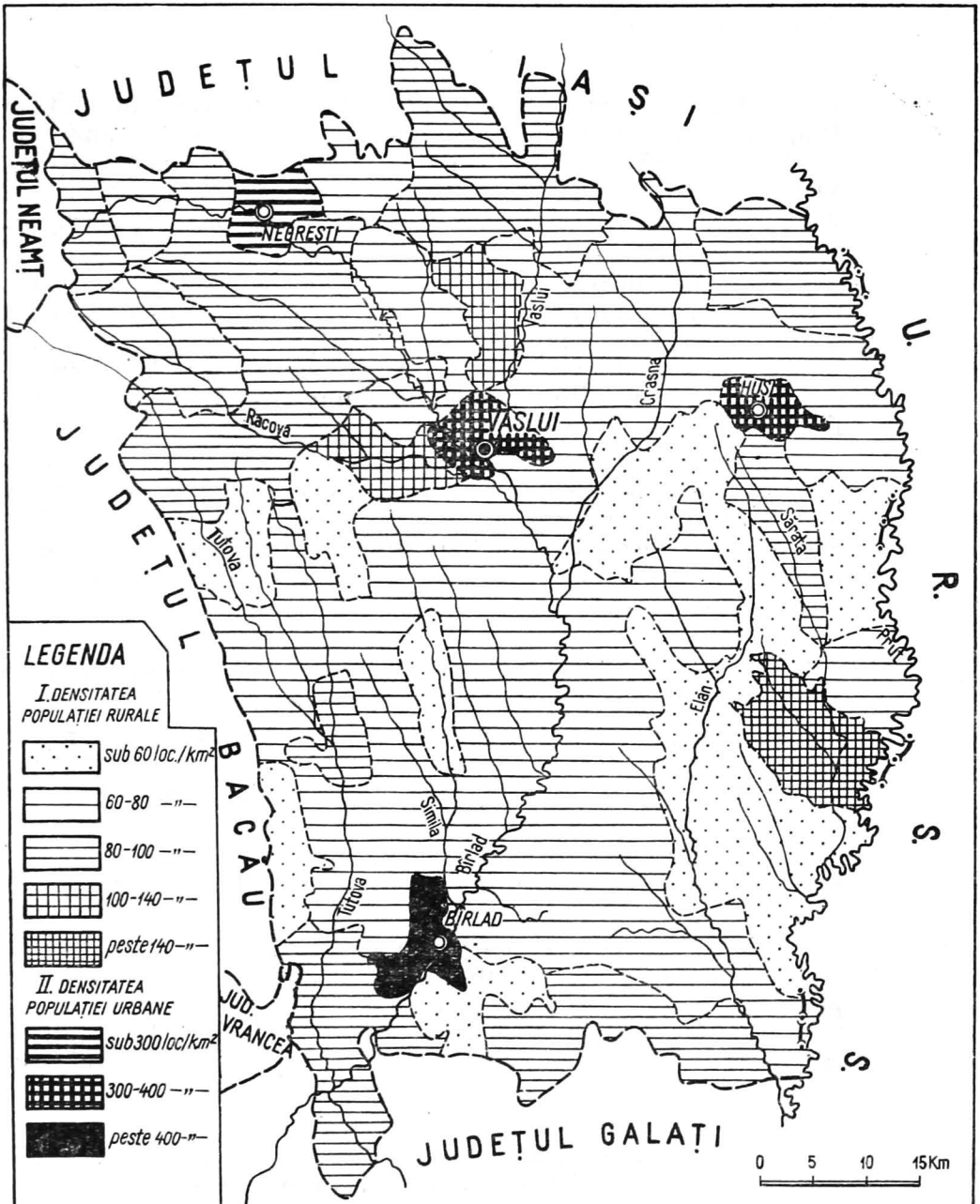

Fig. 21. — Densitatea populației (după V. Cîrcotă și V. Băican).

https://biblioteca-digitala.ro

tivă sigură a existenţei forţei de muncă. Modificările produse în timp în structura pe vîrste a populaţiei au fost determinate de creşterea numărului locuitorilor şi de schimbarea condiţiilor social-istorice. În orînduirea socialistă s-a diminuat foarte mult indicele mortalităţii, în special a celei infantile. În acest fel a crescut durata medie de vîrstă a locuitorilor.

Populaţia între limitele de vîrstă de 20—59 de ani, care reprezintă partea esenţială a populaţiei active, constituie 45% din totalul locuitorilor judeţului. Populaţia de peste 60 de ani reprezintă o pondere de 11,7 %, iar de vîrsta pînă la 19 ani — care asigură în perspectivă forţa de muncă — 43,3% din totalul locuitorilor.

În structura pe sexe se observă o uşoară dominare procentuală a sexului feminin, acesta reprezentînd 51,2 % din totalul populaţiei. Teritorial există însă o diferenţiere pe grupe de sexe. Astfel, în partea de nord-vest a judeţului, unde satele sînt mai izolate de centrele urbane şi migraţia pentru lucru este mai redusă, cele două grupe de sexe sînt la paritate sau domină chiar populaţia de sex masculin.

Populaţia activă, din punct de vedere demografic, reprezintă aproape 60 % din totalul locuitorilor.

Structura profesională. Structura profesională a populaţiei a variat în legătură cu particularităţile pe care le-a avut în decursul timpului organizarea social-politică şi economică a societăţii.

De exemplu, în orînduirea capitalistă, cînd industria era slab dezvoltată, majoritatea populaţiei active (peste 90%) avea ocupaţie agricolă.

Odată cu trecerea la organizarea socialistă a producţiei, deşi în judeţul Vaslui agricultura încă ocupă un procent mare din populaţia activă (79% în anul 1966 şi 70,1 % în 1972), totuşi rolul industriei a crescut permanent (5,8 % din populaţia activă a judeţului în 1966 şi 11 % în 1972). Sporuri însemnate au înregistrat şi alte ramuri economice (4,3% populaţie activă în construcţii, în anul 1970).

Din analiza forţei de muncă pe ramuri se constată o participare apropiată între populaţia activă ocupată în industria

https://biblioteca-digitala.ro

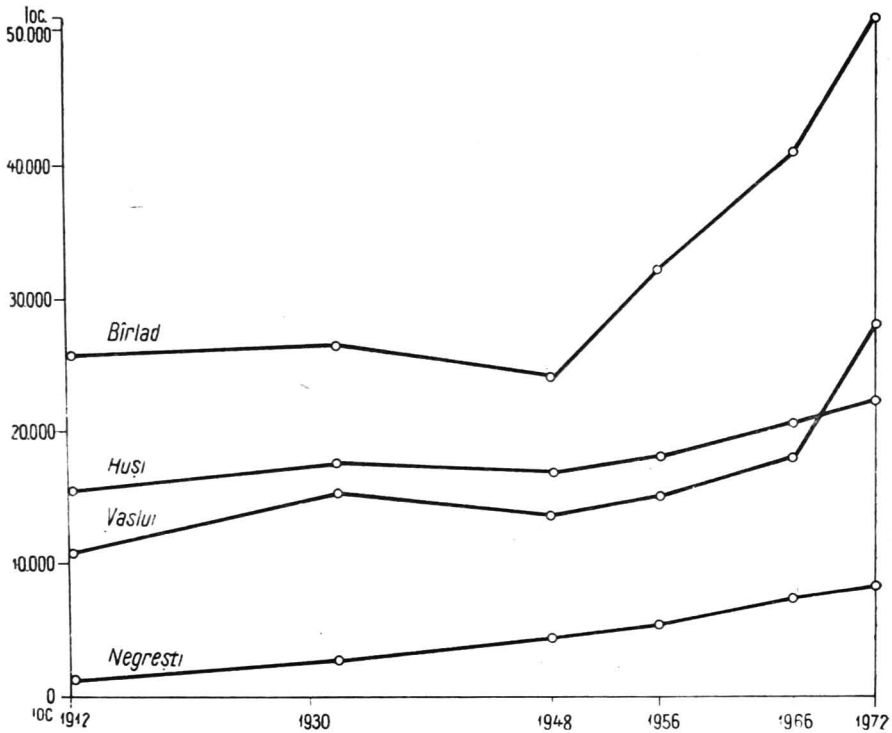

Fig. 22. — Evoluția numerică a populației orașelor din județul Vaslui.

construcțiilor de mașini și de prelucrare a metalelor (31,5%) și aceea din industria confecțiilor (31,7%), exploatarea și prelucrarea lemnului cuprinzînd un procent mai mic (16,8%), iar industria alimentară și mai puțin (11,9%).

Structura populației pe medii (urban și rural). Transformările produse în organizarea economică a județului au avut și repercusiuni imediate în stuctura pe medii a populației. Astfel, dacă în anul 1948 populația urbană reprezenta o pondere de 15,8% din totalul locuitorilor județului, în 1956 aceasta ajunsese la 16,1%, iar în anul 1972 atinsese 23,1%.

Cel mai mare procent de populație urbană (fig. 22) se află în municipiul Bîrlad, apoi în orașele Vaslui și Huși

https://biblioteca-digitala.ro

(tabelul nr. 1). Negreştii, ca şi viitoarele centre urbane, au un procent mai redus de populaţie urbană.

Tabelul nr. 1

Evoluţia numerică a populaţiei oraşelor din judeţul Vaslui

Oraşul	Anii de recensămînt						
	1912	1930	1948	1956	1966	1972	Obs.
Vaslui	10 397	15 310	13 738	14 850	17 960	27 792	
Bîrlad	25 288	26 204	24 035	32 040	41 060	50 916	
Huşi	15 652	17 130	16 605	18 055	20 715	21 997	
Negreşti	1 570	2 140	4 537	5 859	7 465	8 141	

În viitorul apropiat, cînd actualele oraşe se vor mări şi alte localităţi vor fi declarate şi organizate ca centre urbane (Codăeşti, Băceşti, Murgeni, Ivăneşti, Puieşti, Fălciu ş.a.), ponderea populaţiei urbane va depăşi 30—35 % din populaţia judeţului.

Populaţia din mediul rural reprezintă un procent încă mare (76,9 %). Trebuie să precizăm însă că nu toată această populaţie lucrează în munci agricole, ci un număr însemnt activează ca muncitori în I.M.A., în atelierele meşteşugăreşti de la sate, în serviciile administraţiei comunale, în învăţămînt şi unităţile sanitare etc. Locuitorii din satele situate în preajma oraşelor lucrează ca navetişti şi muncitori necalificaţi în industria construcţiilor, a confecţiilor şi alimentară etc.

În ceea ce priveşte structura naţională, menţionăm că în judeţul Vaslui românii reprezintă 99,6 % din totalul populaţiei.

★

Din analiza structurii populaţiei judeţului Vaslui rezultă cîteva caracteristici interesante, şi anume:

— acest judeţ are o densitate de populaţie ceva mai mare decît densitatea medie a ţării noastre;

— mare este, de asemenea şi sporul natural al populaţiei. ($17{,}9^0/_{00}$ în anul 1972);

https://biblioteca-digitala.ro

— în structura funcțională a populației există o deplasare substanțială a forței de muncă din mediul rural spre cel urban;

— numărul salariaților din industrie a sporit mai mult decît dublu în decurs de un deceniu (de la 7 588 de salariați în 1960, la 18 124 în 1972); aceeași dublare s-a produs și în construcții, în aceeași perioadă;

— numărul și densitățile mari de populație din mediul rural sînt o premisă sigură de dezvoltare a unei agriculturi intensive și diversificate, care să valorifice în condiții optime potențialul funciar al acestui județ;

— avînd o populație numeroasă, creșterea numărului de centre urbane este o necesitate impusă de dezvoltarea economică aflată în plin progres;

— numărul muncitorilor este în plină creștere, actualmente depășind 20% din populația cuprinsă între 20 și 59 de ani.

Așezările

Actuala rețea de așezări omenești din județ este alcătuită din un municipiu, 3 orașe, 71 de comune și 456 de sate, din care 6 aparțin de orașe. Orașul Vaslui are un număr de 6 localități componente.

Așezările urbane. În cuprinsul județului, trei orașe sînt situate pe valea Bîrladului, dintre care două datează din orînduirea feudală (Vaslui și Bîrlad). Tot din orînduirea feudală a luat ființă și orașul Huși. Orașul Negrești, declarat ca atare din anul 1968, a existat ca tîrg cel puțin de la începutul secolului al XIX-lea. Alte localități, ca Băcești, Hoceni, Urdești, Murgeni, Puiești etc., au fost transformate în tîrguri mai ales la începutul secolului al XIX-lea — la insistența diverșilor proprietari de moșii, care le foloseau ca locuri de schimb local de produse. Numai Fălciu datează din orînduirea feudală, îndeplinind funcția de capitală de ținut pînă în anul 1834, cînd aceasta a fost preluată de orașul Huși.

https://biblioteca-digitala.ro

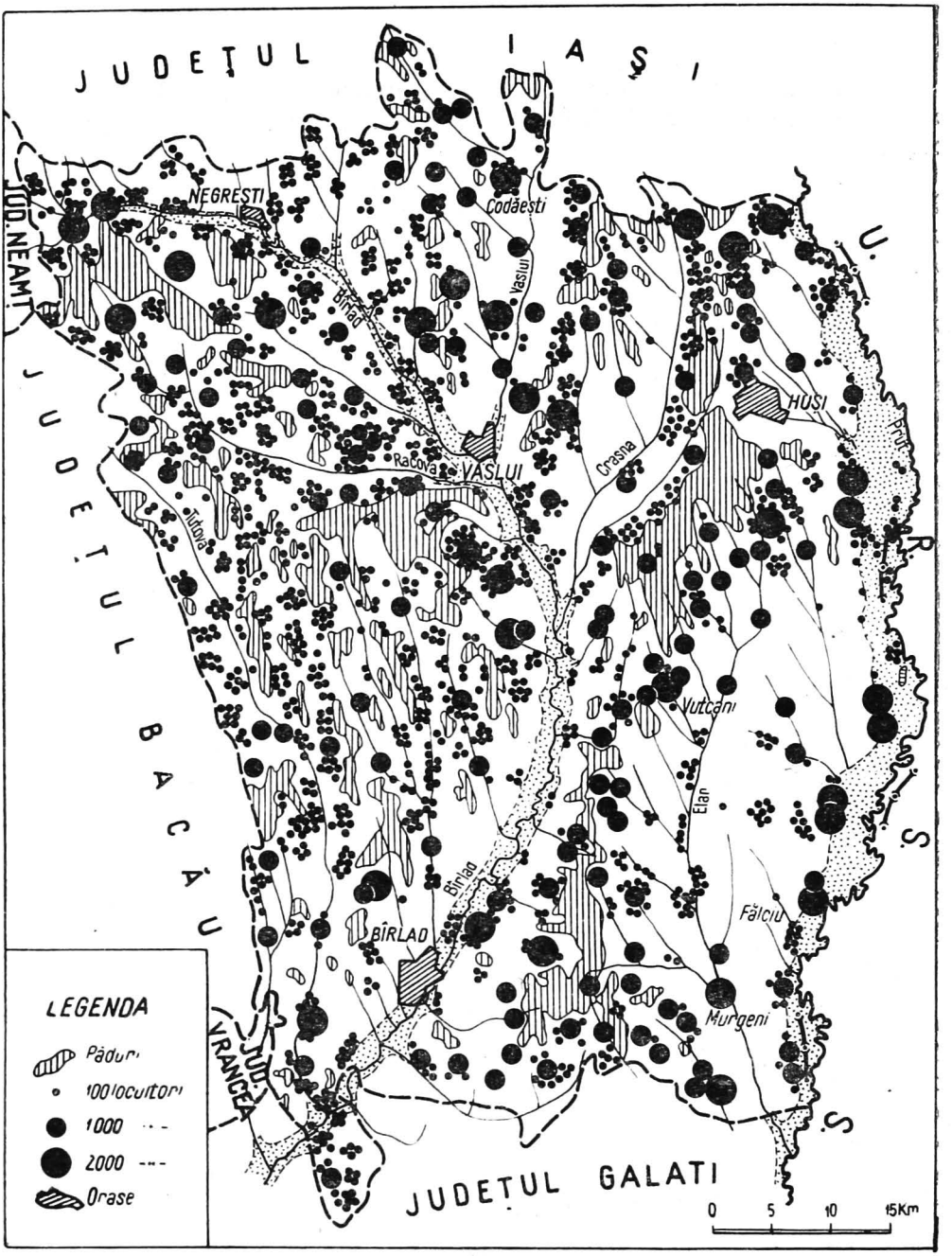

Fig. 23. — Răspîndirea așezărilor omenești în județul Vaslui (după I. Gugiuman și V. Băican).

https://biblioteca-digitala.ro

În orînduirea capitalistă orașele de aici și-au păstrat ca funcție principală pe cea comercială, administrativă, școlară și sanitară și mai puțin pe cea industrială. În toate orașele era însă un mare număr de ateliere meșteșugărești, continuate din orînduirea feudală.

În orînduirea socialistă, toate orașele, dar în special Vasluiul și Bîrladul, și-au schimbat substanțial nu numai structura funcțională, ci și aspectul arhitectural, construcțiile noi de întreprinderi, instituții și locuințe dîndu-le înfățișarea de centre urbane moderne.

Cele trei orașe mai mari din județ — Vaslui, Bîrlad și Huși — au apărut în puncte de popas din lungul vechilor drumuri comerciale și strategice care străbăteau Moldova, la Vaslui și Huși fiind create în secolul al XV-lea și reședințe domnești, cu scop de supraveghere a mișcării trupelor invadatoare turcești și tătărăști dinspre sud și sud-est, iar la Bîrlad a fost construită și o cetate de pămînt la marginea de sud-est a orașului.

Orașul Vaslui. Acest centru urban este atestat documentar din anul 1375. Pe vremea lui Alexandru cel Bun (1400—1432) era tîrg și punct de vamă, iar în anul 1470 devine și reședință domnească a lui Ștefan cel Mare, care în 1490 zidește aici și o biserică.

Așezat în zona de confluență a Bîrladului cu Vasluiul și cu Racova, vatra orașului se desfășoară pe capătul sudic al interfluviului terasat Bîrlad — Vaslui, ca și în lunca celor trei artere hidrografice confluente.

În perimetrul său administrativ intră și următoarele localități componente: Moara Grecilor, Bahnari, Brodoc, Rediu și Viișoara.

Din punct de vedere economico-geografic, orașul are o așezare foarte favorabilă dezvoltării sale. Pe lîngă faptul că este situat pe un drum comercial de mare circulație, spre acest punct converg astăzi și două șosele modernizate, de mare importanță regională — cea de pe valea Vasluiului, ce vine dinspre Iași, și cea de pe valea Racovei, care vine dinspre orașul Bacău.

Deși în jurul său există o mare densitate de populație, terenuri agricole foarte prielnice agriculturii și un fond forestier apreciabil, iar de la sfîrșitul secolului al XIX-lea a intrat și în

https://biblioteca-digitala.ro

circuitul feroviar al țării, orașul Vaslui s-a dezvoltat foarte încet.

Abia în ultimele două decenii, cînd Vasluiul a început să devină un centru industrial, dezvoltarea sa a intrat într-o fază nouă nu numai ca număr de locuitori (peste 27 000 de locuitori), dar și ca număr de unități industriale, comerciale, școli, spitale, construcții moderne etc.

Vatra orașului propriu-zis are o suprafață de 900 ha, iar întinderea întregii sale zone administrative depășește 6 400 ha. Prin măsurile de sistematizare adoptate, suprafața vetrei orașului se va restrînge la 760 ha, realizîndu-se și o sporire a densității clădite și locuite.

Crearea noilor unități industriale — Fabrica de mobilă, cea de confecții, Filatura de bumbac și Fabrica de materiale izolatoare, la care se vor adăuga în curînd și alte întreprinderi industriale — a transformat orașul Vaslui într-un nou centru industrial al țării.

Acest oraș are și o puternică rețea comercială, atît în perimetrul urban, cît și în localitățile suburbane. Unitățile comerciale de aici servesc și populația satelor situate în arealul mai larg al zonei de influență economică a Vasluiului.

În orașul Vaslui există numeroase instituții de învățămînt și social-culturale. Astfel, aici sînt două licee de cultură generală, un liceu economic și unul de construcții, școli profesionale și numeroase școli de cultură generală, o școală pentru copii cu anumite deficiențe, mai multe grădinițe de copii, o impozantă casă de cultură, un cinematograf nou cu aproape 600 de locuri, un complex muzeistic, o poligrafie nouă, ca și un impunător centru administrativ, completat de un turn cu simbol istoric și de statuia lui Ștefan cel Mare, inaugurată în 1973 (fig. 24 și 25).

Pentru ocrotirea sănătății populației, pe lîngă vechile unități sanitare s-a construit un spital județean cu 700 de paturi, o policlinică nouă și s-a înființat in sanatoriu T.B.C.

Paralel cu dezvoltarea Vasluiului ca centru industrial puternic, acesta își va spori și importanța sa social-culturală, ca și cea arhitectural-urbanistică (fig. 26).

Ca structură funcțională, în perimetrul orașului Vaslui se conturează destul de evident următoarele zone: *o zonă comercială*,

https://biblioteca-digitala.ro

Fig. 24. — Casa de cultură a sindicatelor din Vaslui (foto C.P.C.S).

Fig. 25. — Noua clădire a Consiliului popular din Vaslui (foto C.P.C.S.).

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

Fig. 26. — Blocuri noi în orașul Vaslui.

care corespunde aproape în întregime vechiului nucleu comercial al orașului; *o zonă administrativ-culturală*, care se desfășoară la marginea de NV, de V și de SV a primei zone; *o zonă industrială*, în partea de V, de SV și de S a orașului, în care intră și gara Vaslui; un alt *sector industrial* ce se înfiripează în partea de nord a orașului; *o largă zonă rezidențială*, care se desfășoară către marginea de N, de NV și de V a Vasluiului.

Orașul Bîrlad. Se crede că acest oraș este al doilea centru urban ca vechime din Moldova, primul (menționat istoric) fiind Suceava.

Sigur, acesta este atestat de un hrisov al lui Alexandru cel Bun dat în 1422, cînd îl menționează și ca *punct de vamă*. După această dată știrile despre Bîrlad se înmulțesc, aici fiind și sediul vornicului Țării de Jos.

Ca poziție geografică, orașul Bîrlad este situat într-un loc de popas din lungul drumului vechi moldovenesc de pe valea Bîrladului la un important nod de căi de comunicații, care de aici se îndreaptă spre Vaslui — Iași, Berești — Galați, Zorleni — Fălciu, Tecuci — București și Pușești — Bacău.

6 — c. 834

https://biblioteca-digitala.ro

În valea Bîrladului, vatra orașului ocupă suprafața conului de dejecție al pîrîului Saca și terasa joasă de 3—5 m, ca și o parte din lunca inundabilă. Spre vest înaintează pe terasa de 45—60 m, iar în sud se extinde pe fața terasei de 20—25 m altitudine relativă. Cîteva grupe de locuințe se află și dincolo de lunca Bîrladului, spre est.

De la început orașul Bîrlad a avut o funcție comercială, administrativă și politică. Tot aici s-au dezvoltat de timpuriu meșteșugurile. Din anul 1434 există o scrisoare a șoltuzului Hârlea către negustorii brașoveni, document considerat ca „unul din cele mai vechi acte municipale românești".

În orînduirea capitalistă, la Bîrlad se dezvoltă — pe lîngă vechile ateliere meșteșugărești — și cîteva întreprinderi industriale, care prelucrau produsele agricole din zona înconjurătoare, precum și o uzină electrică (1906).

În anii orînduirii socialiste, orașul Bîrlad se dezvoltă ca un însemnat centru industrial, aici intrînd în funcțiune, în anul 1953, *Fabrica de rulmenți*. Acesteia i-au urmat ulterior și alte construcții noi, ori au fost grupate și reutilate unele din unitățile industriale mai vechi. Dintre acestea menționăm : Fabrica de produse lactate, Fabrica de confecții, Fabrica de elemente de automatizare, completarea cu noi construcții a noii capacități de producție a Fabricii de rulmenți, Întreprinderea de colectare și fermentare a tutunului, unitatea metalurgică I.E.I.L. — Bîrlad, Centrul de vinificație, Fabrica de ulei vegetal, o moară sistematică ș.a. În fabricile și atelierele reorganizate de aici lucrează aproape 52 % din totalul salariaților *municipiului Bîrlad*, declarat ca atare din anul 1968.

De asemenea, și activitatea comercială a acestui centru urban este foarte însemnată, rețeaua comercială avînd 175 de unități de desfacere, în care lucrează 9 % din populația activă a orașului.

Pe lîngă funcția industrială, comercială și administrativ-politică, Bîrladul are și o însemnată funcție social-culturală și sanitară.

În orașul Bîrlad există astăzi patru licee de cultură generală, din care unul („Gh. Roșca-Codreanu") datează din anul 1846, un liceu industrial și unul pedagogic, o școală profesio-

https://biblioteca-digitala.ro

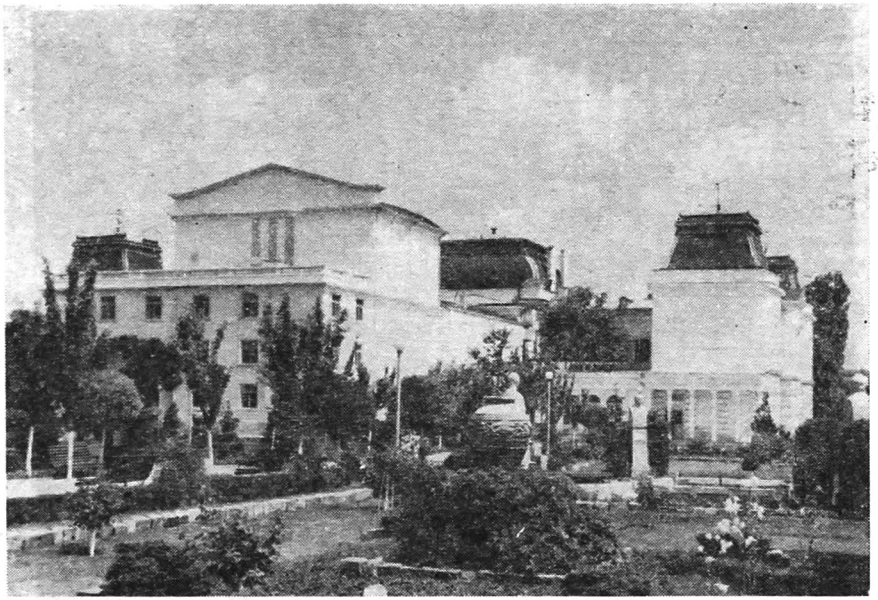

Fig. 27. — Teatrul de Stat „Victor Ion Popa" din Bîrlad (foto C.P.C.S.).

nală (pe lîngă Fabrica de rulmenți), numeroase școli de cultură generală, însumînd în total peste 11 000 de elevi. Tot aici funcționează un teatru de stat — teatrul „Victor Ion Popa" —, un muzeu, o casă de cultură nouă, o grădină zoologică (în parcul orașului), o orchestră de muzică populară („Trandafir de la Moldova") etc. (fig. 27 și 28). Bine dezvoltată este și rețeaua sanitară, în care activează cele două mari unități spitalicești : Spitalul unificat și Spitalul T.B.C. ca și o policlinică.

În arealul vetrei acestui oraș se pot delimita cîteva zone funcționale : în nord și în sud *zona industrială și de depozitare* ; în partea centrală și vestică *zona instituțiilor de învățămînt, de cultură și sanitare* ; în est și sud-est *zona transporturilor*, (fig. 29 și 30) ; în partea central-estică *zona comercială*, iar în nord-vest și sud-vest o *zonă rezidențială*.

Orașul Huși. Ca așezare omenească cu funcție de tîrg, Huși este atestat documentar de la 23 ianuarie 1502. Sînt însă

https://biblioteca-digitala.ro

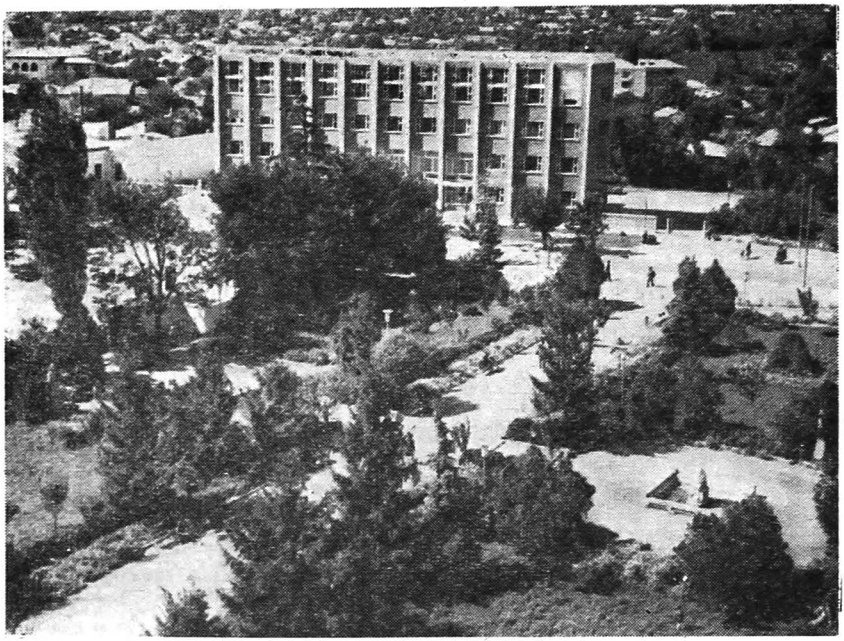

Fig. 30. — Noua clădire a Oficiului P.T.T. din Bîrlad (foto C.P.C.S.).

unele indicaţii scrise că acesta ar fi existat ca atare încă din anul 1441, deoarece în lista studenţilor de la Universitatea Jagellonă (din Cracovia) din acel an figurează şi un tînăr cu numele de Johannes Mathei, din Huşi (Moldova).

În anul 1834, cînd centrul administrativ al ţinutului Fălciu se mută aici, Huşi este ridicat la rangul de oraş.

Geografic, oraşul Huşi este situat în partea de sud-vest a depresiunii cu acelaşi nume, într-un punct de popas al drumului secundar, vechi, care din valea Bîrladului, de la fostul tîrg Docolina, se îndrepta spre nord-est, către drumul din lungul văii Prutului, trecînd peste dealurile Lohanului, prin curmătura joasă de la Dobrina (fig. 31).

Din vechea vatră a tîrgului alte drumuri porneau (şi pornesc) spre sud-est, ducînd prin Stănileşti spre Fălciu şi Galaţi, spre nord-est, către Albiţa şi Iaşi, spre nord-vest, spre Coropceni şi

https://biblioteca-digitala.ro

Fig. 28. — Casa de cultură a sindicatelor din Bîrlad (foto C.P.C.S.).

Fig. 29. — Noua gară din orașul Bîrlad (foto C.P.C.S.).

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

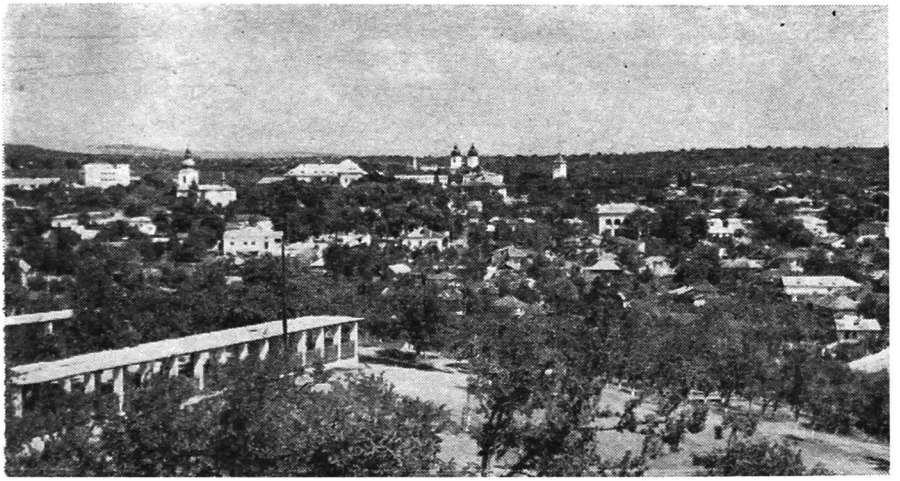

Fig. 31. — Huși — vedere generală (foto C.P.C.S.).

Iași, ori spre sud-vest, către valea Elanului și Murgeni. Tot pînă la acest oraș a fost construită în anul 1890 și calea ferată Crasna—Huși. Prin aceasta, orașul Huși apare și ca un nod însemnat de căi de comunicații.

Micile interfluvii terasate, orientate de la NV spre SE, pe care-și desfășoară vatra acest oraș, sînt din plin însorite, favorizînd la maximum cultura livezilor și a viilor în cartierele mărginașe și în zona imediat înconjurătoare (fig. 32). Pe culmile dealurilor din nord, din vest și din sud există păduri cu aspect de codru, iar spre est și sud-est, către lunca apropiată a Prutului, văile pîraielor au șesuri largi și terenul este de mult folosit pentru culturi de legume și zarzavaturi.

Punct de popas, centru administrativ, loc de reședință domnească de pe vremea lui Ștefan cel Mare, sediu al unei episcopii (începînd de la sfîrșitul secolului al XVI-lea), ca și important centru comercial și meșteșugăresc în tot decursul orînduirii feudale, orașul Huși a evoluat încet, fiind deseori prădat de incursiunile armatelor turcești și tătărăști, care în secolele XVII și XVIII circulau deseori spre cetatea Hotinului, mergînd pe

https://biblioteca-digitala.ro

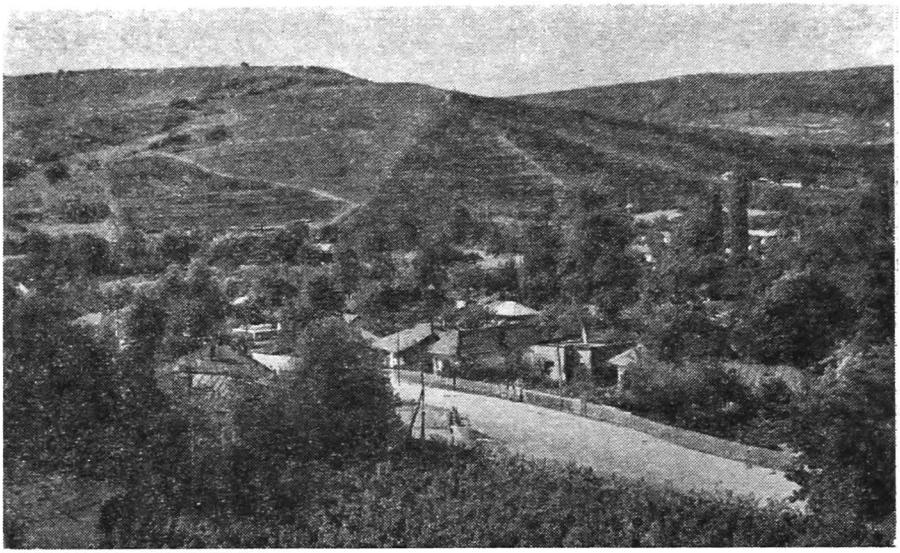

Fig. 32. — Culturi de viţă de vie pe pantele însorite din împrejurimile oraşului Huşi (foto C.P.C.S.).

valea Prutului. Cea mai mare distrugere a suferit-o acest oraş după războiul ruso-turc de la Stănileşti (1711).

În ultimul secol, evoluţia numerică a populaţiei a fost destul de lentă : 16 634 de locuitori în 1912, 17 130 în 1930, 18 055 în 1956 şi 21 997 în 1972.

Izolarea în care se află faţă de principalele căi de comunicaţii din Podişul Moldovei, ca şi foarte slaba dezvoltare economică pe care a avut-o în orînduirea capitalistă sînt cauzele acestei lente evoluţii a numărului populaţiei sale.

Dezvoltarea noilor întreprinderi industriale din acest oraş în ultimele două decenii — un centru de vinificaţie, o întreprindere de semiindustrializare a legumelor şi fructelor, crearea unui nucleu al viitoarei fabrici de tricotaje, o întreprindere de fabricat butoaie etc. — a dat un impuls deosebit activităţii economice de aici. Această activitate economică va fi şi mai mult sporită în viitorul apropiat, aici urmînd a se construi o fabrică de încălţăminte şi una de conserve din legume şi fructe, pe lîngă

https://biblioteca-digitala.ro

mărirea capacității secției de tricotat ciorapi ș.a. Dezvoltarea industrială a acestui oraș va fi ușurată și prin faptul că, după Bîrlad și Vaslui, se va asigura și aici cantitatea necesară de apă potabilă și industrială, care va fi adusă din Prut prin conducta aflată în construcție.

Huși este și un vechi centru cultural. Astăzi aici se află : două licee teoretice, un liceu agricol, o școală profesională (de mecanici agricoli), o școală sanitară, mai multe școli de cultură generală, o casă de cultură, un muzeu complex, o bibliotecă orășenească ș.a. Tot în Huși se află construcția unuia din cele mai vechi cămine de ucenici din țară.

Din punctul de vedere al structurii sale funcționale, în perimetrul acestui oraș se pot distinge : o *zonă comercială*, corespunzătoare vechii vetre urbane ; *două nuclee industriale* (mici) în partea de NV și de SE a orașului ; *o zonă administrativ-culturală*, situată la NV de zona comercială ; o vastă *zonă rezidențială*, care de la sud și sud-est de zona comercială se întinde peste arealul tuturor cartierelor din jur.

Majoritatea populației active este încă ocupată în activități agricole și în special viti-pomicole.

Orașul Negrești. Am amintit că acest centru populat a fost inclus recent (1968) în categoria orașelor. În subordonarea sa administrativă intră și șase sate (Parpanița, Căzănești, Glodeni, Cioatele, Poiana și Valea Mare) din jur. Vatra sa se desfășoară pe terasa inferioară de pe stînga rîului Bîrlad, într-un loc de popas din lungul drumului Vaslui — Roman.

Ca tîrg funcționează cel puțin de la începutul secolului al XIX-lea, îndeplinind un important rol de loc de schimb de produse și de centru meșteșugăresc pentru populația satelor din bazinul superior al Bîrladului.

La Negrești există astăzi cîteva unități ale industriei locale și ale cooperației meșteșugărești, un centru de sortare și prelucrare a legumelor și fructelor, mai multe unități comerciale, un liceu, o școală profesională, o casă de cultură, un spital ș.a.

Ținînd seama de faptul că orașul Negrești este situat în lungul căii ferate și a șoselei modernizate Vaslui — Roman, că are bune legături feroviare (prin Buhăiești) și rutiere cu orașul Iași, că în jurul său este o vastă zonă agricolă și pomi-

https://biblioteca-digitala.ro

viticolă, o densitate mare de populaţie rurală şi posibilităţi de alimentare cu apă (din acumulări locale sau din Siret), rezultă că şi acest oraş are temeinice posibilităţi de dezvoltare în viitor.

Aşezările rurale. În cuprinsul judeţului Vaslui numărul localităţilor rurale este mare (456 de sate, din care 6 aparţin oraşului Negreşti).

Din cauza condiţiilor social-istorice din trecut şi a diversităţii fragmentării reliefului — cu procent mare de văi şi de dealuri înguste în Colinele Tutovei — satele au o mare variaţie a numărului de locuitori, dominînd însă cele mici şi mijlocii, îndeosebi în partea de vest şi sud-vest a judeţului, unde acestea au pe alocuri aspect de pulverizare.

Cele mai multe sate sînt amplasate la marginea pădurilor actuale şi în hîrtoape de coastă, unde populaţia avea în trecut adăpost, apă potabilă, lemnul şi adăpostul, în caz de primejdie, al pădurilor, ori pe terasele inferioare ale rîurilor principale de aici — Bîrlad şi Prut. Un număr mai mic de sate este situat pe interfluvii, pe văile mici din depresiunile Huşi şi Elan — Sărata, sau pe grindurile din luncile celor două rîuri. Foarte puţine sate, îndeosebi cele apărute după 1850, se află în lungul principalelor căi de comunicaţii.

Media numărului de locuitori pe aşezare rurală este de 765, cu precizarea că, în Colinele Tutovei, media este de numai 458 de locuitori de aşezare, iar numărul satelor cu populaţie în jur de 100 şi chiar mai puţin de 100 de locuitori este mare.

În ceea ce priveşte densitatea centrelor populate rurale la 100 km², aceasta este mai mare (8,7 sate/100 km²) decît media pe ţară, care ajunge în jur de 6 sate/100 km². În Colinele Tutovei această densitate depăşeşte 14 sate/100 km².

Numărul mare de sate cu densităţi mici de locuinţe în vatra acestora (structură răsfirată), ca şi aşezarea multora pe terenuri improprii unei sistematizări eficiente impun efectuarea în ritm susţinut a regrupării centrelor populate rurale din judeţ, pentru a se putea asigura, în condiţii reciproc avantajoase, dotarea cît mai complexă şi mai completă a lor (electrificare, alimentare cu apă, dotări edilitare, construcţii social-culturale etc.).

https://biblioteca-digitala.ro

Clasificarea satelor. Condițiile social-politice din trecut și diversitatea potențialului economic al condițiilor naturale din cuprinsul județului Vaslui au determinat o anumită răspîndire geografică, o anumită mărime și structură, ca și anumite diferențieri funcționale.

Astfel, c a m ă r i m e, din cele 456 de sate, procentul cel mai ridicat este deținut de satele cu o populație de pînă la 500 de locuitori (48 %), urmat de satele cu pînă la 1 200 de locuitori (37 %). Satele mari, cu peste 2 000 de locuitori, sînt reprezentate printr-un procent mic (15 %). Cele mai multe sate mici se află în Colinele Tutovei, iar cele mai mari în preajma luncii Prutului și nu departe de lunca Bîrladului (Berezeni, Vetrișoara, Ghermănești, Zorleni, Costești, Deleni, Popeni ș.a.).

Ca l o c a l i z a r e g e o g r a f i c ă, cele mai numeroase sate sînt situate la marginea pădurilor, sau pe locul fostelor poieni de margine de pădure, cu vatra desfășurată pe plai sau pe versanți (frecvente mai ales în Colinele Tutovei), ori în hîrtoapele cuestelor mari de pe stînga pîraielor Crasna, Lohan, ori de pe dreapta Racovei inferioare și a Horincei superioare. Pe stînga Bîrladului superior și pe dreapta văii Prutului satele sînt localizate pe suprafața terasei inferioare, cu teren totdeauna ferit de pericolul inundațiilor. În lunca Prutului și îndeosebi în cea a Bîrladului există puține sate.

În ceea ce privește s t r u c t u r a, predomină satele de tip răsfirat, cu rețea stradală neregulată, cu pomi fructiferi și culturi de viță de vie. Satul de tip adunat este prezent în special spre lunca Bîrladului și a Prutului, unde multe au o rețea stradală regulată pe întreaga vatră (Dragalina, Sîrbi, Lunca Banului etc.), sau numai în cartierele mai recent formate (Rîșești, Berezeni, Zorleni).

Procesul de îndesire a gospodăriilor din multe sate de tip răsfirat și de transformare a acestora în sate de tip adunat, cu rectificarea rețelei stradale și cu dotarea edilitară și social-culturală ori sanitară strict necesară, este în plină desfășurare.

Din punct de vedere f u n c ț i o n a l, populația tuturor localităților rurale are, în primul rînd, o ocupație agricolă. În cadrul acestei ocupații sînt sate ai căror locuitori se ocupă de multă vreme și de viticultură, îndeosebi în localitățile de la

https://biblioteca-digitala.ro

nord şi de la sud de oraşul Huşi, de pe valea Crasnei şi a Lohanului, ori dinspre nordul bazinelor Elan şi Horincea, din preajma oraşelor Vaslui şi Bîrlad, din bazinul Racovei etc. Această ocupaţie este extinsă astăzi, ca şi aceea de pomicultori, în toate satele din zonele deluroase ale judeţului şi chiar în cele din preajma luncilor Prut şi Bîrlad, ori din depresiunile Huşi şi Elan — Sărata. În Colinele Tutovei a luat o dezvoltare mai accentuată cultura pomilor fructiferi.

O mare extindere a luat de asemenea şi ocupaţia de grădinar, prin aceasta înţelegîndu-se aici practicarea culturii legumelor şi zarzavaturilor, cu veche tradiţie în lunca Bîrladului şi a Prutului, la care participau şi participă nu numai populaţia satelor din preajma acestor lunci, ci şi mulţi locuitori din cartierele oraşelor Vaslui, Bîrlad, Huşi şi Negreşti.

Cîteva localităţi rurale au de multă vreme şi funcţie de tîrg, cu o intensă viaţă comercială, meşteşugărească şi chiar industrială. Menţionăm, în această privinţă, localităţile : Ivăneşti, Puieşti, Zorleni, Murgeni, Fălciu, Codăeşti, Băceşti ş.a.

În satul Drănceni (com. Drănceni) s-a înfiripat o modestă staţiune balneară, în care se utilizează sursa de apă sulfuroasă de aici. La cota maximă de pe dealul Albina, din apropiere de satul Dragomireşti, pe unde trece şoseaua care vine dinspre Vaslui, pe valea Racovei, ducînd spre Bacău, sînt condiţii de a se crea în viitor o staţiune climatică, peisajul din jur avînd o mare diversitate de culori şi aerul totdeauna curat.

Densitatea mare de populaţie şi mulţimea satelor necesită nu numai o regrupare a multora din ele în localităţile cu relief mai corespunzător şi cu condiţii economice mai adecvate, dar şi crearea de noi centre urbane. Acţiunea aceasta este în curs de definitivare şi se prevede ca în viitor să se înfiinţeze încă şapte localităţi de tip urban: Băceşti, Codăeşti, Roşieşti, Ivăneşti, Puieşti, Murgeni şi Fălciu. Crearea acestor noi centre urbane va contribui la intensificarea activităţii economice în regiunile lor înconjurătoare, ca şi la asigurarea mai rapidă a populaţiei tuturor satelor cu produse de largă folosinţă. Prin aceasta va spori şi procentul populaţiei urbane, care încă este redus în acest judeţ.

https://biblioteca-digitala.ro

Nivelul de trai al populației

Dezvoltarea rapidă, în anii orînduirii socialiste, a economiei județului Vaslui se reflectă pozitiv în creșterea bunăstării generale a populației. Ritmului înalt de dezvoltare a industriei din ultimii ani (20 % în perioada 1965—1970), materializat prin apariția a noi și numeroase capacități de producție, îi corespunde creșterea fondului de locuințe destinate populației, lărgirea spațiilor pentru învățămînt și pentru activitățile social - culturale etc.

Învățămîntul general de 10 ani, cel liceal, profesional și de specialitate marchează de la an la an progrese însemnate. Astfel, dacă în anul școlar 1938—1939 existau în județul Vaslui doar 508 unități de învățămînt, cu 44 636 de elevi și 1 186 de cadre didactice, în anul școlar 1972—1973 numărul unităților a ajuns la 897, cu 102 606 de elevi și 4 986 de cadre didactice.

În rețeaua școlară s-a dezvoltat mult învățămîntul liceal— de cultură generală și de specialitate — și cel profesional. Numărul liceelor a crescut de 2,8 ori, cuprinzînd de 13,5 ori mai mulți elevi în anul școlar 1972—1973 față de 1938—1939. Numărul școlilor profesionale a crescut de 6 ori, cuprinzînd de 4,7 ori mai mulți elevi. În acest fel, fiecare al patrulea locuitor din județ este cuprins în rețeaua școlară. An de an se adaugă la baza materială a rețelei școlare noi spații pentru învățămînt, instruire tehnico-productivă și un bogat și variat material didactic. Astfel se asigură condițiile necesare pentru înfăptuirea măsurilor care privesc generalizarea învățămîntului liceal și legarea pregătirii școlare de nevoile economiei județului, aflată în plin progres.

Creșterea permanentă a veniturilor populației prin mărirea salariilor și a pensiilor etc. reprezintă o altă cale care asigură locuitorilor județului un nivel ridicat de viață. Volumul mărfurilor vîndute populației, în perioada 1966—1970, a ajuns la 1 407 milioane lei, ceea ce reprezintă o medie de circa 3 000 lei pe locuitor. Dintre produsele achiziționate de populație, cele mai multe sînt bunuri ca: frigidere, aragaze, televizoare ,autoturisme etc.

https://biblioteca-digitala.ro

În ultimul deceniu, populația și-a construit din fonduri proprii peste 12 000 locuințe și a primit 5 400 de apartamente construite din fondurile de stat. În cincinalul 1971—1975 se vor construi 7 660 de apartamente, din care 3 700 proprietate personală. De asemenea, se vor construi numeroase locuințe din fondurile proprii și în mediul rural.

Realizări importante au fost obținute și în lărgirea rețelei pentru răspîndirea valorilor culturale în rîndul maselor. Astfel, în județul Vaslui funcționează patru case de cultură, 232 de cămine culturale, un teatru de stat, cinci unități muzeistice, 137 de biblioteci publice, 184 de cinematografe, ansambluri folclorice etc.

Cultura de masă va beneficia și în anii următori de sprijinul necesar pentru răspîndirea sa. Se va îmbunătăți baza materială, astfel încît să crească eficiența acțiunilor de educație socialistă a maselor.

În acest județ a fost reluat și firul cercetărilor științifice ilustrate în trecut prin activitatea istorică desfășurată în orașele Bîrlad și Huși. Astfel, în cadrul Stațiunii centrale de cercetări pentru combaterea eroziunii solului de la Perieni se efectuează studii serioase în acest domeniu, iar cercetătorii de la muzeul „V. Pârvan" din municipiul Bîrlad desfășoară de cîțiva ani importante studii arheologice.

Asistența medicală a populației reprezintă un alt domeniu în care se reflectă nivelul de trai al populației. Cele 289 de unități de ocrotire a sănătății (16 spitale, cu peste 4 400 de paturi, 86 de circumscripții sanitare, 4 policlinici, 26 de farmacii etc.) constituie o bază sanitară foarte bogată, servită de peste 3 100 cadre sanitare, din care 458 sînt medici (fig. 33).

Pentru a ilustra progresele care se obțin în domeniul ocrotirii sănătății populației, este suficient să arătăm că în anul 1960 erau în spitale mai puțin de 3 000 de paturi, iar numărul medicilor era de 308. Ulterior, această situație s-a îmbunătățit simțitor. Amintim, de exemplu, că, dacă în anul 1960 unui medic din județ îi reveneau în medie 1 404 locuitori, în 1970 acest număr a scăzut la 1 000. Pe lîngă aceasta, în anul 1972 s-au dat în folosință, la Vaslui, un spital cu 700 de paturi, un centru stomatologic și o nouă stație de salvare. Pînă în anul 1975 se

https://biblioteca-digitala.ro

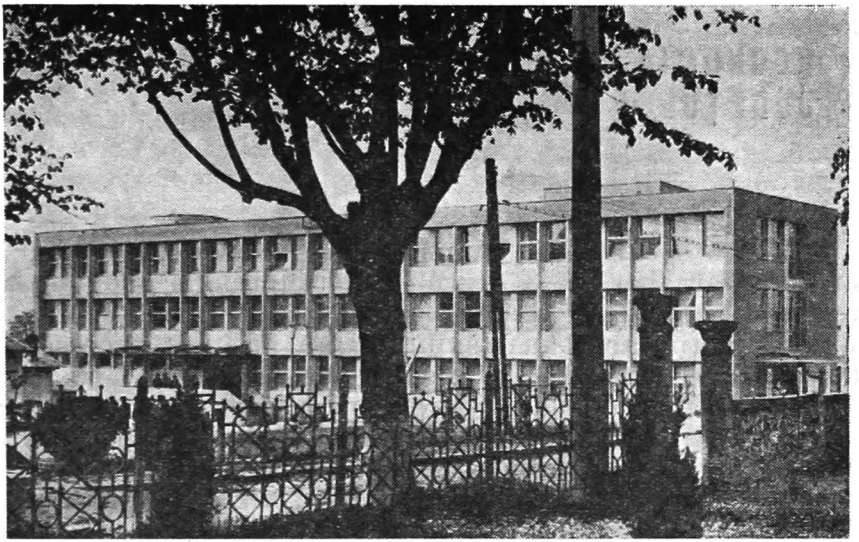

Fig. 33. — Noua policlinică din orașul Vaslui.

vor mai construi : o policlinică și un spital cu 400 de locuri la Bîrlad și un altul cu 200 de paturi la Huși. Totodată, un număr din ce în ce mai mare de locuitori este trimis anual la stațiunile de cură, tratament și odihnă.

Fondurile alocate pentru finanțarea acțiunilor social-culturale din județ sînt în permanentă creștere. În perioada 1965—1970 ,volumul cheltuielilor pentru învățămînt, cultură, sănătate, sport, asistență și asigurări sociale s-a ridicat la 635 de milioane lei. Cheltuielile social-culturale suportate de stat pentru fiecare locuitor al județului vor crește de la 1 680 lei în 1970, la 2 260 lei în anul 1975. Rezultă deci, că în județul Vaslui, viața materială și spirituală a populației este în permanentă înflorire, ca urmare a evoluției ascendente a economiei sale.

O dovadă a creșterii bunăstării materiale și spirituale a populației o constituie și faptul că, astăzi, numărul celor care participă la diverse excursii, cu caracter instructiv-educativ, prin județ și prin țară, crește de la an la an, activitatea aproape inexistentă în trecut.

https://biblioteca-digitala.ro

ECONOMIA JUDEȚULUI

Cu toate că diferitele condiții social-istorice și naturale au favorizat apariția și dezvoltarea timpurie a unor așezări omenești pe actualul teritoriu al județului Vaslui, au fost și multe situații care i-au stăvilit ori au încetinit procesul de dezvoltare economică. De aceea, județul Vaslui face parte din acele teritorii cu o moștenire economică săracă de la vechiul regim. Această situație a necesitat eforturi deosebite pentru ridicarea sa în anii orînduirii socialiste.

Dovezi concrete ale marilor progrese înregistrate în ultimul timp sînt: volumul mare de investiții, dinamica foarte activă a producției industriale și schimbarea ritmică a raporturilor dintre ramurile economiei. De exemplu, producția industrială globală a județului a crescut în anii cincinalului 1966—1970, față de anul 1965, cu 56,7%, iar productivitatea muncii cu 43,3%. Ritmul mediu de creștere a producției industriale a fost aproape de media pe țară, iar în anul 1975 aceasta va spori de 2,2 ori față de anul 1970.

De asemenea și agricultura este supusă unui proces de intense transformări. Aproape întreaga suprafață agricolă a județului aparține sectorului socialist (99,7%). Unitățile agricole cooperatiste dețin 77,6% din suprafața agricolă a sectorului socialist, restul revenind întreprinderilor agricole de stat. În anul 1972 pe ogoarele județului lucrau 3 292 de tractoare, 987 de combine, 1 501 semănători mecanice și numeroase alte mașini și agregate agricole. De la an la an au sporit cantitățile de îngrășăminte încorporate în sol. Numai în anul 1972 s-au folosit 46 869 tone (de peste două ori mai multe ca în anul 1965)de îngrășăminte azotoase, fosfatice și potasice, pe o suprafață de 178 317 ha.

O dezvoltare mare au cunoscut căile de comunicație, transporturile, circulația mărfurilor și celelalte activități eco-

https://biblioteca-digitala.ro

nomice. Toate acestea au făcut ca județul Vaslui să se înscrie, alături de celelalte județe ale țării, pe coordonatele progresului și civilizației.

Cel mai semnificativ aspect, din acest punct de vedere, este dat de faptul că în etapa actuală economia județului Vaslui se înscrie la loc de frunte pe țară cu o seamă de produse, ca : *rulmenți* de diverse tipuri, care se exportă și în 50 de țări ; *confecții pentru copii și elevi*, produse de una din cele mai mari unități de la noi ; *mobilă* de calitate superioară, solicitată foarte mult și la export ; *struguri de masă* și *vinuri superioare*, produse atît în vechea podgorie de la Huși, cît și în altele recent create.

Industria

Activitatea industrială a înregistrat în ultimii ani progrese însemnate, valoarea producției industriale constituind mai bine de jumătate din venitul total al județului, unele ramuri fiind de mare importanță pentru economia națională.

Unitățile mari și moderne de aici au fost realizate în anii construcției socialiste, astăzi existînd în județ o puternică unitate a industriei constructoare de mașini și de prelucrare a metalelor, o fabrică de mobilă, două fabrici de confecții, o filatură de bumbac, o mare fabrică de materiale de construcții etc. Totodată s-au dezvoltat și ramurile industriei alimentare, modernizîndu-se continuu.

Procesul de dezvoltare a industriei se caracterizează prin ritmuri foarte mari : 564 % la industria confecțiilor, 275 % la mobilă, 242 % la industria poligrafică, 222 % la industria materialelor de construcții etc.

Din totalul producției industriale, sectorul socialist deține 99,9 %. În cadrul industriei socialiste, industria republicană reprezintă 76,3 %, industria locală 16,3 %, iar cea cooperatistă 7,3 %.

În perioada 1966—1970 au fost construite și date în folosință noi obiective industriale, ca : Fabrica de confecții și Fabrica de mobilă din Vaslui, Fabrica de produse lactate din

https://biblioteca-digitala.ro

Bîrlad, Combinatul de vinificaţie din Huşi ş.a. În aceeaşi perioadă, o seamă de întreprinderi au fost extinse şi modernizate, ca de exemplu Fabrica de rulmenţi, ca şi cea de confecţii din Bîrlad.

Industria judeţului era reprezentată la sfîrşitul anului 1972 prin 21 întreprinderi industriale, dintre care 13 de tip republican, 4 ale industriei locale şi 4 ale cooperaţiei meşteşugăreşti.

Industria construcţiilor de maşini şi de prelucrare a metalelor. Este principala ramură a industriei grele de aici, participînd cu 34,1% din producţia globală industrială a judeţului. Ea reprezintă aproape 1% din valoarea producţiei de ramură a ţării. Activitatea industriei construcţiei de maşini cuprinde Fabrica de rulmenţi din Bîrlad, unităţile industriei locale de prelucrare a metalelor şi cele ale cooperaţiei meşteşugăreşti.

Intrată în producţie în anul 1953, Fabrica de rulmenţi a avut o dezvoltare continuă (fig. 34). Dacă la început a produs 99 000 de bucăţi rulmenţi, astăzi numărul acestora este de peste 4 500 000, iar valoarea producţiei de peste 30 de ori mai mare ca la început. O expresie a progresului înregistrat de această fabrică îl constituie şi diversificarea producţiei. Astfel, tipurile de rulmenţi s-au înmulţit progresiv : 4 tipuri în 1953, 151 în 1958, 242 în 1968 şi peste 250 de tipo-dimensiuni în 1972. La începutul acestui an (1973) au fost introduse în fabricaţie de serie noi tipuri de rulmenţi pentru autocamioanele „ROMAN", autoturismul „DACIA—1300" şi pentru laminoare.

Producţia de rulmenţi a fabricii din Bîrlad reprezintă peste 15% din aceea a ţării şi aproape 50% din valoarea producţiei.

Cererea mereu crescîndă de rulmenţi, atît pe plan intern, cît şi la export, a determinat dezvoltarea în continuare a întreprinderii din Bîrlad. Actuala extindere va face ca în anul 1976 producţia de rulmenţi să fie de opt ori mai mare ca în anul 1972.

Materia primă de bază — oţeluri aliate — este asigurată în cea mai mare parte din ţară (de combinatele siderurgice de la Hunedoara, Reşiţa şi Cîmpia Turzii).

https://biblioteca-digitala.ro

Fig. 34. — Fabrica de rulmenți din Bîrlad (foto C.P.C.S.).

În anul 1968, producția destinată exportului reprezenta 20% din valoarea producției-marfă și 35% din volumul producției fabricii.

Alături de rulmenți, mai sînt unele produse realizate de unitatea metalurgică a cooperativei „Prestarea" și de secția „Metal" din cadrul I.E.I.L.—Bîrlad.

Pe lîngă extinderea Fabricii de rulmenți, în județul Vaslui se vor mai construi: o fabrică de ventilatoare, una de radiatoare din tablă, o uzină de construcții metalice și o fabrică de utilaje și piese de schimb pentru industria ușoară, toate în orașul Vaslui. La Bîrlad se va construi o fabrică de aparate de măsură și control, ca și o fabrică de elemente pneumatice de automatizare.

Pentru dezvoltarea industriei metalurgice și a construcției de mașini, în perioada 1971—1975 s-au afectat circa 2/3 din fondurile destinate construcțiilor industriale din județ. Asemenea orientare a fost determinată de faptul că această

https://biblioteca-digitala.ro

ramură are un rol hotărîtor în dotarea tehnică superioară şi în promovarea consecventă a progresului economic.

Industria de exploatare şi prelucrare a lemnului. Suprafaţa acoperită cu păduri reprezintă 12,3% din aceea a judeţului. Din această cauză sursa lemnoasă locală este redusă, deşi materia primă (stejar, fag etc.) este de bună calitate. Complectarea se face din judeţele Bacău, Neamţ şi Suceava.

Dezvoltarea modernă a industriei de prelucrare a lemnului s-a produs în ultimele două decenii, începutul fiind făcut prin înfiinţarea Fabricii de mobilă din Vaslui, intrată în producţie în 1968. Mobila produsă de această unitate industrială este de foarte bună calitate, fiind mult solicitată şi la export.

În afară de Fabrica de mobilă din Vaslui şi-au mărit capacitatea de producţie şi secţia „Lemn" a I.E.I.L.—Bîrlad, care produce garnituri de mobilă, cea din cadrul cooperativei meşteşugăreşti „Zorile" din Huşi, ca şi alte unităţi din Vaslui, Bîrlad şi Negreşti.

Industria materialelor de construcţie. Această ramură este veche în judeţul Vaslui. În economia acestuia, ponderea ei economică este încă modestă, aceasta şi din cauză că materia primă de bună calitate are o răspîndire şi un volum redus.

La sud şi sud-vest de oraşul Vaslui, din dealul Chiţoc, se exploatează argile sarmaţiene şi luturi loessoide folosite în fabricarea cărămizilor. Argile se mai exploatează lîngă Bîrlad şi Huşi.

Această ramură este reprezentată prin şase unităţi ale industriei locale, care produc cărămizi, blocuri ceramice, cahle de teracotă şi diferite prefabricate, unităţi ce funcţionează în oraşele Vaslui, Bîrlad şi Huşi. Producţia lor acoperă o mare parte din cerinţele judeţului.

Industria materialelor de construcţie a cunoscut o dezvoltare deosebită după 1971, cînd a început construcţia în oraşul Vaslui a Fabricii de materiale izolatoare pentru construcţii, cu trei secţii. Dintre acestea, secţia de cărămizi izolatoare a intrat deja în funcţiune, iar cea de vată minerală şi cea de carton bituminat sînt în stadiu înaintat de montaj.

https://biblioteca-digitala.ro

Industria ușoară. Este reprezentată prin două fabrici de confecții (la Vaslui și Bîrlad), o filatură nouă de bumbac (la Vaslui), un nucleu al viitoarei fabrici de ciorapi (la Huși) și de mai multe unități meșteșugărești. Sub forma atelierelor meșteșugărești, această industrie este veche și în județul Vaslui, unele asociații (bresle) de meșteșugari pe ramuri (blănari, croitori, cizmari, tăbăcari etc.) fiind menționate ca existente în orașele Vaslui, Bîrlad și Huși încă din secolul al XVIII-lea.

Industria ușoară participă cu 30,1% din valoarea producției industriale a județului.

a. *Industria confecțiilor*, ca ramură modernă, datează din anul 1949, cînd a luat ființă la Bîrlad, prin transformarea unor vechi ateliere mari, fabrica „Proletarul Roșu".

În cincinalul 1966—1970 a fost construită și dată în folosință Fabrica de confecții din orașul Vaslui (fig. 35).

Acestor două fabrici li se alătură unitățile cooperației meșteșugărești din orașele județului, ca și din alte centre.

Și această ramură industrială se dezvoltă mereu. Astfel, la Bîrlad, la Fabrica de confecții a fost construită recent o hală nouă și tot aici s-a dat în folosință un complex al cooperației meșteșugărești. O acțiune asemănătoare se desfășoară și în multe centre de comună, unde în cadrul unităților de servire a populației un loc important îl ocupă atelierele de confecții de diverse tipuri.

b. *Industria textilă* este reprezentată prin Filatura de bumbac din Vaslui (intrată în funcțiune în anul 1972) (fig. 36), prin Fabrică de vată pentru confecții (din Bîrlad), Topitoria de cînepă de la Vaslui și secția de tricotat ciorapi de la Huși, nucleul viitoarei fabrici de ciorapi de aici. Fabrica de vată din Bîrlad folosește ca materie primă diferite deșeuri ale industriei confecțiilor și a celei textile.

În cadrul industriei textile meșteșugărești funcționează în orașele județului și în unele centre de comună ateliere de dărăcit lînă, pive de bătut suman etc.

Filatura de bumbac și secțiile de covoare ale cooperației meșteșugărești și ale industriei locale din Vaslui, Bîrlad și Negrești vor spori simțitor, în următorii ani, rolul și importanța acestei activități industriale în economia județului.

https://biblioteca-digitala.ro

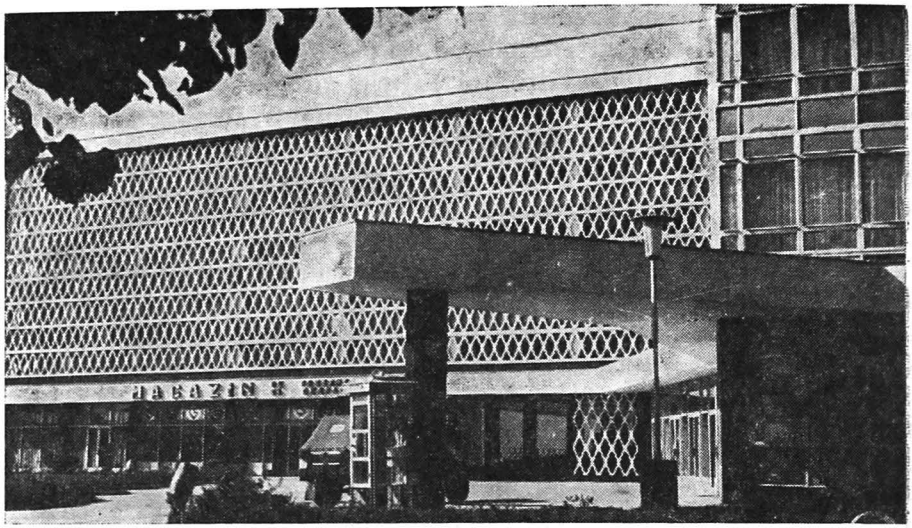

Fig. 35 — Fabrica de confecţii din Vaslui.

c. *Industria pielăriei şi a încalţămintei*, ramură de veche tradiţie în judeţ, se află încă la nivelul de organizare a atelierelor meşteşugăreşti, dintre care cele mai mari unităţi sînt reprezentate prin cooperativele „Unirea meşteşugarilor" din Vaslui şi „Progresul" din Bîrlad.

Ponderea acestei ramuri în economia judeţului se va mări considerabil prin construirea, în curînd, la Huşi, a unei fabrici de încălţăminte, modernă şi bine utilată.

d. *Industria alimentară* este una din cele mai vechi şi mai dezvoltate ramuri industriale din judeţul Vaslui. Morile de apă şi morile cu cai sînt menţionate încă din secolul al XVII-lea la Vaslui, Bîrlad şi Huşi. În decursul secolului al XIX-lea şi în primele decenii ale secolului al XX-lea au fost înfiinţate, în aceleaşi oraşe şi în unele localităţi rurale, o seamă de mori mecanice, de mărimi şi tipuri diferite. După anul 1948, multe din aceste unităţi au fost regrupate şi reutilate modern.

În rîndul acestora, menţionăm moara „Unirea" de la Bîrlad, de importanţă republicană, cu o capacitate de măciniş

https://biblioteca-digitala.ro

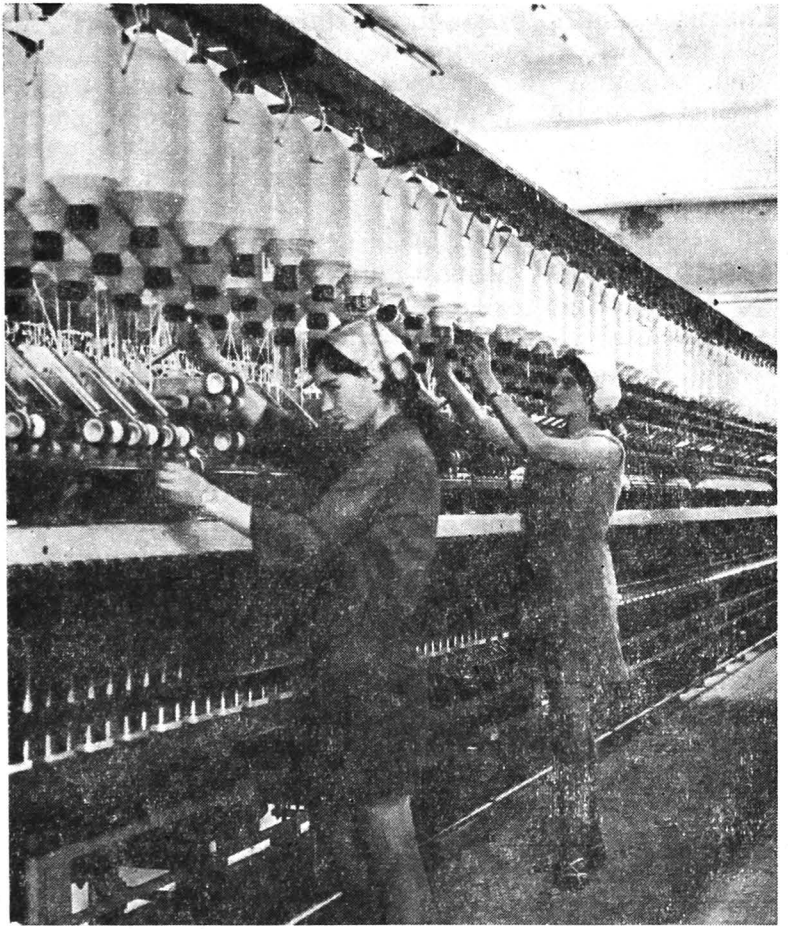

Fig. 36. — Interior de la Filatura de bumbac din Vaslui.

de 100 tone grîu în 24 ore. Tot aici mai există două unități de morărit ale I.E.I.L.

Mori de mare capacitate sînt și în orașele Vaslui și Huși, iar altele mai mici (106) răspîndite în diverse localități din județ.

https://biblioteca-digitala.ro

Fabrici de pîine există la Vaslui, Bîrlad, Huşi, Negreşti, Murgeni ş.a. Pîine a început să se producă şi în unele localităţi mai mici, ca : Vutcani, Vetrişoaia, Pungeşti, Băceşti ş.a.

Uleiuri şi grăsimi vegetale (din floarea-soarelui, soia, miez de nucă, germeni de porumb şi de grîu etc.) se produc la unitatea „Republica" din Bîrlad, iar la Vaslui se află în construcţie o fabrică de ulei din soia.

Aproape 70% din producţie o formează uleiul comestibil filtrat, restul acesteia constituindu-l uleiurile tehnice.

La Bîrlad funcţionează din anul 1910 o întreprindere pentru fermentarea tutunului cultivat în zona înconjurătoare (sudul judeţului Vaslui şi nordul judeţului Galaţi, în primul rînd), dar şi de mai departe, inclusiv din nordul Dobrogei. Această întreprindere este una din cele mai mari din ţară, în acest domeniu, ea coordonînd cultura tutunului din întregul său areal (sud-estul ţării). Din totalul producţiei, aici se prelucrează însă numai circa 50% din materialul recoltat, restul fiind trimis la alte unităţi de fermentare a tutunului din ţară. Tutunul fermentat la Bîrlad este trimis la fabricile de ţigări din Iaşi, Bucureşti, Rîmnicu Sărat, Sfîntu Gheorghe etc., iar o parte livrat la export.

Industria cărnii are ca unitate principală Întreprinderea de industrializare a cărnii din oraşul Bîrlad, la care se adaugă abatoarele din oraşele Vaslui, Huşi şi Negreşti. Fabrica de mezeluri şi preparate din carne din oraşul Bîrlad a realizat în anul 1970 o producţie de 982 tone, în peste 40 de sortimente.

Producţia de carne a fost în anul 1971 de 3 024 tone.

În acest cincinal se va construi în oraşul Vaslui un abator modern cu o mare capacitate de preparare şi depozitare a cărnii.

Industria de prelucrare a laptelui, cu centre la Vaslui, Bîrlad, Huşi şi Murgeni, a realizat în anul 1971 o producţie de 287 000 hl lapte pentru consum, 2 369 tone brînzeturi, 519 tone unt şi alte produse. Vara, cînd producţia de lapte este mai mare, o parte din materia primă se prelucrează şi în unele centre de colectare, ca : Movileni, Puieşti, Pochidia, Voineşti etc., pntru producerea de brînzeturi.

https://biblioteca-digitala.ro

Industria frigorifică este reprezentată prin două fabrici de gheață — la Vaslui și Bîrlad — care produc zilnic circa 20 tone gheață fiecare. În curînd se va construi la Vaslui un depozit frigorific pentru ouă, cu o capacitate de 20 milioane ouă anual.

Industria vinurilor și a băuturilor alcoolice, care este o ramură veche în economia județului Vaslui, dispune astăzi de un mare centru de vinificație la Huși (cu o capacitate de vinificare de 10 tone/oră și o capacitate de depozitare de 100 vagoane) și de alte centre de colectare a strugurilor și de vinificare construite la Bîrlad, Negrești, Codăești, Tîrzii-Olteneşti, Puieşti, Hoceni, Berezeni, Murgeni etc.

Vinurile produse de aceste unități, în special cele de la Huși, sînt de foarte bună calitate, multe fiind medaliate și solicitate și la export.

La Huși și în alte centre se produc și băuturi alcoolice (rachiuri din tescovină și din fructe, coniacuri etc.). Prin construirea Fabricii de coniac și vermut de la Vaslui, importanța economică a acestei ramuri va spori simțitor.

Industria meșteșugărească este reprezentată prin patru mari cooperative cu 155 de unități răspîndite în întregul cuprins al județului Vaslui, dar cu o concentrare mai însemnată în orașele Vaslui, Bîrlad, Huși și Negrești. Unele unități meșteșugărești sînt puternice și modern utilate, cum este cooperativa „Progresul" din Bîrlad, ale cărei confecții sînt expediate și la export.

Agricultura

În economia județului Vaslui producția agricolă are o pondere însemnată, ea participînd cu 43 % din venitul total.

Din totalul suprafeței județului, terenurile agricole reprezintă 77,1 %, suprafața arabilă ocupînd 49,9 %.

Prin particularitățile pe care le au aici condițiile fizico-geografice — altitudinea reliefului, fragmentarea și energia acestuia, diferențierea climatică și prezența largă a solurilor

https://biblioteca-digitala.ro

din categoria cernoziomurilor — economia agricolă are în județul Vaslui condiții bune de dezvoltare. Menționăm, de exemplu, posibilitățile optime pe care le au culturile de grîu și de porumb, mai ales pe podul teraselor, pe versanții și plaiurile dealurilor mici, în zona depresionară Negrești, în depresiunile Huși și Elan etc., cele de vii și de livezi, prezente peste tot, ca și cele de legume și zarzavaturi, în luncile Bîrladului și ale Prutului ori pe șesurile unor artere hidrografice mai mici (Vaslui, Racova, Tutova, Elan ș.a.).

Pentru valorificarea terenurilor cu pantă mai accentuată și cu degradări active, de mulți ani se aplică și aici indicațiile și măsurile preconizate de Stațiunea centrală de combatere a eroziunii solului de la Perieni.

Din anul 1955 și pînă în prezent, această stațiune a desfășurat o activitate intensă în rezolvarea problemelor legate de combaterea eroziunii solurilor, de îndiguiri, desecări și de desalinizarea terenurilor sărături oase.

La sfîrșitul anului 1972 rezultatele acestei activități se concretizau în realizarea lucrărilor complexe de combatere a eroziunii solurilor pe o suprafață de aproape 20 000 ha, în scoaterea de sub pericolul inundațiilor și a înmlăștinirilor a peste 39 000 ha teren agricol, în extinderea culturilor irigate pe 6 000 ha ș.a.

Aceeași stațiune a participat la acțiunea de modernizare a lucrărilor agricole pe terenurile în pantă, care în acest județ ocupă circa 90 % din suprafața agricolă.

Efectele acestei activități se văd nu numai în peisajul județului Vaslui — terasări, lucrări antierozionale de amănunt, plantații silvice și viti-pomicole noi, sisteme de irigații etc. —, ci și în creșterea producției la hectar obținută la toate culturile agricole și viti-pomicole.

Rezultatul acțiunii de combatere a inundațiilor și de reducere a efectelor secetei (realizarea lucrărilor de hidroameliorații din lunca Prutului și construirea de iazuri în diverse puncte ale județului) este concretizat în creșterea suprafeței terenurilor irigate, care în perioada 1971 — 1975 va depăși 35 000 ha.

https://biblioteca-digitala.ro

Structura agriculturii. În județul Vaslui agricultura a avut și are o structură complexă, la aceasta contribuind și diversitatea condițiilor fizico-geografice (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Suprafața județului după modul de folosire a terenului

Repartiția terenurilor după folosință	1960	1965	1972
Suprafață totală județ (1+2+3)	100,0	100,0	100,0
1. Teren agricol (a+e)	77,7	77,7	77,1
a. arabil	59,8	57,6	49,9
b. pășuni	11,5	12,9	18,6
c. fînețe	2,9	2,2	1,9
d. vii și pepiniere viticole	3,0	3,2	4,5
e. livezi și pepiniere pomicole	0,5	1,7	2,2
2. Păduri	12,9	12,9	12,3
3. Alte terenuri	9,4	9,4	10,6

Din întreaga producție agricolă, cea vegetală reprezintă 68,1%, iar cea animală, 31,9%.

Din suprafața agricolă, cea arabilă deținea, în 1971, 56,7%, pășunile și fînețele 15,4%, iar viile și livezile 5,3%. În ultimul deceniu, suprafața agricolă s-a micșorat cu 2 000 ha în favoarea suprafețelor forestiere. S-au produs mari prefaceri și în structura suprafețelor agricole. Astfel, terenurile arabile și fînețele naturale și-au restrîns suprafețele cu 16 000 ha și, respectiv, cu 7 000 ha, crescînd în schimb cu 12 000 ha suprafața pășunilor și cu 9 000 ha cea a culturilor pomi-viticole. Aceste modificări au fost făcute în scopul folosirii mai raționale a terenurilor, a stăvilirii activității torențiale și a alunecărilor de teren.

Cultura cerealelor. În cadrul suprafețelor cultivate cu cereale s-au înregistrat unele modificări ce pun în evidență trăsăturile modului cum se manifestă factorii naturali din această zonă care influențează agricultura. Așa, de exemplu, suprafețele cultivate cu cereale au scăzut de la 73,2 % în 1960, la 67% în 1972. Această scădere s-a făcut pe seama suprafețelor cultivate cu grîu și porumb. Totodată s-au micșorat

https://biblioteca-digitala.ro

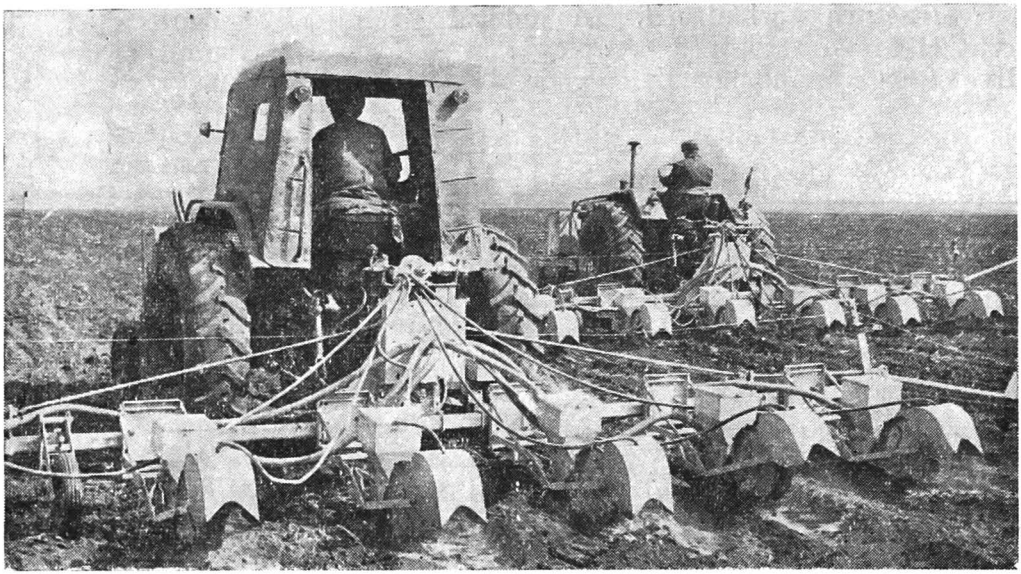

Fig. 37. — Pe una din tarlalele C.A.P. Albeşti la semănatul porumbului.

suprafeţele cultivate cu floarea-soarelui şi sfeclă de zahăr. În schimb s-au extins cele cultivate cu leguminoase pentru boabe (în special soia), de la 2,1 la 4,1 %, cu plante perene ş.a. Celelalte culturi au fost menţinute aproximativ la nivelul din 1960.

În perioada 1960—1970, creşterea producţiei medii la hectar, pe judeţ, a fost de 44,3 % la grîu (în I.A.S. 60 %) şi de 112,5 % la porumb (în I.A.S. 234,6 %). Producţiile cerealiere cele mai ridicate s-au obţinut în depresiunile Huşi şi Elan — Sărata, apoi pe valea Bîrladului şi în partea sud-estică a Colinelor Tutovei. Peste 70 % din producţia de cereale se obţine în sectorul cooperatist.

Cultura grîului şi a porumbului ocupă 96,3 % din suprafeţele cultivate cu cereale, ceea ce reprezintă 46,4 % din întreaga suprafaţă agricolă a judeţului (fig. 37).

De pe cele 79 889 ha cultivate cu grîu, în anul 1972 s-a realizat o producţie totală de 161 085 tone, iar de pe cele 121 153

https://biblioteca-digitala.ro

ha cultivate cu porumb s-a obținut o producție de 308 763 tone boabe.

Dintre cereale, în județ se mai cultivă secara, orzul și ovăzul.

În anul 1972 s-a obținut o producție totală de cereale de 476 798 tone, ceea ce reprezintă o creștere de peste 70% față de anul 1960.

Cultura plantelor tehnice. Existența unor condiții prielnice culturii plantelor tehnice în județ a permis, de multă vreme, dezvoltarea lor aici pe mari suprafețe. În anul 1960 acestea reprezentau 8,9% din suprafața arabilă. În deceniul următor s-au extins la 9,5% din terenurile arabile, producția însă crescînd mult mai mult : la cînepă s-a dublat, iar la floarea-soarelui a crescut cu 3,1%. La sfecla de zahăr, în condițiile restrîngerii suprafețelor cultivate de 2,1 ori, producția a fost micșorată numai de 1,3 ori.

Culturile de cînepă sînt mai răspîndite în bazinul hidrografic al Vasluiului, cele de floarea-soarelui și de tutun în partea sudică a Dealurilor Fălciului și în sud-estul Colinelor Tutovei. Această răspîndire este legată de existența unor condiții naturale prielnice și a unității industriale prelucrătoare de la Bîrlad.

Sfecla de zahăr se cultivă mult în bazinul superior al Bîrladului, fiind solicitată de Fabrica de zahăr de la Roman.

Legumicultura. Suprafețele acoperite cu plante legumicole ocupă 3,5% din suprafața arabilă, obținîndu-se o producție anuală de peste 88 000 tone (1972). Zonele de intense culturi legumicole se află mai ales în jurul orașelor Vaslui, Bîrlad, Huși și Negrești — pe valea Bîrladului și a Prutului. Peste 70% din producție este realizată de către unitățile cooperatiste.

Producția legumicolă satisface cerințele consumului de legume proaspete ale județului, unitățile din sud expediind mari cantități pentru idustrializare și la Fabrica de conserve din Tecuci. Intrarea de curînd în funcțiune a Fabricii de conserve din legume și fructe de la Huși va stimula și mai mult dezvoltarea acestor culturi în lunca Prutului și a Bîrladului.

https://biblioteca-digitala.ro

Viticultura. Cultura viței de vie pe teritoriul județului Vaslui datează de multă vreme. Dintr-o hartă privind răspîndirea viilor în Moldova în secolul al XIV—XVI rezultă că aici erau podgorii întinse, cele din zona orașului Huși avînd o mare extindere.

La sfîrșitul secolului trecut media suprafețelor cultivate cu vie în acest județ era de 20 ha pentru fiecare sat, soiurile cultivate fiind cele indigene (Fetească albă și neagră, Grasă, Zghihară, Frîncușă, Tămîioasă, Busuioaca neagră de Bohotin ș.a.).

După atacul filoxerei extins aici la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, soiurile indigene, distruse în foarte mare parte, au fost înlocuite cu vițe altoite din soiurile Aligotè, Riesling, Pinot gris, Cabernet, Oporto, Muscat-Hamburg, Ottonel etc. Prin altoire au fost continuate însă și soiurile indigene de renume.

Dintre podgoriile județului Vaslui, aceea de la Huși ocupă un loc deosebit, prin cantitatea și mai ales calitatea vinurilor.

Menționată documentar de la începutul secolului al XV-lea, pe vremea lui D. Cantemir ocupa în Moldova locul al doilea după aceea de la Cotnar, la Huși existînd și condiții pedoclimatice în multe privințe asemănătoare celor de acolo.

Ravagiile produse de atacul filoxerei în podgoria hușană se vede din faptul că dacă în anul 1900 existau 6 297 ha (în arealul fostului județ Fălciu), în 1915 mai erau 917 ha viță indigenă, iar, zece ani mai tîrziu, în 1925, mai rămăseseră doar 246 ha. Refacerea acestei podgorii a început foarte modest, cu viță altoită, după 1904, dar a mers încet și neorganizat. Ceva mai sistematic au decurs plantațiile de viță altoită după 1920 și bine organizat abia după 1948.

În etapa actuală numai în jurul orașului Huși există aproape 1500 ha de vie, marea majoritate fiind cultivată cu soiurile Aligotè, Fetească albă, Pinot gris, Riesling, Cabernet Sauvignon, Oporto, Muscat Ottonel, Muscat de Hamburg, Chasselas și mai puțin cu Zghihară, Coarnă neagră, Frîncușă, Alicante și Busuioaca de Bohotin (care dă un vin de culoare profirie, cu buchet și aromă deosebită).

https://biblioteca-digitala.ro

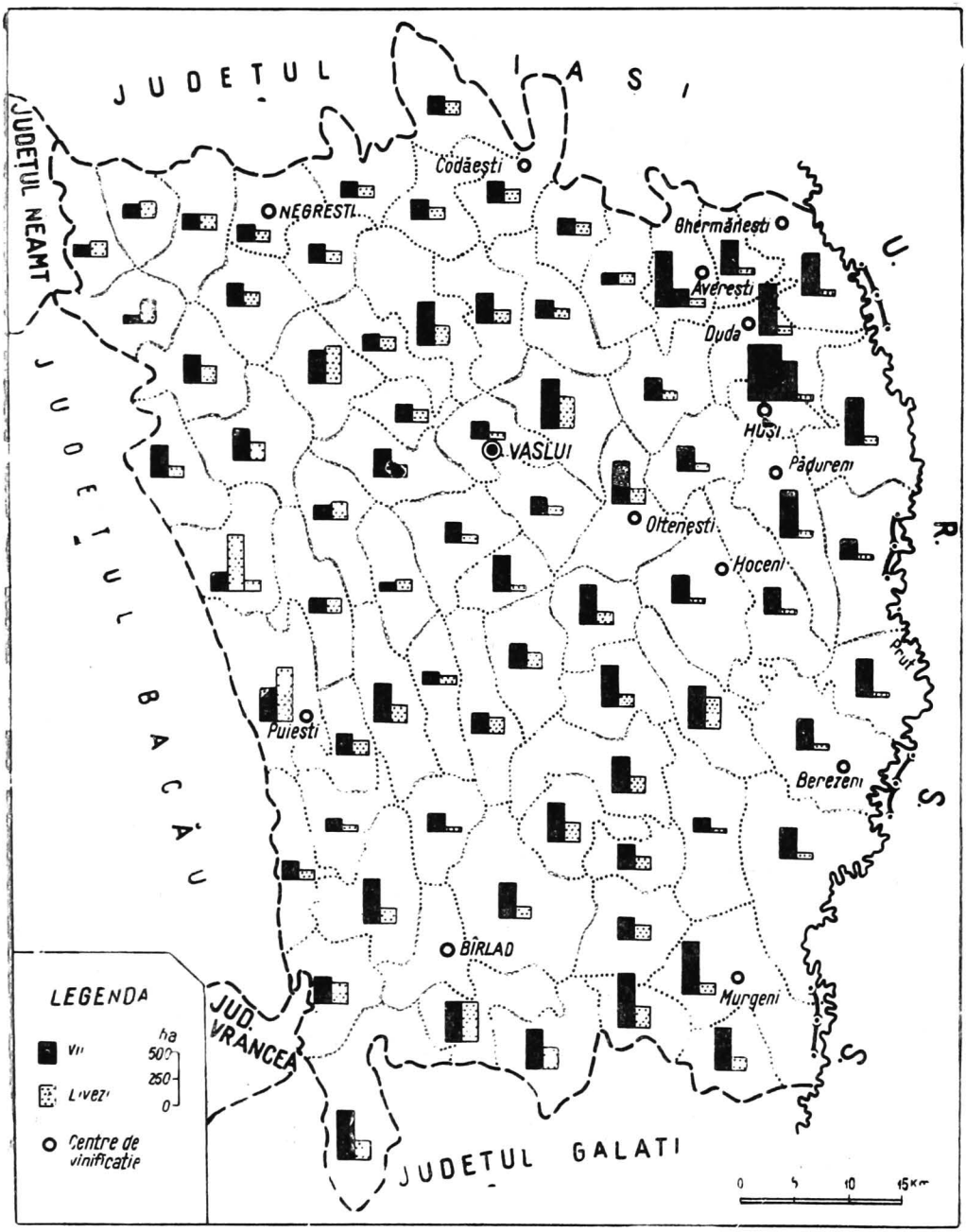

Fig. 38. — Harta repartiției suprafețelor cultivate cu vii și livezi în anul 1971 (după V. B ă i c a n).

https://biblioteca-digitala.ro

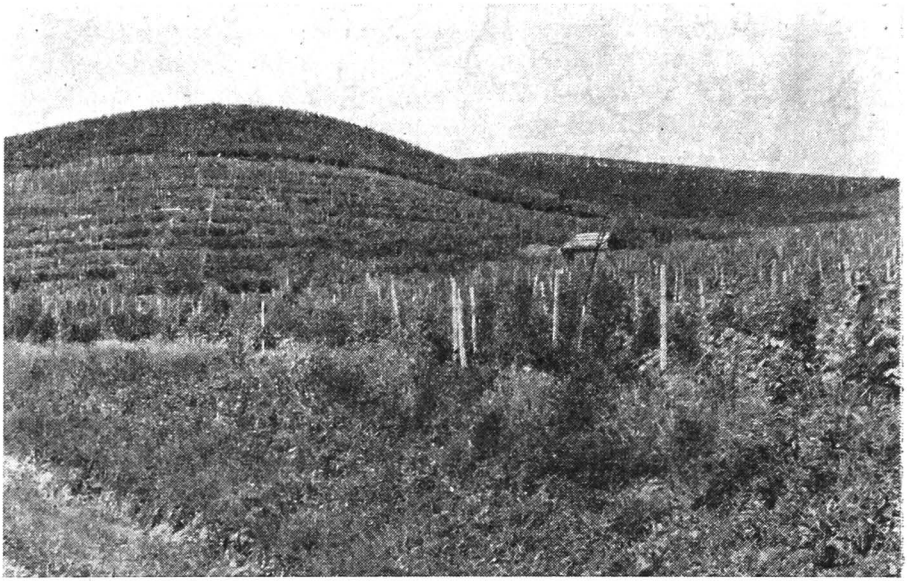

Fig. 39. — Noi plantații viticole pe valea Racova, în apropiere de satul Hîrsoveni (foto I. Gugiuman).

Conținutul în zahăr la majoritatea soiurilor variază între 145 și 250 grame la litru de must, iar tăria alcoolică a vinurilor este de 9°—14°2.

În anii cu condiții climatice favorabile, producția la hectar în podgoria Huși, ca dealtfel și în celelalte podgorii mai noi din județ, depășește 12 000 și chiar 15 000 kg struguri.

Calitatea vinurilor din podgoria Huși, solicitate mult și la export, este atestată și de marele număr de medalii (de argint și de aur) pe care le-a obținut, îndeosebi din anul 1955 încoace, la diverse concursuri pe țară ori regionale.

În ultimii 20 de ani, renumitei podgorii a Hușilor i s-au adăugat altele, ca cele din jurul localităților Averești și Vutcani, Tîrzii și Oltenești, Perieni și Ivești, ori de la Țuțcani și Blăgești, Șuletea, Măluș'eni, Ivănești, Hîrsoveni (fig. 39), Pădureni, Văleni etc.

https://biblioteca-digitala.ro

Pe întregul județ, suprafața ocupată de culturi de viță de vie și pepiniere viticole se ridica la peste 20 000 ha. În perioada 1971—1975 este prevăzut ca suprafața podgoriei vasluiene să fie sporită cu 5 000 ha, în felul acesta viile și pepinierele viticole ajungînd să ocupe circa 6% din suprafața agricolă a județului.

Pomicultură. Cultura pomilor fructiferi este de asemenea o activitate cu mari perspective în județul Vaslui. În trecut, această cultură ocupa suprafețe mici, deși livezile erau numeroase. Ritmul de dezvoltare a culturii pomilor fructiferi după 1948 a făcut ca astăzi suprafața ocupată cu livezi organizate să reprezinte 2,2% din întinderea terenurilor agricole. Pînă în anul 1975, suprafața culturilor de pomi fructiferi va ajunge cel puțin la 10 000 ha.

În structura livezilor, cei mai numeroși sînt prunii (43,3% din suprafață) și merii (20%), apoi nucii, cireșii și vișinii.

Cele mai multe livezi organizate sînt tinere, intrate recent în producție. Ele se întîlnesc peste tot, dar mai ales în zona localităților Huși, Duda, Bunești, Averești, Deleni, Vutcani, Vinderei, Grivița, Iveşti, Perieni, Puiești, Tutova, Voinești, Deleşti, Costeşti, Gîrceni, Ivăneşti, Todireşti, Zăpodeni, Tanacu etc.

Cea mai mare parte din producția livezilor se consumă proaspătă (peste 70%), iar restul se prelucrează la centrele de semiindustrializare din Vaslui, Bîrlad și Huși. În viitor, o parte din producția de fructe va fi prelucrată la fabrica de conserve ce se va construi la Huși.

Extinderea recentă a culturilor de nuc (pentru fructe și lemn), de tipul livezilor masive, ca cele de la Fruntișeni (comuna Grivița), se face și pentru asigurarea materiei prime superioare necesare fabricilor de mobilă.

Creșterea animalelor. Această ramură ocupă în economia județului Vaslui un loc important, ea participînd cu 31,9% din valoarea producției agricole globale. Baza furajeră este formată atît din fînețe și pășuni (15,4% din suprafața terenurilor agricole), cît și din produsele unor culturi agricole

https://biblioteca-digitala.ro

(porumb furajer, borceag etc.). Pentru asigurarea hranei animalelor din complexele şi crescătoriile zootehnice mai mari este prevăzut a se construi la Fălciu o fabrică de furaje combinate. Pe lîngă îmbunătăţirea bazei furajere, sînt preocupări permanente pentru profilarea unităţilor agricole în creşterea animalelor de mare randament economic. Încă din anul 1969 s-au luat măsuri de concentrare a efectivelor animaliere, de profilare a unităţilor zootehnice pe anumite specii şi de creştere a animalelor în sistem industrial. Deja au fost date în folosinţă Complexul de îngrăşare a berbecuţilor de la Rîşeşti şi Complexul de creştere şi îngrăşare a porcilor de lîngă Bogdăneşti (Fălciu). De asemenea sînt în curs de realizare complexele de creştere a vacilor de la Negreşti, Huşi, Fălciu, Berezeni, Murgeni şi Olteneşti, îngrăşătoria pentru tineret taurin de la Costeşti, un complex avicol la Vaslui ş.a.

Din cele aproape 126 000 de *bovine* (1972), 10,6 % aparţin întreprinderilor agricole de stat, 54,8 % unităţilor agricole cooperatiste, restul fiind crescute în gospodăriile membrilor C.A.P.

Densitatea la 100 ha este de circa 33 de capete, deci sub media pe ţară (40,7/100 ha în 1972) (tabelul nr. 3).

În structura fondului animalier s-au produs şi în acest judeţ prefaceri însemnate. Astfel, rasa locală de bovine (Sura de stepă) a fost ameliorată şi în bună parte înlocuită cu Bălţata românească ori cu rasa Brună şi altele.

Porcinele (131 700 de capete) sînt crescute în majoritate (66,4 %) în gospodăriile individuale, 19,2 % în unităţile agricole cooperatiste, iar 14,4 % în I.A.S. Dintre rasele de porcine, mai răspîndite sînt: Marele alb, Basna şi Landrase.

Ovinele sînt mai numeroase (peste 535 000 de capete în 1972). Dintre acestea, cele mai multe (57,3 %) sînt oi cu lînă fină şi semifină — Merinos, Ţigaie, Stogoşă, Spancă.

Aproape jumătate din acest efectiv este crescut în gospodăriile membrilor cooperatori. Cele mai numeroase oi se cresc pe valea Prutului şi a Bîrladului, în sudul Colinelor Tutovei şi în depresiunile Huşi şi Elan — Sărata.

Sectorul zootehnic din judeţul Vaslui mai cuprinde caprine (11 900 de capete,) cabaline (10 200 de capete), diferite păsări

https://biblioteca-digitala.ro

(1 337 000), în special găini, iar în lunca Prutului și a Bîrladului se cresc și numeroase palmipede (gîște și rațe).

Noul ritm de dezvoltare a zootehniei va crea acestei ramuri posibilitatea de a-și spori importanța ei în economia agricolă.

Tabelul nr. 3

Numărul animalelor la 100 ha în anul 1972 (densitatea la bovine și ovine s-a raportat la suprafața agricolă, cea a porcinelor la suprafața arabilă)

	Bovine	Porcine	Ovine și caprine
R.S.România	40,7	90,4	105,8
Jud. Vaslui	33,1	44,4	144,4

Zonele de producție agricolă. Din analiza condițiilor naturale ale județului, a modului de folosință a terenurilor agricole și a structurii producției agricole, a gradului de specializare a forței de muncă din această ramură a economiei și a perspectivelor de dezvoltare în viitor, se pot delimita următoarele zone agricole :

I. *Zona agricolă mixtă*, caracterizată prin dominanța culturilor cerealiere, a culturilor viti-pomicole, a plantelor tehnice și a creșterii animalelor, în special porcine și păsări. Această zonă este extinsă în special în zona depresionară a Negreștilor, pe culoarul Bîrladului mijlociu, în Colinele Tutovei, depresiunile Huși și Elan — Sărata și în bazinul superior al Horincii. Parțial acoperă și sectoare din Dealurile Fălciului.

II. *Zona legumicol-animalieră* sau *zona agricolă preorășenească* dezvoltată îndeosebi în jurul orașelor de aici, ca și în luncile rîurilor Prut și Bîrlad.

Structura culturilor din această zonă este strîns legată de necesarul alimentar zilnic (mai ales) al populației urbane : legume, zarzavaturi, vaci pentru lapte, porci, păsări, ca și fructe și struguri.

https://biblioteca-digitala.ro

III. *Zona pomi-viticolă şi de cultură a cerealelor*, bine reprezentată pe valea Tutovei şi a Racovei, în Dealurile Fălciului, pe valea Crasnei şi a Lohanului, pe valea Similei etc. În această zonă, pe lîngă culturile pomicole, viticole şi cerealiere, un loc important ocupă şi creşterea animalelor (în special bovine şi ovine). O ocupaţie cu veche tradiţie o formează şi apicultura, iar iazurile de pe teritoriul comunelor Boţeşti, Lipovăţ şi Alexandru Vlahuţă sînt importante puncte piscicole.

Vînatul este abundent în judeţul Vaslui, atît în zona pădurilor (mistreţi, cerbi, căprioare, jderi, pisici sălbatice, veveriţe etc.), cît şi în cea de silvostepă şi de stepă (bursuci, lupi, vulpi, iepuri, prepeliţe, potîrnichi ş.a.). În lunca Prutului şi în cea a Bîrladului se mai vînează gîşte şi raţe sălbatice, lişiţe etc.

Extinderea reţelei de iazuri va duce şi la dezvoltarea pescuitului sportiv.

Căile de comunicaţie şi transporturile

Pe teritoriul actual al judeţului Vaslui s-au organizat, de timpuriu, pe văile Bîrladului şi Prutului, importante căi de comunicaţie de interes local, regional, naţional şi internaţional.

Orientarea generală a reţelei căilor de comunicaţie este de la nord spre sud, avînd densitatea maximă în zona centrală a judeţului. Asemenea orientare şi repartiţie a densităţii căilor de comunicaţie este determinată, pe de o parte, de particularităţile reliefului, iar pe de altă parte de densitatea populaţiei şi de necesitatea circulaţiei produselor.

Căile ferate au apărut pe teritoriul judeţului în anul 1872, cînd oraşul Bîrlad a fost racordat la reţeaua feroviară naţională. Astăzi, lungimea căilor ferate este de 247 km, ceea ce dă o densitate de 46,6 km/1 000 km².

Căile ferate din acest judeţ au fost construite în etape diferite: sectorul Tecuci—Bîrlad a fost dat în exploatare în anul 1872; Bîrlad—Vaslui în 1882; Bîrlad—Galaţi în 1895; Crasna—Huşi în 1890 ca linie ferată îngustă, iar în 1937 ca linie normală; Zorleni—Bogdăneşti (Fălciu) în 1926, iar sec-

https://biblioteca-digitala.ro

torul Buhăiești—Roman în anul 1917. Încă din anul 1900 s-au efectuat studii pentru construirea liniilor ferate Bacău—Bîrlad (pe valea Tutovei) și Vaslui—Bacău (pe valea Racovei).

În anul 1970 au fost transportate pe căile ferate din județ și pentru județ 2 075 000 tone mărfuri, cu 18 % mai mult decît în anii precedenți, din care 1 552 000 tone reprezentau mărfuri intrate în județ.

Dintre produsele expediate, ponderea cea mai mare au avut-o cerealele (26,5 %), sfecla de zahăr (6,7 %) și produsele alimentare (20 %).

Locul cel mai important între mărfurile care intră în județ revine produselor de cariere și de balastiere (52,9 %), urmînd materialele de construcții (10,9 %) și produsele petroliere (7 %).

Căile rutiere cuprind 244 km șosele naționale (din care 152 km sînt modernizate) și 2 047 km șosele de interes județean și comunal (din care 38 km sînt modernizate). Este prevăzut ca pînă în anul 1975 să se modernizeze încă 140 km de șosele.

Din punctul de vedere al densității rețelei rutiere (432,2 km/1 000 km²), județul Vaslui depășește media țării (325,5 km/1 000 km²), însă valoarea densității șoselelor modernizate (35,4 km/1 000 km²) este sub media pe țară (50,4 km/1 000km²).

Pentru compensarea unor lipsuri care încă mai există în răspîndirea căilor ferate, au fost modernizate unele drumuri naționale, cum sînt cele din Colinele Tutovei (Bîrlad—Puiești—Dragomirești — Bacău; Vaslui — Ivănești — Dragomirești — Bacău), din dealurile Podișului Central Moldovenesc (Vaslui—Solești—Poieni—Iași) și din Dealurile Fălciului (Crasna—Huși—Albița), ca și drumul județean Vaslui—Buhăiești—Negrești—Băcești—Roman, cu ramificație de la Buhăiești și spre Iași.

Prin teritoriul județului Vaslui trece drumul național D.N. 24 (care este și internațional — E. 20 — Tecuci—Bîrlad—Crasna—Huși) care duce spre punctul de frontieră Albița, asigurînd astfel legătura rutieră și cu U.R.S.S.

Pentru satisfacerea cerințelor de circulație a mărfurilor și a populației pînă în cele mai îndepărtate colțuri ale județului, este prevăzută extinderea an de an a acțiunii de modernizare a șoselelor, astfel încît să se poată circula cu mijloacele auto în orice perioadă a anului și pe orice fel de stare a vremii.

https://biblioteca-digitala.ro

OBIECTIVELE TURISTICE

Fără a avea bogăţia de obiective turistice care există în alte părţi ale ţării, acestea nu lipsesc însă nici în judeţul Vaslui.

Putem spune mai degrabă că ele nu sînt încă îndeajuns de cunoscute şi de valorificate.

O enumerare sumară a acestor obiective ne va arăta că şi în acest judeţ potenţialul turistic este destul de mare şi de variat.

Obiective turistice naturale. Deşi înălţimea reliefului din cuprinsul judeţului Vaslui nu depăşeşte nicăieri 500 m, totuşi sînt numeroase dealurile şi masivele deluroase cu înfăţişare frumoasă şi mai ales cu posibilităţi de belvedere asupra regiunilor din jur.

Între acestea amintim :

— dealul Chiţoc (262 m), situat la sud de confluenţa pîrîului Racova cu rîul Bîrlad, de unde se deschide în faţa drumeţilor una din cele mai interesante şi variate privelişti asupra oraşului Vaslui, ca şi asupra văilor Bîrlad, Racova şi Vaslui, cu mulţimea lor de sate şi de codri răspîndiţi pe culmea dealurilor. Accesul pînă sus este relativ uşor;

— plaiul de la obîrşia pîrîului Lohan (380—400 m) mărginit spre nord de liziera întunecată a codrilor Moşnei şi ai Crasnei, spre est de abruptul care coboară spre larga desfăşurare a dealurilor joase şi a luncii Prutului, iar spre vest privirea cuprinde lunca plină de bălţi a Crasnei şi codrii care se prelungesc pînă jos în vale;

— înşeuarea de la Dobrina (250 m), peste care trece calea ferată şi şoseaua modernizată ce duce spre Huşi, de unde se poate admira, jos în vale, aşezat ca într-un amfiteatru, acest străvechi oraş moldovenesc, înconjurat aproape peste tot de podgorii şi de livezi;

https://biblioteca-digitala.ro

— dealul Rediu Mîrzacului (273 m), ce se înalță pe stînga cursului mijlociu al pîrîului Elan, de pe care se poate cuprinde cu privirea toată Depresiunea Elan—Sărata, lunca Prutului și rama de dealuri înalte dinspre nord, nord-vest, vest, sud-vest și sud, pînă dincolo de Murgeni;

— de pe dealul Ciomaga (307 m), aflat la vest de Murgeni și mai ușor de ajuns pe plaiul lui, se pot vedea spre nord larga răspîndire de culmi deluroase și de văi din Depresiunea Elan—Sărata, iar către sud valea plină de sate și de livezi a Horincii;

— de la marginea de nord-vest a Dealului Mare—Bîrlad (216 m) avem cea mai cuprinzătoare priveliște asupra celui mai vechi și mai mare oraș din Moldova de jos, ca și asupra văii mijlocii a rîului Bîrlad și asupra Colinelor Tutovei, cu cîmpiile, codrii și mulțimea lor de sate;

— de pe muchia dealului Rugăria—Ivănești (485 m) a dealului Cheia—Broșteni (478 m) sau a dealului Cetățuia—Poienești (484 m), care străjuesc spre sud valea mijlocie a Racovei, se are o privire de ansamblu asupra întregului bazin al acestei văi, inclusiv asupra luciului argintiu al lacului de la Pușcași;

— de pe dealul Ursoaia (437 m), pe lîngă care trece șoseaua recent modernizată ce duce de la Vaslui la Bacău, se poate admira un peisaj asemenea celui din Obcinile Bucovinei, cu dealuri înguste, înalte și împădurite sus pe culmi, cu învălmășeli de nori pe cerul de deasupra obîrșiei pîraielor Tutova, Racova și Stemnic, cu sate aciuate în hîrtoape și cu coloritul divers nuanțat al ogoarelor, livezilor și văilor;

— alte cîteva puncte de belvedere există pe coasta de pe dreapta văii Bîrladului superior, de unde se pot vedea așezările din luncă și de mai departe — Băcești, Dumești, Negrești, gara Buhăiești, ca și vasta întindere a codrilor și a poienilor ce acoperă platourile și plaiurile Podișului Central Moldovenesc, dinspre nord;

— de la Movila lui Burcel (283 m) se văd cea mai mare parte a văilor Vaslui, Dobrovăț și Dumasca, comuna Codăești ca și satul Emil Racoviță (cu casa memorială „Emil Racoviță") (fig. 40).

https://biblioteca-digitala.ro

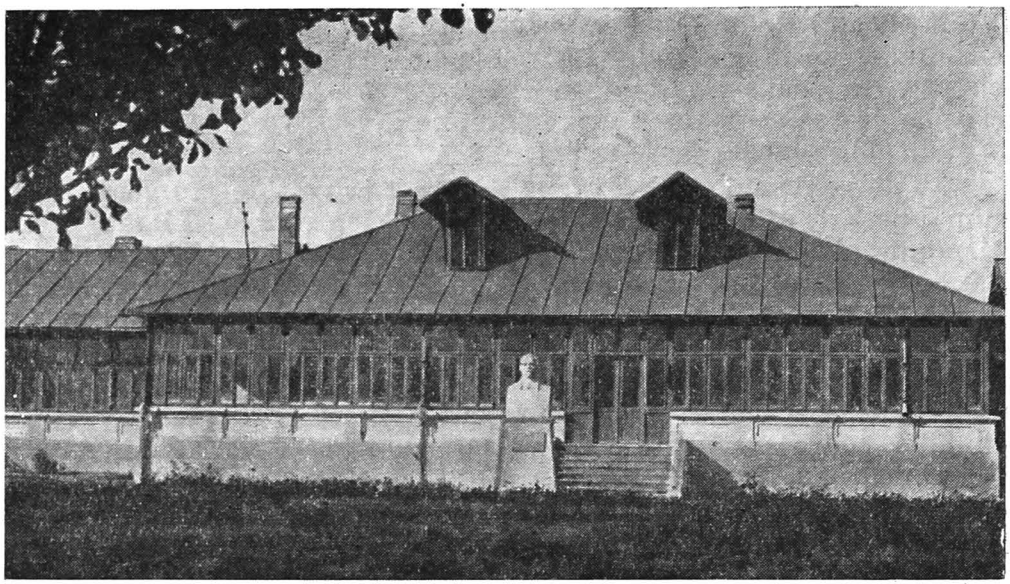

Fig. 40. — Casa memorială „Emil Racoviță".

Pe lîngă dealurile cu înălțimi semețe de pe care putem admira și contempla îndelung policromia peisajelor vasluiene, există și numeroase suprafețe de teren acoperite cu codri merei, prin care pot hălădui zile întregi drumeții doritori de multă umbră, liniște și aer întremător.

Așa sînt pădurile de la izvoarele Crasnei și Elanului, de pe dealurile Mînăstirei și Bujorenilor — prin care trece șoseaua Murgeni—Bîrlad — , cele de la izvoarele Tutovei, Similei, Racovei, Budei și Bîrladului etc. Pe drumuri și pe poteci de puțini știute se poate ajunge ușor în desișul lor, iar satele cu gospodari totdeauna primitori se află la mică depărtare.

În decorul natural a început să-și facă loc mereu mai mult și unda argintie a iazurilor, ca cele din preajma satelor Gugești și Boțești, Lipovăț și Valea Grecului, a orașelor Negrești și Huși, ori a celor care acum se construiesc nu departe de Vaslui și de Solești.

https://biblioteca-digitala.ro

Tot din categoria obiectivelor turistice naturale fac parte şi arborii seculari, rezervaţiile vegetale şi cele geologice.

Dintre acestea menţionăm :

— plopul uriaş din apropierea satului Rafaila, spre izvoarele Budei, a cărui circumferinţă a trunchiului depăşeşte 13 metri şi care este declarat monument al naturii ;

— stejarul multisecular de la marginea nordică a satului Grumezoaia, din Depresiunea Elanului ;

— stejarul secular de lîngă satul Stîncăşeni din Colinele Tutovei ;

— rezervaţia silvică Hîrboanca, de la sud-vest de satul Brăhăşoaia, din lunca Bîrladului, cu multe exemplare de stejar brumăriu, stejar pufos şi gorun ;

— rezervaţia silvică de lîngă gara Bălteni, în care creşte un arbust pitic numit voniceriu (*Evonymus nanus*), declarat monument al naturii ;

— crîmpeiul de stepă pontică de la obîrşia pîrîului Hulubăţ, afluent pe stînga al Elanului ;

— punctul fosilifer de lîngă satul Măluşteni — rîpa văii Româneasa — unde marele geolog şi paleontolog I. Simionescu a identificat şi descris un mare număr de resturi de mamifere care au trăit în Podişul Moldovei spre sfîrşitul pliocenului ;

— punctul fosilifer Hulubăţ de la marginea nordică a oraşului Vaslui, unde s-au descoperit multe resturi de animale vertebrate de vîrstă cuaternară ;

— punctul fosilifer de la marginea de nord şi de sud a satului Pogăneşti (pe Prut), unde apar, în cariere deschise, ultimele depozite de gresie calcaroasă ale sarmaţianului mijlociu ;

— punctul fosilifer de la izvoarele pîrîului Valea Seacă (spre sud-est de localitatea Hoceni), unde s-au descoperit pentru prima dată, în vara anului 1938, strate calcaroase de vîrsta sarmaţianului superior ;

— punctul fosilifer de la Mînzaţi (Colinele Tutovei), unde s-au descoperit cele mai complete schelete vechi de elefant gigant din România, care se păstrează la muzeul „Gr. Antipa" din Bucureşti ;

— la Nuţasca-Ruseni — pe valea Tutovei, la sud-est de tîrgul Plopana (jud. Bacău), cu largă răspîndire şi spre est, pe

https://biblioteca-digitala.ro

teritoriul județului Vaslui — s-a descoperit un strat consolidat de cenușă vulcanică provenită din erupțiile care s-au produs în a doua jumătate a erei terțiare în Carpații Orientali și care a fost numit stratul cu cinerite de la Nuțasca-Ruseni;

— punctul fosilifer de lîngă satul Rîșești (pe Prut) unde, în carierele de prundiș deschise în terasa inferioară a acestui rîu, s-au găsit și se găsesc mereu resturi de mamut (măsele, cranii, fildeși, femure etc.), de la sfîrșitul glaciației cuaternare;

— pe Dealul Mînăstirii (în zona satelor Brădicești și Bursuci), ca și pe dealul Ciomaga există la suprafața terenului mari cantități de prundișuri roșietice, folosite în construcții și la șosele, numite prundișuri de Bălăbănești, după numele satului din nordul județului Galați unde se află în cantități foarte mari și care au fost aduse aici de rîurile care străbăteau Podișul Moldovei la începutul cuaternarului, venind dinspre Carpați.

Obiective turistice de natură antropogenă. Teritoriul județului Vaslui este foarte bogat în urme de așezări și cetăți de pămînt care atestă prezența omului și a activității acestuia din cele mai vechi timpuri.

Amintim doar cîteva:

— stațiunile neolitice de la Poienești (pe valea Racovei), de la Gîrceni (la sud-est de Băcești), de la Perieni (nord-vest de orașul Bîrlad), din vatra orașului Huși, de la Curteni și Tîrzii;

— movila Răbîia, folosită și ca cetate de pămînt, de lîngă satul Albița, ca și cetatea de pămînt de la marginea orașului Bîrlad;

— cetatea dacică de la marginea nordică a satului Arsura (Huși).

Nu lipsesc nici obiectivele istorice — mai vechi și mai noi.

Astfel, în orașul Vaslui se află ruinele Palatului domnesc și biserica Sf. Ioan Botezătorul (fig. 41), construită pe timpul lui Ștefan cel Mare, apoi mausoleul lui Peneș Curcanul și al dorobanților eroi de la Plevna; la Bîrlad există două biserici din secolul al XVII-lea, iar la Huși se află Palatul domnesc (refăcut) din secolul al XV-lea și Biserica domnească din secolul al XVI-lea, fostă pînă nu de mult sediu al episcopiei Hușilor.

https://biblioteca-digitala.ro

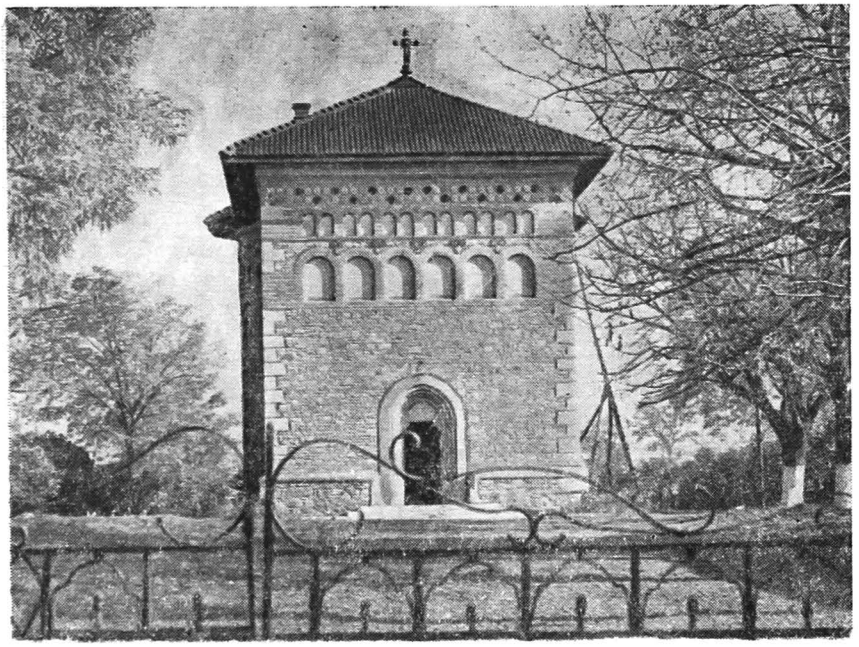

Fig. 41. — Biserica domnească Sf. Ioan Botezătorul.

În județ este tîrgul Fălciu care datează din secolul al XIII-lea și sătuceanul Docolina (la sud de gara Crasna), fost tîrg și loc de popas pe vechiul drum de țară ce lega orașul Iași de Brăila și Galați, decăzut după anul 1872, odată cu construirea căii ferate Tecuci—Bîrlad—Iași.

Pe rîul Bîrlad sînt două poduri vechi de piatră, unul la Cănțălărești (din 1635) și altul la vest de satul Roșiești („Podul Doamnei"), construit în anul 1841 (fig. 42).

Peste tot în județ există numeroase biserici din lemn (26 la număr), care atestă și vasta întindere din trecut a codrilor de aici, ca și absența carierelor cu piatră bună pentru construcții. Nu lipsesc nici mănăstirile vechi, ca aceea de la Florești.

În anii orînduirii socialiste s-a început organizarea de case memoriale, atît în orașele de aici (Vaslui, Bîrlad, Huși) (fig. 43), cît și în unele localități rurale (Solești, Emil Racoviță etc.).

https://biblioteca-digitala.ro

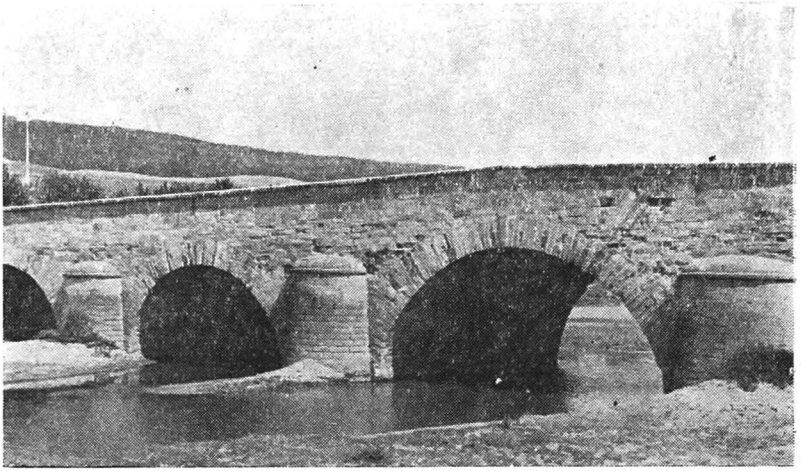

Fig. 42. — „Podul Doamnei" de pe rîul Bîrlad, la sud de Crasna (foto I. Gugiuman).

La Huşi şi la Bîrlad funcţionează cîte un muzeu complex de mare importanţă ştiinţifică şi altul este în curs de organizare în oraşul Vaslui.

În toate oraşele judeţului şi chiar în unele centre rurale (Murgeni, Emil Racoviţă) există statui închinate personalităţilor care s-au ridicat de pe aceste meleaguri, ori au poposit mai multă vreme prin ţinuturile Vasluiului, ca: Ştefan cel Mare (fig. 44) şi actorul satiric Const. Tănase (la Vaslui), D. Cantemir, Al. I. Cuza, M. Kogălniceanu (la Huşi), Gh. Roşca-Codreanu (la Bîrlad) ş.a.

Dintre obiectivele de interes turistic construite ori înfiinţate recent în judeţul Vaslui, amintim: noul complex civic din sectorul central al oraşului Vaslui, cu statuia lui Ştefan cel Mare, Fabrica de mobilă şi Filatura de bumbac (tot din Vaslui), motelul „Moara Grecilor" (de la nord de oraşul Vaslui), gara nouă, complexul şcolar şi Fabrica de rulmenţi din Bîrlad; tot aici s-a construit şi un ştrand, iar în parcul oraşului se află o grădină zoologică.

https://biblioteca-digitala.ro

Fig. 43.— Casa memorială „Gh. Gheorghiu-Dej" din oraşul Bîrlad.

În oraşul Huşi se poate vedea noul sediu al Consiliului popular orăşenesc, liceul „Cuza Vodă", vechea şcoală de viticultură (azi liceu agricol) şi centrul de vinificaţie.

Un element nou de peisaj îl constituie şi şoselele modernizate care străbat în toate direcţiile teritoriul judeţului Vaslui, mergînd spre Iaşi (de la Vaslui cu două trasee : prin Buhăieşti—Bîrnova şi prin Soleşti—Poieni), Bacău, Tecuci, Huşi (şi mai departe, prin punctul de frontieră Albiţa, spre Chişinău—U.R.S.S.), Roman, Murgeni—Fălciu, Bereşti—Galaţi etc.

Cîteva trasee turistice. Pentru a putea vizita obiectivele de interes turistic şi instructiv-educativ din judeţul Vaslui există numeroase trasee, dintre care amintim :

https://biblioteca-digitala.ro

Fig. 44. — Vaslui, statuia lui Ştefan cel Mare.

https://biblioteca-digitala.ro

1. Traseul Bîrlad—Vaslui—Iaşi, care de la Vaslui am văzut că are două variante — una pe valea pîrîului Vaslui, pe la Soleşti şi pe lîngă Codăeşti, iar alta de la Vaslui apucă pe valea Bîrladului pînă la gara Buhăieşti şi de aici în sus pe valea pîrîului Rebricea pînă la Grajduri şi Iaşi, mergînd aproape paralel cu calea ferată.

Cu rezultate turistice mai bune este folosirea şoselei asfaltate şi transportul cu autobuzul sau cu autoturismele. În afară de oraşele Bîrlad şi Vaslui cu mulţimea lor de obiective turistice (case memoriale, muzee, biserici şi şcoli vechi, şcoli şi spitale noi, fabrici impunătoare de interes republican, parcuri etc.), pe acest traseu se mai pot vizita : motelul de la Moara Grecilor şi cel de la Sîrbi, apoi bufetul „Stîna Costeşti" (fig. 45) şi în preajma acestuia „Podul Doamnei" ; imediat la sud de gara Crasnei, unde şoseaua traversează în curmeziş lunca şi apa rîului Bîrlad se poate vedea sătuceanul Docolina, unde se spune că boierii moldoveni l-au întîlnit pe Petru Rareş şi l-au condus cu alai la Suceava, înscăunîndu-l domn.

La sud de Vaslui, pe Bîrlad, se poate vedea locul istoric numit „Podul Înalt", unde în anul 1475 Ştefan cel Mare a biruit uriaşa armată turcească de sub comanda lui Hadîm Suleiman Paşa ; tot de la Vaslui, dar pe rîul Vaslui la circa 12 km spre nord se află satul Soleşti cu casa memorială Rosetti — Solescu (unde se află mormîntul Elenei Cuza) şi nu departe de aici se vede profilîndu-se pe deal *Movila lui Burcel*, cu poteci de acces care pleacă din şosea ; cu o scurtă abatere spre apus, se ajunge în comuna Codăeşti şi de aici la casa memorială „Emil Racoviţă".

Reîntorşi la şosea, luăm calea spre nord, către Iaşi, trecînd prin satul Poiana, de pe fosta moşie a spătarului moldovean Nicolae Milescu zis Cîrnu (născut la Mileşti, actualul sat Fereşti).

Din gara Buhăieşti se merge, tot pe şoseaua asfaltată sau pe calea ferată, pe valea superioară a Bîrladului, prin oraşul

https://biblioteca-digitala.ro

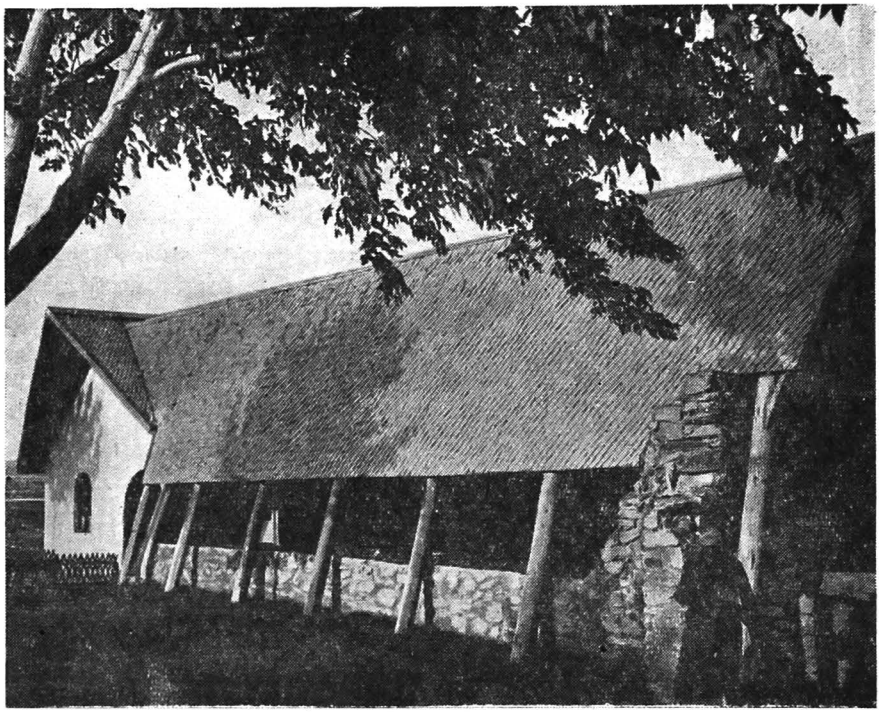

Fig. 45. — Locul de popas „Stînca Costeşti".

Negreşti şi tîrgul Băceşti de unde, urcînd în serpentină, coborîm în valea Siretului, la Roman.

2. Un traseu bogat în obiective turistice este şi acela care pleacă din dreptul gării Crasna spre Huşi, cu aşezarea lui pitorească, cu vii şi livezi care coboară pînă în cartierele mărginaşe ale oraşului şi cu mulţimea lui de locuri, realizări şi amintiri istorice.

De aici şoseaua modernizată duce spre podul de la Albiţa, către Chişinău (U.R.S.S.), şi cu ramificaţie spre Răducăneni şi Iaşi, iar alta, în curs de modernizare, coboară de la Huşi pe la marginea de apus a luncii Prutului, trecînd prin satul Stăni-

https://biblioteca-digitala.ro

leşti, pe lîngă Vetrişoaia, prin satul mare şi bogat Berezeni — în preajma căruia bălţile par un crîmpei din Delta Dunării, apoi ajunge în tîrguşorul cu rezonanţă istorică veche, Fălciu, apucînd către apus spre Murgeni şi Bîrlad.

3. Traseul Vaslui — Puşcaşi — Ivăneşti — Bleşca — Dragomireşti—Bacău va fi foarte curînd cel mai frecventat de turişti, la aceasta contribuind, pe lîngă policromia peisajului natural, şi luciul marelui lac din dreptul satului Puşcaşi, ca şi posibilitatea ce o au vizitatorii de a admira de pe dealul Albina, îndeosebi primăvara şi toamna, un peisaj de obcine şi de coline, cu vii şi livezi, cum rar există pe un spaţiu aşa de restrîns ca aici.

4. Alte terase, deocamdată mai puţin spectaculoase, dar cu multe obiective interesante, sînt cele care pleacă din oraşul Bîrlad spre Perieni—Puieşti—Dragomireşti—Bacău, mergînd în cea mai mare parte pe valea pîrîului Tutova; tot din Bîrlad pornind, este traseul care duce prin Zorleni către Murgeni şi tîrgul Fălciu.

Din oraşul Huşi un traseu, cu şosea încă nemodernizată, duce în sus pe valea superioară a Lohanului şi a Crasnei, coborînd în valea pîrîului Vaslui lîngă satul Coropceni, iar altul, prin Tătărăni, către satele cu multe iazuri şi codri întinşi — Gugeşti şi Boţeşti.

Din Huşi sau de la Murgeni se poate străbate în lung valea Elanului, cu aspectul ei de stepă încă bine conservat.

Şi aceasta nu este totul, pentru că şosele şi drumuri comunale bine gospodărite ne dau putinţa să ajungem în locuri de puţini vizitate, toate cu frumuseţea, cu istoria, cu bogăţia şi cu farmecul lor, mereu mai atrăgător, de la un loc la altul.

Iată deci că teritoriul judeţului Vaslui are multe şi variate obiective turistice (fig. 46). Peste tot realizările noi dovedesc avînt şi pricepere în construcţia vieţii socialiste, hotelele turistice din oraşele Vaslui, Bîrlad şi Huşi asigurînd drumeţilor loc de adăpost şi hrană, spiritul de gazde primitoare al moldovenilor fiind prezent peste tot.

https://biblioteca-digitala.ro

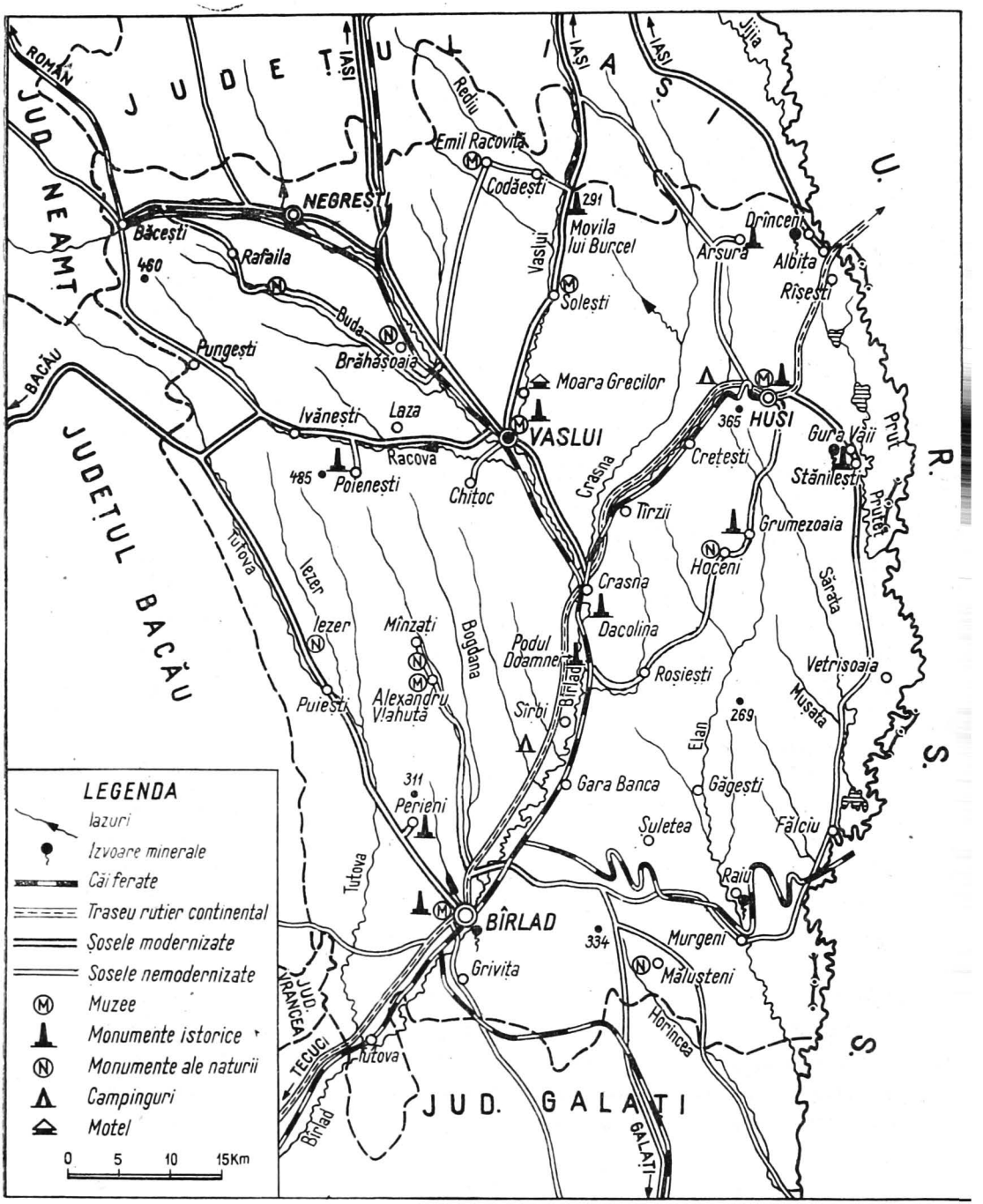

Fig. 46. — Harta turistică a județului Vaslui.

https://biblioteca-digitala.ro

Bibliografie

BURDUJA C., BARBU N. (1955), *Contribuţii la fitogeografia Colinelor Tutovei*, Probl. geogr., vol. II.

CĂDERE R. şi colab. (1964), *Studiu hidrologic de sinteză pe teritoriul R.P.R.*, St. hidrol., vol. III.

COMAN GHENUŢĂ (1969), *Cercetări arheologice cu privire la secolele V—XI în sudul Moldovei (stepa colinară Horincea—Elan—Prut)*, Rev. Arheol. Moldovei, vol. VI.

FILIPESCU MILTIADE (1950), *Îmbătrînirea prematură a reţelei hidrografice din partea sudică a Moldovei dintre Siret şi Prut şi consecinţele acestui fenomen*, Natura, nr. 5.

FLOREA N. şi colab. (1968), *Geografia solurilor României*, Edit. ştiinţifică, Bucureşti.

GIURESCU C. C. (1967), *Tîrguri sau oraşe şi cetăţi moldoveneşti*, Edit. Acad. R.S.R., Bucureşti.

GUGIUMAN I. (1939), *Observaţiuni asupra modului de grupare a aşezărilor omeneşti în stepa deluroasă a Fălciului*, B.S.R.G., vol. 57.

— (1940), *Observaţiuni asupra cîtorva cazuri de meandre compuse la unele rîuri din România*, B.S.R.G., vol. 59.

— (1947), *O colonie de bucovineni în ţinutul Fălciului*, Rev. geogr.,

— (1959), *Depresiunea Huşi. Studiu de geografie fizică şi economică*, Edit. ştiinţifică, Bucureşti.

— (1960), *Unităţi şi subunităţi climatice în partea de est a R.P.R.*, Anal. şt. Univ. „Al. I. Cuza", Seria geografie, Iaşi.

GUGIUMAN I., BĂICAN V. (1972), *Contribuţii la cunoaşterea climei oraşului Huşi*, Anal. şt. Univ. „Al. I. Cuza", Iaşi.

HÎRJOABA I. (1968), *Relieful Colinelor Tutovei*, Edit. ştiinţifică, Bucureşti.

JEANRENAUD P. (1971), *Harta geologică a Moldovei centrale dintre Siret şi Prut*, Anal. şt. Univ. „Al. I. Cuza", Seria geologie, Iaşi.

https://biblioteca-digitala.ro

MACAROVICI N. (1960), *Contribuţii la cunoaşterea geologiei Moldovei meridionale*, Anal. şt. Univ. „Al. I. Cuza", Seria geologie, Iaşi.

MARTINIUC C. (1954), *Geomorfologia degradărilor de teren din regiunea oraşului Bîrlad şi a împrejurimilor sale*, D.S. Com. geol., vol. 38.

MARTINIUC C., SCHRAM M. (1957), *Cercetări geomorfologice asupra regiunii Criveşti-Docani din bazinul Bîrladului*, Anal. şt. Univ. „Al. I. Cuza", Seria geografie, Iaşi.

NEAMŢU I., MOLEAVIN V., TUDOSIE D.A. (1969), *Monografia podgoriei Huşi*, Iaşi.

NICOLA TR. (1971), *Liceul „Gh. Roşca—Codreanu" (monografie)*, Iaşi.

NICOLESCU M. (1965), *Contribuţii la cunoaşterea apelor de adîncime din teritoriul cuprins între Siret şi Prut*, Rev. hidroteh., gospodărirea apelor, meteorologie, nr. 12.

OBREJA AL. (1961), *Cîteva date geomorfologice asupra văii Bîrladului*, Com. Acad. R.P.R., vol. 38.

PALADE V. (1966), *Atelierele pentru lucrat piepteni din os (secolul IV î.e.n.) de la Valea Seacă—Bîrlad*, Rev. Arheol. Moldovei, vol. IV.

— (1970), *Noi mărturii privind continuitatea şi aportul populaţiei băştinaşe la înflorirea culturii materiale de tip „Sîntana de Mureş" în sudul Moldovei*, Rev. Şcoala bîrlădeană.

PANTAZICĂ M., APAVALOAIE M. (1972), *Rezervele de apă din bazinul Bîrladului*, Anal. şt. Univ. „Al. I. Cuza", Seria geografie, Iaşi.

PARASCHIV D. (1964), *În legătură cu orientarea văii Bîrladului*, Natura, nr. 6.

PETRESCU—DÎMBOVIŢA M. (1957), *Materiale şi cercetări arheologice*, vol. III, Bucureşti.

POGHIRC P. (1963), *Aspecte economico-geografice privitoare la aşezările rurale din Colinele Tutovei şi la sistematizarea lor*, Anal. şt. Univ. „Al. I. Cuza", Seria geografie, Iaşi.

POPA A., STĂNESCU P. (1960), *Scurgerea şi eroziunea produsă de ploile torenţiale din anul 1959 în Podişul Central Moldovenesc*, Com. Acad. R.P.R., t. X, nr. 8.

POPA A. (1968), *Contribuţii la studiul cauzelor şi efectelor eroziunii solului în Podişul Bîrladului*, Cerc. agron. în Moldova, nr. 3.

— (1970), *Rezultate privind lucrarea solului şi folosirea îngrăşămintelor pe terenurile în pantă din Podişul Bîrladului*, Rev. Probl. agric., nr. 10.

SCHRAM M. (1972), *Contribuţii la studiul hidrochimic al rîurilor din bazinul Bîrladului*, Anal. şt. Univ. „Al. I. Cuza", Seria geografie, Iaşi.

https://biblioteca-digitala.ro

SFICLEA V. (1960), *Pietrişurile de Bălăbăneşti şi cîteva precizări geomorfologice legate de ele*, Anal. şt. Univ. „Al. I. Cuza", Iaşi.

SÎRCU I. (1967), *Terasa de 65—70 m a Bîrladului de la Crasna*, Anal. şt. Univ. „Al. I. Cuza", seria geografie, Iaşi.

TUFESCU V. (1942), *Tîrguşoarele din Moldova şi importanţa lor economică*, B.S.R.G., t. 60.

— (1958), *Rolul pădurii în echilibrarea elementelor naturii*, Rev. pădurilor, Bucureşti.

UJVÁRI I. (1972), *Geografia apelor României*, Edit. ştiinţifică, Bucureşti.

* * * *Recensămintele de populaţie* din 1912, 1930, 1948, 1956, 1966.

* * * (1951—1968), *Fauna României*, Edit. Academiei, Bucureşti.

* * * (1954), *Documente privind istoria României, veacului XIV—XV pentru Moldova*, vol. I, Edit. Acad. R.P.R., Bucureşti.

* * * (1962—1966), *Flora României*, Edit. Academiei, Bucureşti.

* * * (1966), *Atlasul climatologic al R.S.R.*, C.S.A., Inst. meteor. Bucureşti.

* * * (1967), *Monografia hidrologică a bazinului hidrografic al rîului Siret*, St. hidrol., vol. XXII.

* * * (1970), *Harta administrativă a R.S. România, sc. 1/500 000*, Bucureşti.

* * * (1970), *Harta hidrografică a R.S.R. sc. 1/500 000*, Bucureşti.

* * * (1971), *Rîurile României. Monografie hidrologică*, I.M.H., Bucureşti.

* * * (1973), *Anuarul statistic al R.S. România*, D.C.S., Bucureşti.

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

Cuprins

	Pag.
Prefață	3
Cadrul geografic și istoric (I. Gugiuman, V. Băican)	7
Relieful (I. Gugiuman, V. Băican)	8
Clima (I. Gugiuman, V. Băican)	27
Hidrografia (M. Schram)	39
Vegetația, fauna, solurile (N. Barbu)	52
Populația și așezările (V. Cîrcotă, I. Gugiuman)	67
Considerații privind popularea teritoriului	67
Numărul, dinamica, densitatea și structura populației	70
Așezările (V. Cîrcotă, I. Gugiuman)	77
Nivelul de trai al populației (V. Cîrcotă)	91
Economia județului (V. Cîrcotă)	94
Industria	95
Agricultura	103
Căile de comunicație și transporturile	114
Obiectivele turistice (I. Gugiuman, V. Băican)	116
Bibliografie (I. Gugiuman, V. Băican)	129

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

https://biblioteca-digitala.ro

Redactor SILVIA DINESCU
Tehnoredactor MARILENA DAMASCHINOPOL

Bun de tipar 3.12.1973. Tiraj 2.600ex. Hîrtie tipar înalt ilustrații format 16/61×86 de 80 G/m². Coli de tipar 8,5. Planșe 2 color.C.Z. pentru biblioteci mari 91 (498.324). C.Z. pentru biblioteci mici 91(498.324)

Întreprinderea Poligrafică „Informația",
str. Brezoianu nr. 23—25, București
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

https://biblioteca-digitala.ro

ACADEMIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
INSTITUTUL DE GEOGRAFIE

JUDEȚUL VASLUI

Autor V. Băican

LEGENDĂ

700 m
500 m
300 m
200 m
100 m
Luncă
0 m
· 485 Cote Dl. - Dealu

Municipiu
Oraș reședință de județ
Orașe
Comune
Sate
Localități componente ale orașelor

Râuri cu regim permanent
Râuri cu regim temporar
Lacuri
Iazuri

Cale ferată normală
Drum național modernizat
Drum național nemodernizat
Drum județean modernizat
Drum județean nemodernizat
Drum comunal
Frontieră de stat
Limită de județ
Limită de municipiu

0 2 4 6 8 10 km

STRUCTURA POPULAȚIEI ACTIVE PE RAMURI DE PRODUCȚIE (1970)

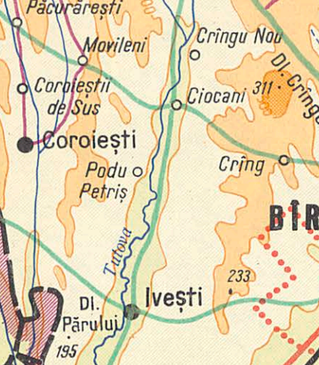

Agricultură
Industrie
Construcții
Învățământ cultură sănătate administrație
Circulația mărfurilor
Transporturi
Alte ramuri

MODUL DE FOLOSINȚĂ A TERENULUI (1971)

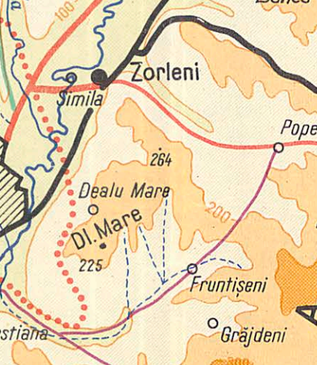

Arabil
Pășuni
Păduri
Vii și livezi
Fînețe
Alte terenuri

HARTA GEOGRAFICO-ECONOMICĂ

LEGENDĂ

Industria construcțiilor de mașini și de prelucrare a metalelor
Industria materialelor de construcție
Industria lemnului
Industria textilă și confecții
Industria alimentară
Alte industrii
Topitorii de cînepă
Centre de fermentare a tutunului
Centrale termoelectrice
Simila

Culturi de cereale
Culturi de cereale și plante tehnice
Culturi legumicole
Pășuni și fînețe naturale
Livezi
Podgorii
Păduri

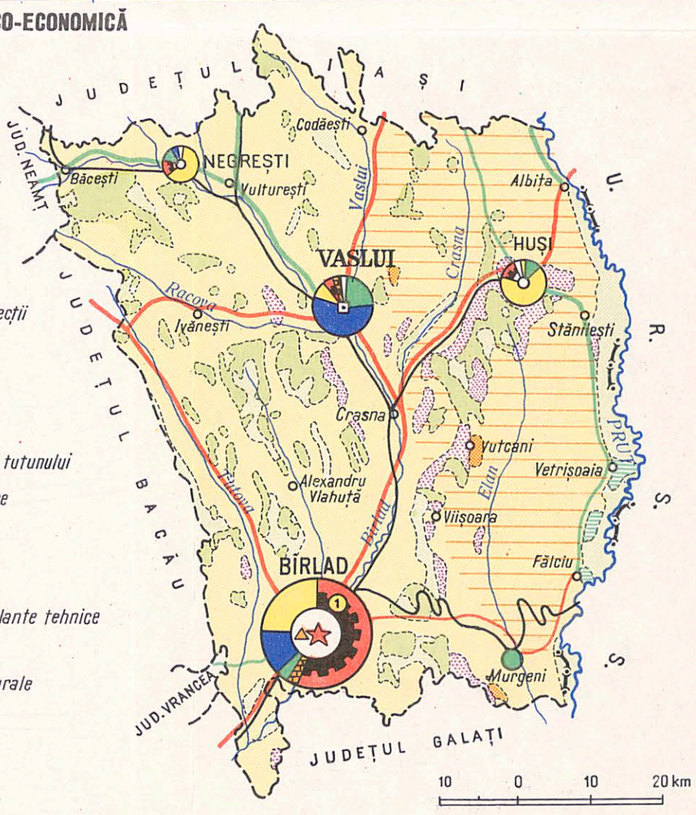

C.54 B. 05573

https://biblioteca-digitala.ro

DIRECȚIA TOPOGRAFICĂ MILITARĂ IMPRIMAT ÎN 1973

ÎN CADRUL COLECȚIEI
„JUDEȚELE PATRIEI"
AU APĂRUT :

- Județul Vîlcea
- Județul Ilfov
- Județul Cluj
- Județul Vrancea
- Județul Hunedoara
- Județul Gorj
- Județul Buzău
- Județul Brașov
- Județul Ialomița
- Județul Bacău
- Județul Sălaj
- Județul Bihor
- Județul Tulcea
- Județul Bistrița-Năsăud
- Județul Iași
- Județul Mureș
- Județul Brăila
- Județul Prahova
- Județul Suceava

Lei 15

https://biblioteca-digitala.ro

CEL MARE